

Αγιατριάδιττα γράμματα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΓΙΑΤΡΙΑΔΙΤΩΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 32 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2024

«Ἡ βρύση σὴν Πλατεία»

«Να 'ξερεις ὁμορφο χωριό
ἔι κεχαηδεῖ σ' ἐμένα.
Της βρύσης σου τὸ γάρναρο
καὶ δροσερό νεράκι»
Κώστας Κρυοτάκης

Καλή Ανάδραση

Αγιατριάδικα γράμματα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΓΙΑΤΡΙΑΔΙΤΩΝ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 32 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2024
(Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ - 18)

Διεύθυνση: Αγία Τριάδα Ευρυτανίας
Τ.Κ. 360 80 Ευρυτανία
τηλ.: 6974156869

Α.Φ.Μ.: 999726167 - Δ.Ο.Υ. Καρπενησίου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

Αποστόλου Θεοδώρα
Αγία Τριάδα Ευρυτανίας
36080 - Φουρνά
Τηλ. 6974156869

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Καβαδίας Κωνσταντίνος Σ.
Αποστόλου Θεοδώρα Στ.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Καβαδίας Κων/νος Σ.

Ευχαριστούμε για το υλικό δημοσίευσης
στο περιοδικό που μας έδωσαν:

Κείμενα, ποιήματα και τραγούδια:

Καλογήρου Κώστας
Ράντζου Σοφία
Σκονδριάνου Χρύσα
Τσιάτσος Σωτήριος
Τσιάτσος Αθηνά
Τσιάτσος Σταμάτης
Καβαδίας Κώστας Στ.

Φωτογραφίας:

Σκονδριάνου Χρύσα
Τσιάτσος Σωτήριος Κ.
Καβαδίας Κώστας Στ.
Τσιάτσος Αθηνά

Τα κείμενα του περιοδικού εκφράζουν
πάντα την άποψη του κάθε συνεργάτη.

Εξώφυλλο: Η βρύση στην κεντρική πλατεία

Σελιδοποίηση-Εκτύπωση: Γραφικές Τέχνες Μπέλλης
Παπαγιαννίδη 3 Λαμία - Τηλ. 22310 46619
<http://bellis-print.blogspot.com> fb: Γραφικές Τέχνες Μπέλλης

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εισαγωγικά	4
Ανεύρεση κλεμμένης εικόνας	5
Σύναξη κλεφτών στην Αγία Τριάδα (1829-30)	6
Αγιατριάδες Αγωνιστές του 1821	10
Ο Αντώνης Ζαραλής στην Αγία Τριάδα	14
Δύο «θύμησης» από Εκκλησιαστικά βιβλία	16
Οι Αγιατριάδες στην Εθνική Αντίσταση	19
Η Αγία Τριάδα και οι Μαυροσκούφηδες του Άρη	20
Ταξιαρχία Αόπλων-Το τίμημα που πλήρωσε η Αγία Τριάδα	22
Το Δημοτικό Σχολείο του χωριού μας στη δεκαετία του '60	25
«...Έρμη φτώχεια...»	26
Ερειπωμένα σπίτια	27
Δράσεις και εκδηλώσεις του Συλλόγου μας	28
Προγραμματισμός Δράσεων/Εκδηλώσεων έτους 2024	35
Χορηγίες - Προσφορές στο Σύλλογο	36
Κοινωνικά δίκτυα - Ψέματα και απάτες	38
«Ματιές» στο χωριό	39
Νεράιδες στην Αγία Τριάδα	45
Στο διάβα του Χρόνου	48
Η ακροστιχίδα του δάσους	48
Κρυπτόλεξο	48
Κλιματική κρίση	48
Στις αποχρώσεις του κόκκινου	49
Η Βασιλική Πρόνοια, ο γερο-Καμάρας και μαστρο-Μήτσος	50
Συντάξεις Ο.Γ.Α.	52
Καταδίκη χωριανού «...γιατί έφαγε κρέας...»	53
Έκδοση βιβλίου: Το δικό μας Σύμπαν	54
Στίχοι: «Ο καθρέφτης», «Τσιγάρο σέρτικο»	54
Προίκες και προικιά	55
Κοινωνικά	57
Ομιλία - Μνημόσυνο για τον παπα-Μπερμπερή	60
Παροιμιώδης λαϊκές εκφράσεις	62
Αινίγματα	62
Παιδικό παιχνίδι «Τι Βλέπεις»	62

Εισαγωγικά

«Πρέπει να ξέρεις (να γνωρίζεις) από πού προέρχσαι!» λέει και η ρήση.

Το χωριό μας, η Αγία Τριάδα είναι μέρος των αναμνήσεών μας. Είναι στην καρδιά μας. Μεγαλώσαμε εκεί. Ανιχνεύσαμε και γνωρίσαμε τον «τόπο» και τους «ανθρώπους». Μας έγινε κτήμα μας. Χωρίς ιδιαίτερες προφυλάξεις και «δίχτυα προστασίας», κινηθήκαμε, παίξαμε, εξασκηθήκαμε, γυμναστήκαμε, ανδρωθήκαμε. Γνωρίσαμε τον «κόσμο». Έχουμε στο μυαλό μας περιστατικά του απώτερου αυτού παρελθόντος που η μνήμη συντηρεί και ανακαλεί. Άλλα σβήστηκαν από τη λήθη. Επιλεκτικά ίσως και «κοσκινισμένα», προσαρμοσμένα στις προσωπικές ιδιαιτερότητες του καθενός. Η φαντασία, ως μέρος της μνήμης, τα αναπλάθει πολλές φορές με εξιδανικεύσεις ή αλλοιώσεις, προσφέροντας γόνιμες παραστάσεις για το παρόν και το μέλλον.

Τα σημάδια απ' τα αποτυπώματα του Χρόνου, βρίσκονται σωρευτικά στη Μνήμη του καθενός. Όχι υπό την μορφή «αποθήκης» παρελθοντικών γεγονότων και αναμνήσεων. Αλλά με τη μορφή χρηστικής παρακαταθήκης για το Μέλλον. Γι' αυτό η μνήμη θέλει, χρειάζεται και απαιτεί καλλιέργεια. Αν δεν καλλιεργείται η μνήμη τείνει να γίνεται χέρσο χωράφι.

Εξερευνώντας τα δαιδαλώδη τούνελ της μνήμης ανακαλύπτουμε όψεις του παρόντος μας. Βυθιζόμενοι στο συνειδησιακό μας κόσμο, αναστοχαζόμαστε βιώματα και πορείες που μας σημάδεψαν ή μας καθόρισαν στη ζωή. Ίσως έτσι επηρεάζουν και το παροντικό «γίγνεσθαι». Ανακαλώντας και επικαιροποιώντας καταστάσεις, επανατροφοδοτούμε, ενισχύουμε, επανακαθορίζουμε και γονιμοποιούμε την περεταίρω διαδρομή μας.

Με τέτοιες σκέψεις προσπαθούμε κι από τις στήλες του περιοδικού μας να βοηθήσουμε προς αυτή την κατεύθυνση. Με εφαλτήριο τις αναμιγσυσμένης θετικές «προσλαμβάνουσες» της παιδικής μας ηλικίας για το χωριό μας, να επανατροφοδοτούμε τη μνήμη και το συναίσθημα των διασκορπισμένων συγχωριανών μας, κεντρίζοντας το ενδιαφέρον για το χωριό, που τόση ανάγκη μας έχει όλους.

Διοικητικό Συμβούλιο

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο με διετή θητεία που προέκυψε μετά τις εκλογές της 16ης Αυγούστου 2022 είναι:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:	Θεοδώρα Αποστόλου	6974156869
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:	Μαρία-Σοφία Καλασαρίνη	6972010205
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:	Σοφία Σαρηγιαννίδη (Παρούσα)	6974794554
ΤΑΜΙΑΣ:	Χρύσα Σκονδριάνου	6976298458
ΜΕΛΟΣ:	Νικόλαος Κοντογεώργος	6971742459
ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΛΗ:	Νικόλαος Κοντώσης	6982314430

Ανεύρεση κλεμμένης εικόνας

Βρέθηκε μία από τις τέσσερες κλεμμένες εικόνες, από το τέμπλο του μοναστηρίου του Προφήτη Ηλία του χωριού μας. Αυτή του **Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου**. Αναζητούνται οι άλλες τρεις: α) της Παναγίας Ελεούσας, β) του Χριστού, γ) του Αγίου Παρθενίου (αρκετά φθαρμένη).

Ως γνωστόν, το διάστημα από 23 Απριλίου 2021 έως την 1η Ιουλίου 2010, άγνωστοι διέρρηξαν την είσοδο του Προφήτη Ηλία και αφαίρεσαν τέσσερες από τις έξι εικόνες του τέμπλου του ναού. Οι εικόνες ήταν έργα των αγιογράφων Γεωργίου Γεωργίου και Γεωργίου Αναγνώστου ή Διαμαντόπουλου καταγόμενων από το Μαυρίλο και τη Φουρνά αντίστοιχα. Οι ίδιοι αγιογράφησαν εσωτερικά όλο το ναό, περί το 1790. Δεν αφαιρέθηκαν οι εικόνες

α) Των Αγίων Ασωμάτων (σε καλή κατάσταση) των ιδίων αγιογράφων και

β) του Προφήτη Ηλία, ζωγραφισμένη μεταγενέστερα περί το 1890, από τον ιερέα του χωριού μας, παπα-Νικόλα Σαρρή.

Η κλεμμένη εικόνα του Ιωάννου του Προδρόμου, εντοπίστηκε τον περασμένο Οκτώβριο στη Σκήτη του Οσίου Τιμοθέου στο Γέρακα Αττικής. Μαζί με 6-7 επίσης κλεμμένες εικόνες από δύο Μονές περιοχών της Ηπείρου. (Κλοπή 2014).

Το πώς «έφθασαν» οι κλεμμένες εικόνες από τα Γιάννενα και την Αγία Τριάδα Ευρυτανία στο μοναστήρι στο Γέρακα είναι ερώτημα για την ώρα αναπάντητο.

Με εντολή εισαγγελέα έγιναν έρευνες και συνεχίζουν να γίνονται, απ' το αρμόδιο Τμήμα της Αστυνομίας με τη συνδρομή αρχαιολόγων. Ας ελπίσουμε ότι θα εντοπιστούν οι δράστες, οι διαδρομές τους και θα γίνει η επιστροφή των ιερών εικόνων στο χώρο που ανήκουν.

Η ανευρεθείσα εικόνα του Ιωάννη του Προδρόμου φυλάσσονται καταλλήλως στην Αθήνα και σύμφωνα με πληροφορίες του ιερέα του χωριού μας, πατέρα Ιλαρίωνα, που επικοινωνήσε αρμοδίως, θα επιστραφεί στο χωριό μέχρι το καλοκαίρι, όταν ολοκληρωθούν και οι σχετικές έρευνες.

Εμείς να προσευχηθούμε στον Προφήτη Ηλία να ολοκληρώσει το θαύμα του!

Σύναξη κλεφτών στην Αγία Τριάδα (1829-30)

Με τη λήξη της Επανάστασης του 1821, προέκυψε πρόβλημα επιβίωσης για πάμπολους αγωνιστές αλλά και οικογένειες απορφανισμένες. Το νεοσύστατο, πάμφτωχο, ελληνικό κράτος, δεν μπορούσε να περιθάλλει και να ανακουφίσει τους ταλαίπωρους πολίτες του. Πολλοί είχαν χάσει όλη την περιουσία τους. Έδινε συνήθως ανεκπλήρωτες υποσχέσεις. Αρκετοί απ' αυτούς επέστρεψαν στην «παλιά τους τέχνη», τη ληστεία.^α Εντός των ελληνικών συνόρων αλλά και στις βορειότερες τουρκοκρατούμενες περιοχές, απ' τις οποίες πολλοί κατάγονταν. Πίεζαν επίσης για διορισμούς σε αρματολίκια, όπως παλιότερα.

Έτσι το ελληνικό κράτος συνέστησε την «Επικουρική Χωροφυλακή» που ήταν άταχτα σώματα προς καταδίωξη της ληστείας.

Άλλο σώμα, που στρατολογούνταν προσωρινά για τον ίδιο σκοπό, είχε το όνομα «Εθνοφυλακή». Και στα δύο σώματα προσλήφθηκαν και υπηρετούσαν συνήθως πρότεροι αγωνιστές. Έτσι έχουμε αγωνιστές του '21, να πολεμούν εναντίον συναγωνιστών των, που το είχαν «ξαναγουρίσει» στο «κλέφτικο».

Η Υψηλή Πύλη πάλι κατήγγησε τα αρματολίκια σαν θεσμό για να απαλλαγεί απ' τους ενόπλους. Γράφει ο Κασομούλης (τομ. Α' σελ. 20 και τομ. Γ' σελ. 345) «Κατά την εποχή του 1829, καταργηθέντα τα Αρματολίκια δια διαταγής του Σουλτάνου, οι οπαδοί τούτων εσκόρπισαν όλως διόλου. Ο Ρούμελης Βαλεσί Κιουταχής Μεχμέτ Ρεσίτ Πασάς συλλαβών την ιδέαν μίαν και την αυτήν ημέραν να φονεύσει εν γένει τους Αρματωλούς Καπεταναίους της Ρούμελης, εξέδωκεν διαταγήν μυστικήν προς όλους τους (Αλβανούς) ντερβεναγάδες, αλλά μη επιτυχών (εις το γενικόν τούτο σχέδιο) εφόνευσεν την 12 Δεκεμβρίου 1830 τον Στέργιον Στορνάρην και Σωτήρην Λιακατάν με έως 100 (αρματολούς) εις τα Τρίκαλα, και κατόπιν κάποιον Σάββαν κατεπάνιον Δομοκού με έως 300 έξωθεν του Δομοκού. Οι λοιποί Νάσιος Μάνδαλος, Ψειραίοι, Ζιάκας (καπιταναίοι) Χασίων, Σωτήρης Στράτου Αγράφων, Κατσαρός, Λιακατάς Κερασόβου, συμποσούμενοι όλοι εις 600 εσώθησαν. Όλοι οι Χασιώται προσέφυγαν εκείθεν. Οι δε του Ολύμπου προσκυνήσαντες εσώθησαν και δια της Θεσ/νίκης ήλθαν εις την Ελλάδα. Ο Κιουταχής εκρέμασε και τον Νάσιον Καστανιώτην».

Κάτι ανάλογο γράφει στην «Χρονογραφία της Ηπείρου» και ο Π. Αραβαντινός για το σχέδιο εξολόθρευσης των αρματολών. Εμπλέκει και τον Σελίμ Πασά στις μεθοδεύσεις. Σ' αυτή την περίοδο αναφέρεται και το καταγραφέν και δημοσιευόμενο παρακάτω ποίημα.

Για το περιεχόμενο του ποιήματος «**Η λήστευση της Καστανιάς**» ο Π. Αραβαντινός μας πληροφορεί: «Αφ' ου εξ όλης της Θεσσαλίας και της Ηπείρου απεδιώχθησαν οι αναφερόμενοι (στο ποίημα) αρματολοί και κλέφται, και προσέφυγαν εις την Ελλάδα συνεννοηθέντες και συνασπισθέντες εκείσε εξήλθον εις Θεσσαλίαν ως λησταί, όπως εξαναγκάσωσι την οθωμανικήν κυβέρνησιν εις παραχώρησιν οπλαρχηγών. (Των τοιούτων λοιπών στιφών έρμαιον η Πολίχνη Καστανιά κατά το φθινόπωρον του 1832)».^β

Παρατίθεται η καταγραφή του ποιήματος απ' τον Π. Αραβαντινό.

α) Οι κλέφτες γενικά στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, δεν αποδέχονταν τον αφοπλισμό και την υπακοή στην κοινοτική και οθωμανική εξουσία. Ως γνωστόν, οι τοπικοί προεστοί συνεργάζονταν με την τούρκικη Διοίκηση. Το ίδιο και οι διορισμένοι αρματολοί. Αν και πολλές φορές είχαν επαμφοτερίζουσα στάση. Οι κλέφτες αντίθετα, κινούνταν ελεύθερα. Κρατούσαν εχθρική στάση στην εξουσία και υπερασπιζόνταν τους ταλαίπωρους φτωχούς ραγιάδες. Γι' αυτό στα μάτια των ήταν αποδεκτοί κι έχαιραν εκτίμησης. Εξέφραζαν την πολυπόθητη ελευθερία.

β) Λάθος η χρονολόγηση, το 1832, του γεγονότος. Η λήστευση έγινε μεταξύ 1829-1830. Βλέπε σημείωση 23.

Πίνακας: «Δύο πολεμιστές ή καραούλι» Θεόδωρος Βρυζάκης, 1855

Η λήστευση της Καστανιάς¹

Οι κλέφτες εσυνάχθησαν μεσ' την Αγιά Τριάδα.²
Τσαπούλα³ απ' το Μέτσοβο, κι οι πέντε Μπαχλαβαίοι,⁴
ο Ζιάκας απ' το Γρεβενό⁵ κι οι τρεις Κοντογιανναίοι,⁶
Γιώργης απ' το Ξηρόμερο⁷ κι ο γιος του Σκυλοδήμου,⁸
ο Στράτης από τ' Άγραφα⁹ κι οι δυο Μπουκουβαλαίοι,¹⁰
Κώστας Στουρνάρης,¹¹ Κατσαρός¹² κι ο Γιάννης Κουτελίδας,¹³
και Τόσκηδες και Λιάπηδες¹⁴ με τον Ταφίλη Μπούζη.¹⁵
Συνάχθηκαν, κουβέντιασαν κ' εκίνησαν να πάνε,
να χαρατσώσουν τα χωριά να κάμουν και λιμούρα.¹⁶
Πιάνουν και γράφουν μια γραφή, στην Καστανιά¹⁷ τη στέλνουν:
-Σ' εσάς, αρχόντοι Καστανιάς, σ' εσάς, Κοτζαμπασίδες,
στείλτε μας εκατό πουγκιά,¹⁸ ψωμιά και κρασοράκια
χίλια τσαρούχια έτοιμα και χίλιες φουστανέλες¹⁹
να πιουν τα παλληκάρια μας, να φαν και να φορέσουν.
Οι προεστοί δεν τ' άκουσαν κι ετοιμάζαν ντουφέκια.²⁰
Σαν έκαμαν κ' εκίνησαν οι κλέφτες θυμωμένοι
με τα σπαθιά ξεγύμνωτα κ' εμπήκαν μεσ' τη χώρα,
τα πρώτα σπίτια επιάσανε,²¹ τα κάμανε λιμούρα,
κ' επήραν σκλάβους άρχοντες, κυραίς κι αρχοντοπαίδια.
Ανάθεμά σας, προεστοί²² και Νάσιο Καστανιώτη,²³
με το κακό που 'κάματε στη δόλια μας τη χώρα,
μας πήραν κλέφτες στα βουνά, μας κωλοσέρνουν σκλάβους
και μας γυρεύουν ξαγορά τόσες χιλιάδες γρόσια.²⁴

1. Το ποίημα αυτό είναι στη συλλογή του Π. Αραβαντινού. Το συναντούμε και στο Ζαμπέλιο αλλά και στη συλλογή Πασσόβ. Με κάποιες ελλείψεις. Άσχετα της καταγραφής αναφέρονται στο ίδιο γεγονός τα καταγεγραμμένα ποιήματα.
2. Ο Πασσόβ τοποθετεί τη σύναξη στην Αγία Τριάδα Λειβαδιάς, όπου όμως δεν υπάρχει χωριό Καστανιά. Διορθώνει αργότερα τον τόπο και γράφει: «Αγία Τριάδα, χωριό μεταξύ των Αγράφων και Πετρίλου ευρισκόμενο σιμά στον ποταμό Αχελώο». Κι ο προσδιορισμός αυτός δεν είναι ακριβής. Ο ίδιος δεν επισκεύτηκε την περιοχή, δεν την γνωρίζει γι' αυτό και τα λάθη του. Πρόκειται φυσικά για το χωριό μας, που τότε ήταν κοντά στα σύνορα με τους οθωμανούς. Σύγχρονοι ερευνητές ταυτίζουν την Αγία Τριάδα μ' αυτήν του ποιήματος. Οι ίδιοι οι συναχθέντες κλέφτες, θα είχαν στην Αγία Τριάδα γνωστούς και φίλους από πριν, γι' αυτό επέλεξαν το μέρος. Βέβαια και το γεωγραφικό ανάγλυφο, μαζί με τα δάση της περιοχής και την επαρκή τροφοδοσία (πολλά κοπάδια ζώων), θα βοήθησαν στην επιλογή.
3. Τα Τσαπόπουλα είναι δυο, ο Δημήτρης και ο Γεωργάκης, παλληκάρια του αρχικλέφτη Καταραχιά.
4. Οι Μπαχλαβαίοι ή Βλαχάιοι ήταν κατεπαταίοι των Χασίων. Διάδοχοι του Παπαθύμιου Βλαχάβα. Στην Αγία Τριάδα καταγράφτηκαν αρκετοί Μπαχλαβαίοι αγωνιστές του 1821. Ξεκαλοκαίριαζαν τα πρόβατά τους στα αγιατριαδίτικα βοσκοτόπια μέχρι το 1940 περίπου. Εγκαταστάθηκαν οι περισσότεροι στη Φθιώτιδα. Το 1974 υπήρχε γραμμένος Μπαχλαβάς στον εκλογικό κατάλογο της Αγ. Τριάδας.
5. Είναι δευτερότοκος γιος του γερο-Ζάκα Θόδωρος απ' τα Γρεβενά. Εξηκολούθησε το ληστρικό βίο μέχρι το 1854, οπότε έλαβε μέρος εις το κίνημα του Χατζηπέτρου για την απελευθέρωση της Θεσσαλίας και εφονεύθη. Είχε την αρχηγία των κλεφτών στην περιοχή του, γιατί τον μεγαλύτερο αδελφό του Γιαννούλη τον είχαν αποκεφαλίσει το 1827.
6. Είναι ο Βαγγέλης και ο Γιάννης γιοί του αρματολάρχη της Υπάτης Μήτσου Κοντογιάννη και ο ξάδελφός τους Νικόλας, γιος του Σπύρου Κοντογιάννη.
7. Ο Γιώργης ήταν απ' την οικογένεια των Βαρνακιώτηδων.
8. Ο γερο-Σκυλοδήμος ήταν σπλαρχηγός στην περιοχή Σύντεκτο Αιτωλοακαρνανίας. Απ' τα πέντε αγόρια του έζησε ο πρεσβύτερος Γιάννης (με το παρατσούκλι Μπαλωμένος). Έλαβε μέρος στον Εθνικό Αγώνα και εδώ τον βλέπουμε κλέφτη. Πέθανε στο Αίγιο το 1832.
9. Πρόκειται για το Σωτήρη Στράτο που σώθηκε απ' την πονηρία του Κιοταχί στα 1830. Σ' άλλη συλλογή ο παραπάνω στίχος γράφεται και «Σωτήρης απ' τ' Άγραφα».
10. Πρόκειται για τα παιδιά του Θανάση Μπουκουβάλα, ο Κώστας και ο Χρήστος.
11. Ο Κώστας Στουρνάρης είναι αδελφός του αρματολού του Ασπροποτάμου καπετάν-Νικόλα Στουρνάρη που σκοτώθηκε στην έξοδο του Μεσολογγίου. Ο Νικόλας είχε και γιο Κώστα.
12. Κατσαρός Δημήτριος, σαρακατσάνος, τρομερός κλέπταρχος της Θεσσαλίας. Άλλα δυο δημοτικά τραγούδια συνέλεξε ο Αραβαντινός που αναφέρονται σ' αυτόν.
13. Ήταν ο Γιάννης Κουτελίδας κι ο αδελφός του Μήτρος παλικάρια του Γώγου Μπακόλα που είχε το αρματολίκι Ραβοδιτζίου.
14. Τόσκηδες με υποδιαίρεση τους Λιάπηδες καλούνται οι Αλβανοί της νότιας Αλβανίας. Διακρίνονται απ' τους βόρειους Γκέκηδες στο βραχύτερο ανάστημα, στο ανοιχτό χρώμα τριχών και οφθαλμών και στη βραχυκεφαλία τους.
15. Ο Αλβανός αρχιληστής Ταφίλ Μπούζη είχε πολυάριθμη ληστρική συμμορία και λήστευε Έλληνες και Τούρκους. Εδώ συμπράττει με τους Έλληνες. Στην πολυτάραχη μετακαποδιστριακή περίοδο τον βρίσκουμε να συντάσσεται με τον Κωλέττη, στην εσωτερική «φαγωμάρα» των τότε Ελλήνων πολιτικών.
16. Να τους αργυρολογήσουν με τη βία, να τους εξαναγκάσουν σε δοσίματα, σε παροχές χρημάτων και τροφών.
17. Η Καστανιά είναι χωριό των Θεσσαλικών Αγράφων. Μετά το Πετρίλο. Τότε (1830) είχε 2.500 κατοίκους περίπου. Μετά τη λήστευση σκόρπισαν. Το 1881 είχε μόνο 373.
18. Το «πουγκί» εκείνη την εποχή εκτός από χρηματοθήκη (σακούλα) είχε και τη σημασία χρηματικού ποσού ίσου με 500 γρόσια. Ο Ληκ το υπολογίζει ίσο με 30 αγγλικές λίρες. Ζητούσαν δηλαδή 50.000 γρόσια ή 3.000 λίρες.
19. Με τη λέξη «χίλια» αφήνουν να εννοηθεί οι επικεφαλείς, ότι έχουν πλήθος παλικαριών προς εκφοβισμόν.
20. Φαίνεται οι Καστανιώτες απάντησαν αρνητικά στις αξιώσεις των κλεφτών.
21. Τα «πρώτα σπίτια» εννοεί τα πλουσιόσπιτα του χωριού λαφυραγύγησαν και πήραν και αιχμαλώτους για λύτρα, για εξαγορά. (Το συνήθιζαν τότε).
22. Αναθεματίζονται οι προεστοί γιατί δεν εκτίμησαν καλά την κατάσταση. Οι κλέφτες προτίμησαν να τους γράψουν «γραφή» αντί να τους επιτεθούν άεσως. Ίσως συμβιβάζονταν με λιγότερα αν γίνονταν διαπραγματεύσεις. Οι προεστοί τους υποτίμησαν ή υπερεκτίμησαν τις δικές τους δυνατότητες.
23. Ο Νάσος Καστανιώτης είναι αρχιπροεστός της Καστανιάς. Τον αναφέραμε παραπάνω, ότι ο Κιοταχίς τοβ κρέμασε στα 1830. Άρα μπορούμε να εκτιμήσουμε ότι η λήστευση της Καστανιάς έγινε μεταξύ 1829-1830. Όχι το 1832 που αναφέρει ο Π. Αραβαντινός.
24. Βλέπουμε ότι μετά τη λεηλασία οι κλέφτες αποχωρώντας, πήραν (απήγαγαν) μαζί τους κι αιχμαλώτους από εύπορες οικογένειες για είσπραξη μελλοντικά λύτρων απελευθέρωσης.

Πιθανοί λόγοι επιλογής της Αγίας Τριάδας

Από τα ανωτέρω παρατιθέμενα απορρέει εύλογα το ερώτημα: **«Γιατί οι “κοσμογυρισμένοι” (με τα τότε δεδομένα) κλέφτες να επιλέξουν να συγκεντρωθούν στην Αγία Τριάδα;»**. Με βεβαιότητα δεν είναι εύκολο ν' απαντηθεί. Θα προσπαθήσουμε να ψηλαφίσουμε κάποιους λόγους για την συγκεκριμένη επιλογή τους. Σαν Αγιατριαδίτες ίσως αυτό μας είναι πιο ενδιαφέρον.

α) Ήταν τόπος (Η Αγία Τριάδα) κοντά στα διαμορφούμενα τότε σύνορα, μεταξύ των απελευθερωμένων ελληνικών εδαφών, που ανήκε και το χωριό και των περιοχών που ήλεγχαν οι οθωμανοί (Θεσσαλικά Άγραφα). Βέβαια δεν ήταν και τόσο ξεκαθαρισμένη η κυριαρχία, για να υπάρχει αυστηρή επιτήρηση. Μπαινόβγαιναν νομιμοπαράνομοι κι απ' τις δυο πλευρές με ευκολία.

β) Παρείχε στοιχειώδη ασφάλεια λόγω των βουνών (Βελούχι) που την περιβάλλουν, δασωμένα μέρη για απόκρυψη και δυνατότητα διαφυγής προς διαφορετικές κατευθύνσεις. Τα κέντρα με στρατό, ελληνικά ή τούρκικα, βρίσκονταν πολύ μακριά.

γ) Η προφορική παράδοση δεν διέσωσε κάτι σχετικό γι' αυτή τη σύναξη. Το ποίημα μας λέει ότι εσυνάχτηκαν «μες στην Αγία Τριάδα», δηλαδή στο χωριό. Έξω απ' το χωριό σε αρκετή απόσταση, υπάρχει και ονομάζεται μέχρι σήμερα, η τοποθεσία «Παλιολήμερα». Έχει προφανώς σχέση με κλέφτες που λημέριαζαν (κρύβονταν την ημέρα) εκεί. Ο τόπος πρόσφερε ασφάλεια. Δεν γνωρίζουμε αν συσχετίζεται με την παραπάνω σύναξη των κλεφτών του 1829.

δ) Μας είναι γνωστά σήμερα τα ονόματα ενενήντα περίπου Αγιατριαδιτών, που έλαβαν μέρος ως Αγωνιστές, το 1821. Μεταξύ τους και βαθμοφόροι (χιλάρχοι, μπουλουκτσήδες κτλ.). Ίσως υπήρχαν γνωριμίες και φιλίες μεταξύ των κλεφτών και απ' τα μακρινότερα μέρη, λόγω των κοινών αγώνων κατά των Οθωμανών. Οι μακρινοί, θα αισθάνονταν εμπιστοσύνη και οικειότητα ανάμεσα σε γνωστούς ντόπιους. Πιθανόν να συμμετείχαν και κάποιοι Αγιατριδίτες στην επιχείρηση κατά της Καστανιάς.

ε) Έχουμε και προηγούμενο. Σε αναφορά προς τον Αλή Πασά, ο στρατιωτικός του, Ουμέρ Κουμπάρου, στις 11 Μαΐου 1807, τέσσερες μέρες μετά την καταστροφή των Βραγγιανών απ' τους Κατσαντωναίους, γράφει: «Ο Δίπλας με τον Καραγιαννάκη, Κατσαντωναίοι, βρίσκονται στην περιοχή του χωριού Αγία Τριάδα στις βόρειες υπώρειες του Βελουχιού... είχαν στείλει σ' όλα τα χωριά Φουρνάς κόλι, δια χαρατζώματα και τα χωριά από φόβον τους είχαν σκορπίσει...». Βλέπουμε μια ανάλογη κίνηση, το 1807, των τότε κλεφτών, οι οποίοι επιλέγουν και τότε την Αγία Τριάδα για ασφάλειά τους, μέχρι να πετύχουν το σκοπό τους.

στ) Και το Φθινόπωρο (Οκτώβρη-Νοέμβρη) του 1823, στην Αγία Τριάδα καταφεύγει διωκόμενος ο Αντώνης Ζαραλής με τα παλικάρια του. Άρρωστος ο Καραϊσκάκης κατέφυγε στην Κεφαλονιά και άφησε τοποτηρητή το πρωτοπαλικάρό του Ζαραλή στ' Άγραφα. Ο Ράγκος με το Γάτσο τον καταδίωκαν και τον πολιορκήσαν στην Αγία Τριάδα. (Η γνωστή εμφύλια διαμάχη Ράγκου-Καραϊσκάκη για το αρματολίκι των Αγράφων).

ζ) Η καθημερινή ανάγκη της διατροφής είναι βασικό μέλημα κάθε ανθρώπου, πόσο μάλλον ομάδων ανθρώπων, όπως οι κλέφτες, που ήταν ξένοι στην περιοχή. Φαίνεται υπήρχε η δυνατότητα των χωριανών να τους προμηθεύουν τροφή για όσο διάστημα παρέμεναν εκεί. Η Αγία Τριάδα διέθετε αρκετά ποτιστικά κτήματα. Τα περισσότερα με καλό χώμα κι όχι πετρώδη. Επίσης πολλά κοπάδια ζώων έβοσκαν στα βοσκοτόπια (μετακινούμενη κτηνοτροφία) αλλά και οι ντόπιοι εξέτρεφαν. Υπήρχε μια καλή παραγωγική βάση. Έλειψε και η Οθωμανική φορολογία τη δεκαετία 1820-30, οπότε θα υπήρχε κάποια δυνατότητα τροφοδοσίας των κλεφτών.

η) Φαίνεται ότι η απόφασή τους να χτυπήσουν την Καστανιά πάρθηκε αφού συνάχθηκαν στην Αγία Τριάδα. Ήταν αφ' ενός (η Καστανιά) σε οθωμανική περιοχή κι ήθελαν να πιέσουν τους Τούρκους να τους δώσουν αρματολίκια κι αφ' ετέρου ήταν τέτοια η απόσταση, που τους «έκρυβε» απ' το στόχο, αλλά και σχετικά γρήγορα τον προσέγγιζαν. Η Καστανιά ήταν ένα μεγάλο και πλούσιο χωριό. Τα φορολογικά έσοδα των Τούρκων απ' αυτήν ήταν σημαντικά. Οι επιπτώσεις της λήστευσης θα εντυπωσίαζαν αρνητικά τους Οθωμανούς.

θ) Ας έρθουμε και στους νεώτερους καιρούς. Κατά την Κατοχή της Ελλάδας απ' τους Ιταλούς – Γερμανούς και Βουλγάρους (1941-44), η περιοχή μας αποτέλεσε καταφύγιο και ορμητήριο των ανταρτών της Αντίστασης (ΕΑΜ - ΕΛΑΣ). Δεν είναι λίγες οι φορές που η Αγία Τριάδα «φιλοξένησε» αποσπάσματα ενόπλων. Κατά το Μάη-Ιούνιο του 1943, έδρευσε μάλιστα για ένα διάστημα και το Γενικό Αρχηγείο του ΕΑΜ στο χωριό. Απ' την Αγία Τριάδα πέρασαν και φιλοξενήθηκαν ο Ζέρβας με τον Άρη, το Νοέμβρη του 1942, στην κοινή πορεία τους για το κορυφαίο σαμποτάζ της Κατοχής, την ανατίναξη της σιδηροδρομικής γέφυρας στο Γοργοπόταμο.

ι) Κλείνοντας να κάνουμε μια ακόμη επισήμανση. Τη ίδια χρονική περίοδο (περί το 1830) ήρθε κι εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Αγία Τριάδα (μέχρι το 1856 περίπου) ο οπλαρχηγός Γιάννης Φραγγίστας¹ (1764-1861). Οι δυο γιοί του γεννήθηκαν τότε στην Αγία Τριάδα. Ήταν επιφορτισμένος με καθήκοντα τοποτηρητή της περιοχής. Επίσημα διορισμένος απ' το Ελληνικό Κράτος ως «Αρχηγός των Αγράφων».² Πρόσεχε τα κοντινά σύνορα με τους Οθωμανούς (στού «Ζαχαράκη») και κυρίως θέματα ληστειών και παρανομιών. Στην Αγία Τριάδα μάλιστα έδωσε και μάχη με τους ληστές Χουσιαδαίους (το 1836) και παρασημοφορήθηκε απ' τον Όθωνα. Δεν γνωρίζουμε όμως αν είχε εμπλοκή στην ανωτέρω σύναξη των κλεφτών. Μπορεί να εγκαταστάθηκε μετά τα γεγονότα της Καστανιάς.³ Είναι πάντως μια ένδειξη για τη σημασία που έδιναν οι «παράνομοι» στην περιοχή μας.

Υποσημειώσεις:

1. Στο βιβλίο του Κ. Μπουμπουρή «Ο Κλεφταρματολός Γιάννης Φραγγίστας» σελ. 160-161 δίνονται οι εξής πληροφορίες: «Το 1830 αποστρατεύτηκε (ο Φραγγίστας) με το βαθμό του Συνταγματάρχη της Φάλαγγας. Το 1831 εγκαταστάθηκε στην Αγία Τριάδα Ευρυτανίας όπου απόκτησε μεγάλη αγροκτηνοτροφική περιουσία».
2. Το 1848 διορίστηκε και φρούραρχος Καρπενησίου.
3. Οι χρονολογίες των γεγονότων δεν είναι απόλυτα σίγουρες. Υπάρχουν διαφοροποιήσεις από μελετητές σε δημοσιεύσεις τους. Ίσως όμως να επέλεξε την Αγία Τριάδα και εξ αιτίας της κλέφτικης συγκέντρωσης εκεί, συν όποιους άλλους λόγους.

Βιβλιογραφία

1. Συλλογές ποιημάτων-τραγουδιών Π. Αραβαντινού και Πασσόβ.
2. «Χρονογραφία της Ηπείρου» Παναγ. Αραβαντινού.
3. «Ενθυμήματα στρατιωτικά της Επανάστασης των Ελλήνων 1821-1833». Τόμοι 3. Κασμούλη Νικ.
4. «Το Αρματολίκι των Αγράφων» Ευρ. Μπουκουβάλα.
5. Άρθρα για Γιάννη Φραγγίστα του Π. Βασιλείου.
6. «Ο Κλεφταρματολός Γιάννης Φραγγίστας», Κων. Μπουμπουρή.

Παλιές Φωτογραφίες

Από Αριστερά:
Παναγιώτης Ευαγ. Μπαχένβας,
παπα-Μπερμπερίς Γεώργιος,
Φώλης Σ. Ματσούκας
και Στέλιος Π. Τσιάλσος
(κατασθηματάρχης).

Στο μαγαζί του Στέλιου

Αγιατριαδίτες Αγωνιστές του 1821

Δημοσιεύσαμε στο περιοδικό μας του 2022 (σελ. 15), ονομαστικό κατάλογο, αγνώστον μέχρι τώρα, χωριανών μας αγωνιστών του 1821, που ήρθαν στο φως από Αρχεία της οθωνικής περιόδου. Το 2023 δημοσιεύσαμε, ότι πληροφορίες διαθέτουμε, για τους αγωνιστές Ιωάν. Φραγγίστα και τη γενιά των «Δημητρίου». Συνεχίζουμε και φέτος την παρουσίαση άλλων αγωνιστών (χωριανών μας), δημοσιεύοντας ότι πληροφορίες συλλέξαμε γι' αυτούς. Λόγω της έκτασης του υλικού η δημοσίευση θα γίνεται τμηματικά κατ' έτος έκδοσης του περιοδικού μας.

Χαντσονίκος Γεώργιος του Κ. ή Χατζή Νίκου Γεώργιος

Α' (Πληροφορίες: ΓΑΚ – Αρχαιομνήμων – Αριστεία – Φάκελος 292 – τεκμήρια 182-189)

Ο Χαντσονίκος Γεώργιος του Κ. είναι γραμμένος σε ονομαστικό κατάλογο που διαβιβάζεται απ' τη Γραμματεία Στρατιωτικών στον πληρεξούσιο των Αγράφων Δημήτριο Λογ. Ζώτο, με 314 Σιδηρά Αριστεία, Ταινίες και Διπλώματα, ώστε να επιδοθούν στους δικαιούχους. Με ημερομηνία καταλόγου 22-2-1844. Ο ανωτέρω αγωνιστής αναγνωρίζεται ως Στρατιώτης και λαμβάνει Σιδηρούν Αριστείον. Στον κατάλογο φαίνεται ότι είναι απ' τη Φουρνά. Μάλλον εκ λάθους.

Β' (Πληροφορίες: ΓΑΚ – Αρχαιομνήμων – Αριστεία – Φάκελος 286 – τεκμήρια 320 και 334 έως 369))

Φέρεται γραμμένος ο ανωτέρω αγωνιστής, σε ονομαστικό κατάλογο του συνταγματάρχη Ευαγγέλη Μ. Κοντογιάννη, με προτάσεις του για απονομή Αριστείων σε 623 αγωνιστές. Για τον Χατζή Νίκου Γεώργιο απ' την Αγία Τριάδα Κτημενίων, ζητεί το Χαλκούν Αριστείον. Έχει δε ημερομηνία 10-5-1844.

Γ' (Πληροφορίες: ΓΑΚ – Αρχαιομνήμων – Αριστεία – Φάκελος 284 – τεκμήρια 086, 096)

Αναγράφεται ο Χατζή Νίκος Γεώργιος, σε ονομαστικό κατάλογο του υπουργού Στρατιωτικών Π.Γ. Ρόδιου προς τον συνταγματάρχη Ευαγγέλη Μ. Κοντογιάννη, με 623 Αριστεία, Ταινίες και Διπλώματα ώστε να επιδοθούν στους 623 αγωνιστές που πρότείνει ο Ευαγ. Κοντογιάννης. Έχει ημερομηνία 18-6-1844. Ο Χατζή Νίκος Γεώργιος αναγνωρίζεται ως Υπαξιωματικός και λαμβάνει Χαλκούν Αριστείον.

Δ' Στον Βουλευτικό Κατάλογο του 1844-1856, φαίνονται εγγεγραμμένοι ως κάτοικοι Αγίας Τριάδας οι:

- 1) Έτος 1844 με α/α 229 ο Χαντσονίκος Κώστας, ετών 80.
- 2) Έτος 1844 με α/α 230 ο Χαντσονίκος Ιωάννης, ετών 50.
- 3) Έτος 1844 με α/α 283 ο Χαντσονίκος Γεώργιος, ετών 47.
- 4) Έτος 1850 με α/α 1310 ο Χαντσονίκος Ανδρέας του Ιωάν., ετών 35.
- 5) Έτος 1853 με α/α 1559 ο Χαντσονίκος Ανδρέας, ετών 28.

Απ' τους παραπάνω ουδείς εγγράφεται στον Κατάλογο Γεωργών του 1856 (Αγία Τριάδα), ούτε στον Εκλογικό Κατάλογο του Δήμου Κτημενίων το 1865. Μετοίκησαν!

Ε' Πιθανόν οι παραπάνω καταγεγραμμένοι Αγιατριαδίτες να είναι απόγονοι ή συγγενείς της ιστορικής οικογένειας Χατζηδήμου της Αγίας Τριάδας. Είναι κτήτορες το έτος 1745 της Ι.Μ. Σωτήρος Βράχας «ΤΟΥ ΕΞ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΧΩΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΙΟΥ ΑΦΕΝΤΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΟΥ». (Από την κτητορική επιγραφή στην Ι.Μ. Βράχας).

Σε Ευαγγέλιο της Αγίας Τριάδας, που τώρα βρίσκεται στο Μουσείο Μπενάκη αναφέρεται: «1767 +ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΤΟ ΕΒΑΓΚΕΛΙΟ ΤΟΥ ΧΑΤΖΙΔΗΜΟΥ ΠΟΤΕ ΓΕΟΡ.».

Και σε άλλες γραπτές μαρτυρίες τους συναντούμε: Αναφερθήκαμε σε άρθρα στα «Αγιατριδίτικα Γράμματα» του έτους 2005, σελ. 12 και του έτους 2020 σελ. 5. Επίσης σε βιβλία τους αναφέρονται σχετικά ο Βασ. Μαντούζας, ο Πάνος Βασιλείου, ο Δημ. Καραπιτέρης κ.άλ.

Μετά μεγάλης βεβαιότητας οι αφιερωτές ήταν εύπορη οικογένεια Αγραφιωτών (Αγία Τριάδα) εγκατεστημένη από το 1700 περίπου, στη Φιλιππούλη της σημερινής Βουλγαρίας. Ίσως λοιπόν υπάρχουν οι ίδιες ρίζες μεταξύ τους. Στην Αγία Τριάδα τους θυμίζει ακόμη η τοποθεσία «Χατζιάτικα».

ΣΤ' Αναζητώντας στοιχεία για τη μετοίκηση του βρέθηκαν τα εξής:

Το έτος 1887 υπηρετούσε ως Σχολάρχης του «Ελληνικού Σχολείου» στην Πορταριά του Πηλίου, κάποιος Κων/νος Χατζηδήμου. Τότε μετατέθηκε ως Σχολάρχης στο «Ελληνικό Σχολείο» στο Δαδί (Αμφίκλεια) Λοκρίδας (βλέπε στο υπ' αριθμ. 211/1887 Φ.Ε.Κ.). Στη συνέχεια επειδή δεν προσήλθε στο Δαδί απολύθηκε από την υπηρεσία του (βλέπε στο υπ' αριθμ. 283/1887 Φ.Ε.Κ.). Το ίδιο έτος 1887, υπηρετούσε ως Πρωτοκολλητής της Οικονομικής Εφορίας στην Αγιά Λαρίσης, κάποιος Νικόλαος Χατζηδήμου (βλέπε στο υπ' αριθμ. 226/1887 Φ.Ε.Κ.) και αργότερα ως Β' Γραφεύς της ίδιας πόλης (βλέπε στο υπ' αριθμ. 227/1887 Φ.Ε.Κ.). Επίσης το έτος 1888 μετατέθηκε ο ελληνοδιδάσκαλος Ιωάννης Κ. Χατζηνίκος από το ελληνικό σχολείο Αργαλαστής Πηλίου στο «ελληνικό σχολείο» Βόλου (βλέπε στο υπ' αριθμ. 237/1888 Φ.Ε.Κ.).

Μας είναι άγνωστο εάν έχουν σχέση οι 3 υπάλληλοι, με την παραπάνω οικογένεια της οποίας τα μέλη μετοίκησαν και παλιότερα και μετά την Επανάσταση απ' την Αγία Τριάδα προς άγνωστο τόπο. Ίσως εγκαταστάθηκαν στην περιοχή του Βόλου.

Σηκογιάννης

Ο Δημ. Καραπιπέρης στα γενεολογικά της Αγίας Τριάδας («Αγιατριδίτικα Γράμματα» 1970-71, σελ. 30) γράφει: «...και ο Σηκογιάννης ήταν ξένος, άγνωστο όμως από που ήταν. Αγωνιστής στην Επανάσταση ο Σηκογιάννης και κοντά απ' αυτή ήρθε στο χωριό μας και παντρεύτηκε τη δεύτερη ανηψιά του Παπαγαβριήλ, την αδελφή της Τζιτζιομήτρινας, με την οποία απέκτησαν δύο κορίτσια.

Τη μια παντρεύτηκε ο οροφύλακας Παναγιώτης Ταγκλής, ερχόμενος σάγαμπος στην Αγία Τριάδα (καταγωγή του η Ζαβέρδα Ξηρομέρου) και την άλλη πήρε ο Χρήστος Βασιλείου απ' την Αραχωβίτσα.

Σπίτι είχε ο Σηκογιάννης εκεί που είναι σήμερα τα σπίτια Βούλας σύζ. Αλέκου Ντάσιου, Φωτεινής Κατσιφα (Βασιλείκα πριν αυτά) και Κώστα Δημ. Ταγκλή (εγκατελειμένο χρόνια).

Ο Σηκογιάννης πέθανε φαίνεται νωρίς, γιατί δεν είναι γραμμένος σε κάποιο κατάλογο της Αγίας Τριάδας. Η σύζυγός του πάντρεψε τις κόρες.

Σε πωλητήριο συμβόλαιο όμως (υπ' αριθμ. 99) που συντάχθηκε στο Καρπενήσι στις 24-3-1861 και στο οποίο ο Ιωάννης Σεργάνος πωλεί και ο Νικόλαος Βαρελάς αγοράζει 16 ακίνητα αναγράφεται: «(πωλείται) Αγρός ποτιστικός, στρεμ. 1, στη θέση Ρούγα, (όπου σήμερα η γειτονιά «Χτίρια») σύνορα με αγρούς Σηκογιάννη, Χρ. Πρόβατου, Ελευθερίου Μπόττη και δρόμο».

Βέβαια δεν είναι σίγουρο ότι ζούσε τότε ο Σηκογιάννης.

Κεφάλας Κωστής

Το όνομά του το βρήκαμε γραμμένο σε διαφορετικές εκδοχές. α) Κεφαλός Κωσταντής του Σ. β) Κεφαλός Κώστας του Ι. γ) Κεφαλόπουλος Κωνσταντίνος. δ) Κεφάλας Κώστας του Ζάχου. ε) Κεφαλόπουλος Κων/νος του Ζ. (σε συμβόλαιο).

Θα αναφερθούμε σχετικά παρακάτω:

Α' (Πληροφορίες: ΓΑΚ – Αρχαιομνήμων – Αριστεία – Φάκελος 251 – τεκμήρια 129-132)

Κεφαλός Κώστας του Ι. Αναγράφεται σε ονομαστικό κατάλογο της Επαρχίας Φθιώτιδας (με αυξ. αριθμ. 80) της Γραμματείας Στρατιωτικών, ο οποίος διαβιβάζεται προς τον λόχαγό Ιωάννη Φραγγίστα, με 32 Χάλκινα και 49 Σιδηρά Αριστεία, Ταινίες και Διπλώματα, ώστε να επιδοθούν στους δικαιούχους. Έχει ημερομηνία 21-2-1844. Ο Κεφαλός Κ. εξ Αγ. Τριάδας Κτημενίων αναγνωρίζεται ως Στρατιώτης και λαμβάνει Σιδηρούν Αριστείον.

Β' (Πληροφορίες: ΓΑΚ – Αρχαιομνήμων – Αριστεία – Φάκελος 248 – τεκμήρια 465 έως 472)

Κεφαλός Κωσταντής του Σ. Αναγράφεται σε ονομαστικό κατάλογο (με αύξ. αριθμ. 81) της Γραμματείας Στρατιωτικών, που διαβιβάζεται προς τον πληρεξούσιον των Αγράφων Κώστα Γαλή (εκ Φουρνάς) με 162 Σιδηρά Αριστεία, Ταινίες και Διπλώματα, ώστε να επιδοθούν στους δικαιούχους. Έχει ημερομηνία 9-2-1844. Ο Κεφαλός Κωσταντής του Σ. εξ Αγίας Τριάδας Κτημενίων αναγνωρίζεται ως Στρατιώτης και λαμβάνει Σιδηρούν Αριστείον.

Γ' Στον Βουλευτικό Κατάλογο 1844-1856 του Δήμου Κτημενίων φαίνεται το έτος 1844 σε α/α, ο Κεφαλόπουλος Κων/νος, 26 ετών από την Αγία Τριάδα.

Δ' Στον Κατάλογο Γεωργών του Δήμου Κτημενίων του 1856 αναγράφεται ο Κεφαλός Κ., ετών 33, έγγαμος, κάτοικος Αγίας Τριάδας και με οικογένεια 4 μελών.

Ε' Στον Εκλογικό Κατάλογο του Δήμου Κτημενίων έτους 1865, είναι γραμμένος ο Κώστας Κεφαλάς του Ζαχαρία, γεννηθείς το έτος 1825.

ΣΤ' Σε Εκλογικό Κατάλογο του 1871 του Δήμου Κτημενίων φέρονται γραμμένοι ως δημότες Αγίας Τριάδας οι: α) Κεφαλάς Κωνσταντίνος του Ζάχου, 45 ετών, γεωργός, β) Κεφαλάς Ζάχος του Κώνστα, 22 ετών, γεωργός.

Ζ' Στην αναφορά-διαμαρτυρία των 56 Προκρίτων και Πληρεξουσίων των Αγράφων «...προς το Εκτελεστικόν Σώμα, εις Ναύπλιον» με ημερομηνία 28-10-1824 από την Βρύση Μπουκουβάλα, στην οποία ζητούν να φύγει ο Ράγκος απ' τ' Άγραφα και να τοποθετηθεί ο Καραϊσκάκης, υπογράφει κι ο Κεφαλάς Ζάχος από Έλοβα.

Η' Στην Αιτωλοακαρνανική και Ευρυτανική Εγκυκλοπαίδεια (σελ. 152), στο λήμμα «Άγιος Χαράλαμπος (Έλοβα), ο Πάνος Ι. Βασιλείου γράφει για ένα περιστατικό που έγινε στην Έλοβα με Τούρκικο στρατό κι «...από τότε ήρθε η οικογένεια του Κεφάλα στην Αγία Τριάδα».

Θ' Στα «Αγιατριαδίτικα Γράμματα» του 1970-71, σελ. 28, ο Δ. Καραπιπέρης γράφει: «Εκεί, που ήταν το σπίτι του Αριστοτέλη Βαρελά (είναι και τώρα το σπίτι του εγγονού του Αριστοτέλη Χρ. Βαρελά) ήταν πριν το σπίτι ενός άλλου Αγιατριαδίτη του Κωστή Κεφάλα. Ο Κωστής Κεφάλας, που τον πατέρα του τον έλεγαν Ζάχο (τούτο φαίνεται από τα βιβλία της εκκλησίας, τα οποία ήταν δωρεά του Κώστα Ζ. Κεφάλα), ήλθε στο χωριό μας από τη Μερκάδα. Ίσως παρασύρθηκε από τον μπατσιανάκη του τον Τσιλογιάννη, γιατί και οι δυο είχαν κορίτσια του Καραάση από το Παλαιόκαστρο. (Την Ασπασία ο Τσιλογιάννης Ιωάν. και την Αικατερίνη ο Κεφαλάς Κων.).

Παιδιά του Κωστή Κεφάλα ήταν Ο Γιώργος, ο Θεμιστοκλής, ο Γιάννης και κορίτσια η Αγορούλα που πήρε ο Γιώργος Ζ. Καββαδίας, η Πολίτω που πήρε ο Γιάννης Βλάχος απ' το Στένωμα και η Ουρανία που πήρε ο Ν. Αλεξιάς απ' την Έλοβα.

Περί το 1880 έφυγαν από το χωριό κι εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα ο Γιώργος και ο Θεμιστοκλής και σε λίγα χρόνια ακολούθησε κι ο Γιάννης. Ο Γιάννης ξεκίνησε και το πρώτο μικρό μαγαζί που κατασκεύαζε κουτιά για μπουμπουνιέρες»... Θα επανέλθουμε σ' αυτό.

Βλέπουμε ότι ο Δ. Καραπιπέρης δεν αναφέρεται σε γιο του Κωστή με το όνομα Ζάχο (στον Παππού) που αναγράφεται στον Εκλογικό Κατάλογο του 1865.

Ι' Σε Μητρώο Αρρένων Αγίας Τριάδας Ευρυτανίας του έτους 1876 αναγράφεται ο Κεφαλάς Θεμιστοκλής του Κων/νου με αύξ. αριθμ. 473 (του Δήμου Κτημενίων) είναι γεννημένος το 1858 και είναι 21 ετών (το 1879).

Ύστερα κι απ' αυτό πιστεύουμε ότι το σωστό είναι: **Το όνομα Κεφαλάς Κώστας του Ζάχου ο πατέρας, καταγόμενος από Έλοβα (ίσως η Μερκάδα ήταν προηγούμενη καταγωγή). Πρόκειται για το ίδιο πρόσωπο. Έχει τρία αγόρια: τον Ζάχο, τον Γιάννη και τον Θεμιστοκλή και τρεις κόρες.**

ΙΑ' Πληροφορίες από συμβόλαια.

α) Σε πωλητήριο συμβόλαιο με ημερομηνία 30-9-1859 που συντάσσεται στην Αγία Τριάδα, ο Τσιλόπουλος (Τσίλας) Ιωάννης του Αθανασίου, γεωργός, πωλεί στον Κεφαλόπουλο Κωνσταντίνο του Ζάχου, γεωργό επίσης, κατοίκους Αγίας Τριάδας έναν ποτιστικό αγρό, 4 στρεμ. στη θέση Κοκαλιάρα αντί του ποσού των 300 δρχ. Συνορεύει με αγρούς Καλαντζή, Λαμπροθέϊκο, του ιδίου αγοραστή και της Καρανάσαινας.

β) Σε πωλητήριο συμβόλαιο με ημερομηνία 24-3-1861 που συντάσσεται στο Καρπενήσι Ιωάννης Σερπάνος, γεωργοκτηματίας, κάτοικος Αγ. Τριάδας πωλεί στον Νικόλαο Γ. Βαρελά, γεωργό, δέκα πέντε (15) ακίνητα. Πρώτη πωλεί μια οικία διώροφη με προαύλιο και κήπο «...που συνορεύει μεταξύ των άλλων και με κήπο του Κων/νου Κεφαλόπουλου...». Πρόκειται για οικία στο σημείο που είναι σήμερα ο Ξενώνας του χωριού. Το συμβόλαιο αυτό έχει κάποιο μυστήριο κι απορίες αλλά θα αναφερθούμε σε άλλη περίπτωση.

γ) Υπάρχει στα χέρια μας μια «περίληψη κατακυρωτικής Έκθεσης» του συμβολαιογράφου Καρπενησιού Ν. Γ. Σκαμπαρδώνη με ημερομηνία 23-2-1879 και αριθμό 121. Σ' αυτήν αναφέρεται, απ' όσον μπορέσαμε να διαβάσουμε: «Συνεπεία της από εικοστής ογδός Ιανουαρίου ενεστώτος έτους (28-1-21879) και υπ' αριθμ. 66 κατακυρωτικής εκθέσεως υπ' εμού συνταχθείσης δι' ης ανεγνωρίσθη τελευταίος υπερθεματιστής των δι' αυτής πωληθέντων κτημάτων του οφειλέτου Κωνσταντίνου Κεφάλα, κατοίκου Αγίας Τριάδας του δήμου Κτημενίων, αποτελουμένων εκ μιας διωρόφου οικίας, γνωστής οικοδομής μετά της αυλής, περιοχής του κήπου της, κειμένη εντός του χωρίου Αγ. Τριάδας... ο Ιωάννης Ν. Σουμάνης κάτοικος Λαμίας... πληρεξούσιος του ανηλίκου αδελφού του Αθανασίου Ν. Σουμάνη, ότι εξεπλήρωσε την συμφωνία της εγκλίσεως... το εκπληστηρίασμα εκ δραχμών διακοσίων (200)... εκδίδω την παρούσαν περίληψιν προς αυτούς, όπως δικαίωμα αυτής, παραλάβη παρά του οφειλέτου τα πληστηριασθέντα κτήματα συμφώνως με τους νόμους. Υπενθύμισα δε συγχρόνως στον υπερθερμαστήν ότι οφείλη να μεταγράψη...».

Βλέπουμε, ότι λόγω οφειλών, η περιουσία του Κωστή Κεφάλα βγήκε σε πλειστηριασμό το έτος 1879. Γι' αυτό τα παιδιά του έφυγαν (γύρω στα 1880) στην Αθήνα. Απ' το μικρό μαγαζί κατασκευής χάρτινων συσκευασιών (κουτιά μπουμπουνιέρων, χαρτοσακούλες μπακαλικών κ.τ.λ.) που ξεκίνησαν εξελήχθηκαν σε βιομηχάνους της Αθηναϊκής Χαρτοποιίας, που αργότερα μετονομάστηκε σε χαρτοποιία SOFTEX (διαφορετικοί πλέον οι ιδιοκτήτες). Συγγένεψαν

με τα αδέρφια Κώστα και Στέλιο Καββαδία. Και τα τρία αγόρια του Κωστή Κεφάλα έβαλαν το όνομα του Κωστή (παππού) στα παιδιά τους. Δεν ακολούθησαν όλοι τον ίδιο δρόμο. Απόγονοί τους μέχρι τις μέρες μας ξεχωρίζουν για την οικονομική τους επιφάνεια, στην Αθήνα και στο εξωτερικό.

Σε εικόνα της εκκλησίας της Αγίας Τριάδας υπάρχει η επιγραφή «δια συνδρομής Γεωργίου Δ. Σεσουμάνη». Να είναι ίσως κάποιος απ' το σόι του υπερθερματιστή (αγοραστή) της περιουσίας του Κ. Κεφάλα, το 1879 στην Αγία Τριάδα;

δ) Και κάτι σχετικό που ήρθε τελευταία στην επιφάνεια, αν και είναι καταγεγραμμένο από χρόνια στα «Αγια-τριδίτικα Γράμματα» (τεύχος 17, έτους 2006). Δεν το είχαμε συσχετίσει.

Σε σημείωση εκκλησιαστικού βιβλίου του χωριού μας γράφει:

«1879. Όταν εκάηκεν το σπίτι του Κώστα Κεφάλα Ιουνίου 27 ξημερώνοντας. Ήτο ωραίον, καλόν».

Βλέπουμε ότι μετά τον πλειστηριασμό της περιουσίας του Κώστα Κεφάλα στις αρχές του 1879 και την κατακύρωση του σπιτιού σε αγοραστή, το σπίτι τον Ιούνιο καίγεται. Να ήταν τυχαίο; Τα προηγούμενα γεγονότα μας βάζουν σε υποψίες εμπρησμού. Η οικογένεια Κεφάλα αναγκαστικά μετακινήθηκε και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Η επαφή των απογόνων με την Αγία Τριάδα διήρκησε σχεδόν μέχρι τη δεκαετία του 1960-70.

Ιωακείμ Νίκος

Πληροφορίες: α) ΓΑΚ – Αρχαιομνήμων – Αριστεία – Φάκελος 284 – τεκμήρια 460 έως 464

β) ΓΑΚ – Αρχαιομνήμων – Αριστεία – Φάκελος 278 – τεκμήρια 160-162.

Ο αγωνιστής Ιωακείμ Νίκος δεν ανήκε στους μετακινούμενους κτηνοτρόφους της Αγίας Τριάδας. Ήταν ντόπιος με κτηματική περιουσία.

α) Αναφέρεται σε Ονομαστικό Κατάλογο της Γραμματείας Στρατιωτικών (υπογρ. ο υπουργός Αντρ. Λόντος) που διαβιβάζεται στον πληρεξούσιο Αγράφων Κώστα Γαλή με 90 Χάλκινα Αριστεία, Ταινίες και Διπλώματα, ώστε να επιδοθούν στους δικαιούχους. Οι 90 αγωνιστές και μαζί ο Ιωακείμ Ν. αναγνωρίστηκαν ως Υπαξιωματικοί στον Αγώνα κι έλαβαν Χάλκινο Αριστείο. Έχει δε ο κατάλογος ημερομηνία 10-2-1844.

β) Αναγράφεται σε έγγραφο – διαμαρτυρία «προς την επί των Στρατιωτικών Βασιλικήν Γραμματείαν της Επικρατείας» του πληρεξούσιου του Ασπροποτάμου Ι. Αντ. Σωμάκη. Επισυνάπτεται Ονομαστικός Κατάλογος Αγραφιωτών Αγωνιστών οι οποίοι δεν είχαν παραλάβει έως τότε τ' ανάλογα Αριστεία τους. Έχει ημερομηνία 8-3-1844.

Για τον Ιωακείμ Νικ. αναλογούσε Χάλκινο Αριστείο. Αναγράφεται στον ανωτέρω κατάλογο ότι ήταν ο Ιωακείμ Ν. από Φουρνά. Το ίδιο κι ο Καββαδίας Ιωάννης του Δημ. Λάθος. Κι άλλοι Αγιατριαδίτες (κτηνοτρόφοι) του καταλόγου αναγράφονται ως κάτοικοι άλλων αγραφιώτικων χωριών.

γ) Στον Βουλευτικό Κατάλογο του 1844-1856 του Δήμου Κτημενίων φαίνονται γραμμένοι: 1) Έτος 1844 με α/α 236, Ιωακείμ Νίκος, 55 ετών από Αγία Τριάδα. 2) Έτος 1844 με α/α 970, Ιωακείμ Γ. του Νίκου, 27 ετών από την Αγία Τριάδα. Ο γιός του Νίκου δεν αναγράφεται σε άλλο Αρχείο. Μετοίκησε από την Αγία Τριάδα σε άλλον τόπο.

δ) Ο Νίκος Ιωακείμ φαίνεται ότι διέμενε το έτος 1831 στον Δομοκό, όπου σημειώνεται με τα στοιχεία: «Νικόλαος Ιωακείμ εξ Αγίας Τριάδος Αγράφων».¹

ε) Α. Με το Β.Δ. της 4 (16) Αυγούστου 1837 ο Π. Ιωακείμ (το ορθό Νίκος Ιωακείμ απ' την Αγία Τριάδα) διορίσθηκε Δημοτικός Εισπράκτωρ του Δήμου Κτημενίων (Φ.Ε.Κ. 30/Α'/7-9-1837).

Β. Το Β.Δ. της 9 Αυγούστου 1848 «(...) 2) Διορίσθη δημοτικός εισπράκτωρ του δήμου Κτημενίων ο κ. Αναγν. Παρούτζος (το ορθό Αναγνώστης Παρούτσας, από την Αγία Τριάδα) αντί υου αποβιώσαντος Νίκου Ιωακείμ». (Φ.Ε.Κ. 24/Α'/8-9-1848).

στ) Σε πωλητήριο συμβόλαιο (αριθμ. 167) την 26-2-1864 ο Γεώργιος Ματσούκας πωλεί στον Ζάχο Καραπιπέρη αντί 50 δραχμών ένα γιούρτι ποτιστικό ενός (1) στρεμ. περίπου κείμενον εντός του χωριού (Αγ. Τριάδας). Συνορεύει γύρωθεν με κήπους Νίκου Παρούτσα του Αθαν., κληρονόμων Ν. Ιωακείμ, με ρέμα και δρόμον. Μάλλον είναι προς τη Δυτική πλευρά του χωριού. Βλέπουμε ότι ο μεν Νίκος Ιωακείμ έχει πεθάνει και οι απόγονοι (γιος) λείπουν απ' το χωριό, αλλιώς θα αναγραφόταν τ' όνομά τους.

ζ) Σε έρανο που έγινε για την ανέγερση του καταστραφέντος κατά την Επανάσταση Ι.Ν. Γενέθλια της Θεοτόκου μονής Τατάρνας συνεισέφεραν από την Αγία Τριάδα οι: Γ.(;) Ιωακείμ, Αναγν. Παρούτζας, Μήτ. Τσιότσιος, Αθαν. Τσίλας, Ντελής Κώστας και Ιωαν. Φραγγίστας (Εθνικά Αρχεία 29 Ιουλίου 1840). Βρίσκουμε κι εδώ το γιο του Νίκου, Γεώργιος σε ηλικία 23 ετών το 1840 (παλιά Αγ. Γράμματα 1966 σελ. 26).

Σημείωση 1: Βλέπε στους Συνδρομητές της έκδοσης «Χουρμούζιος ο Χαρτοφύλαξ: Συλλογή ιδιομελών και απολυτικών και άλλων τινών μελών των δεσποτικών και θεομητορικών εορτών και των εορταζομένων αγίων του όλου ενιαυτού, τούτε τριωδίου και πεντηκοσταρίου» σελ. 309 – εκδοθέν «Εν Τυπογραφία Ισάκ Δε Κάστρο και Υιοί», 1831.

Ο Αντώνης Ζαραλής στην Αγία Τριάδα

(Διαμάχη Ράγκου – Καραϊσκάκη)

Δύσκολο να εξιστορηθούν εδώ με λεπτομέρειες όλα τα γεγονότα που έλαβαν χώρα στ' Άγραφα, τα πρώτα χρόνια της επανάστασης του 1821. Θα επικεντρωθούμε σε ένα συμβάν στην Αγία Τριάδα, κατά την εμφύλια σύγκρουση Ράγκου - Καραϊσκάκη για τον έλεγχο της περιοχής των Αγράφων.

Στ' Άγραφα συνεστήθη ένα εκ των πρώτων Αρματολικιών στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Ίσως το πρώτο το 1421-1451 επί Μουράτ του Β'. Για πολλά χρόνια πριν την Επανάσταση του 1821, ανήκε με εντολή του Σουλτάνου, στην αρματολική οικογένεια των Μπουκουβαλαίων, απ' το Βάλτο Αιτωλοακαρνανίας (με κληρονομική διαδοχή).

Στα 1818 ατόνησε κάπως ο έλεγχος των Αγράφων απ' τους Μπουκουβαλαίους. Τα ανήλικα τέκνα του Θανάση Μπουκουβάλα Κώστας και Χρήστος δεν είχαν την πείρα και τα προσόντα να καπιτανεύσουν στ' Άγραφα. Κληρονόμησαν μεν το αρματολίκι αλλά ουσιαστικά τον τίτλο είχαν, χωρίς περιεχόμενο. Έτσι παρουσιάζονται διεκδικητές ο Γιάννης Ράγκος και ο Γεώργιος Καραϊσκάκης.

Ο μεν Ράγκος ήταν αρματολός του Άνω Βάλτου και επέκτεινε την κυριαρχία του και στ' Άγραφα. Κατάφερε μάλιστα και σε συνέλευση των προκρίτων των Αγράφων (9-9-1821) να ονομασθεί Αρχηγός «για να βάλει τάξη στο βιλαέτι». Με διασυνδέσεις με τους Τούρκους και την Ελληνική Διοίκηση (Μαυροκορδάτο) ο Ράγκος, καρπώνονταν τα εισοδήματα της περιοχής, ελίσσόμενος πολιτικά και πλουτίζοντας ο ίδιος.

Ο δε Καραϊσκάκης, όπως παρατηρεί ο Βλαχογιάννης, **«ο νους του και η ψυχή του ήτανε στα Άγραφα, ν' αποκτήσει κι αυτός ένα αρματολίκι και να μπορεί να στρατολογήι απ' τα εισοδήματά του»**. Ήθελε διακαώς το «καπιτανάτο» των Αγράφων. Εμφανιζόταν ως Επίτροπος (αυτοδιορισμένος) των ανήλικων Μπουκουβαλαίων Κώστα και Χρήστου. Έφθασε να ονομάζει και γαμπρόν του το Χρήστο (αρραβωνιασμένο με την κόρη του) ώστε να μη φαίνεται ως σφετεριστής του αρματολικιού. Κατάφερε μάλιστα να διορισθεί από τον Χουρσίτ πασά καπετάνιος στ' Άγραφα (με τη μεσολάβηση του Στουρνάρη). Το ίδιο κι απ' τον Μαυροκορδάτο την άνοιξη του 1823 μέχρι το 1824. Πήρε το αρματολίκι Αγράφων αλλά του αφαιρέθηκε στη συνέχεια και ξαναδόθηκε στο Ράγκο. Οι συγκρούσεις και οι ίντριγκες μεταξύ τους και με τους συμμάχους τους Έλληνες και Τούρκους ή Αλβανούς ήταν πολλές και βίαιες.

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι κάτοικοι των Αγράφων σε διάφορες επιστολές τους προς τη «Διοίκηση» κατά το έτος 1824, ζητούσαν τότε τον Καραϊσκάκη τότε τον Ράγκο, να τους προστατέψουν. Υπογράφονται μάλιστα απ' τους ίδιους αντιπροσώπους των χωριών που μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα άλλαζαν γνώμη (και Αγιατριαδίτες). Σε μια επιστολή μάλιστα, την 1 Οκτωβρίου 1824, οι κάτοικοι της επαρχίας Φουρνάς διαμαρτύρονται γιατί τους ληστεύουν «Έλληνες πλιατζικατζήδες» και οι Τούρκοι του Μαυρίλου. «Πήραν σκλάβους τέσσερους ανθρώπους από Φουρνά και εννέα μουλάρια και **τέσσερους ανθρώπους από Αγία Τριάδα και τέσσερα άλογα** και μόλις ελευθέρωσαν... τους ανθρώπους, τα δε μουλάρια κι άλογα λείπουν...».

Να γυρίσουμε όμως λίγο πίσω χρονικά.

Μετά τη μάχη στο Κεφαλόβρυσσα Καρπεννησίου (8-9 Αυγούστου 1823) και τη μάχη της Καλιακούδας (28 Αυγούστου 1823), στις οποίες δεν έλαβαν μέρος ούτε ο Καραϊσκάκης ούτε ο Ράγκος, ο Καραϊσκάκης που ήταν άρρωστος στο μοναστήρι του Προυσού, αποφάσισε να μεταβεί για νοσηλεία στην Κεφαλονιά και να δει και την οικογένειά του. Τον βρίσκουμε στις 22/10/1823 στο λοιμοκαθαρτήριο του Αργοστολίου.

Αντιπρόσωπό του στ' Άγραφα αφήνει ένα από τα πρωτοπαλικάρά του τον Αντώνη Ζαραλή. (Οι άλλοι δύο είναι ο Σωτήρης Συντεκιώτης και ο Γιάννης Φραγγίστας).

Ο Ράγκος σε συνεννόηση με το Σταμούλη Γάτσο και τον Σούλτζια Γκόρτζια (δερβέναγας Τρικόλων), προσπαθούν και με τη συνδρομή του Στουρνάρη, να εξοντώσουν τους «Καραϊσκαίους». Ο Στουρνάρης είναι στο Μεσολόγγι και μένει τυπικά «ουδέτερος».

Η θέση του Ζαραλή στην εμφύλια διαμάχη εναντίον του Ράγκου και Γάτσου επιδεινώνεται. Βρισκόμαστε στο τέλος Οκτώβρη και Νοέμβρη του 1823. Οι Καραϊσκαίοι είχαν απωθηθεί στο χωριό **Αγία Τριάδα**, στη νότια

Γεώργιος Καραϊσκάκης

πλευρά των Ευρυτανικών Αγράφων. Ταμπουρώνονται και προσπαθούν να κερδίσουν χρόνο ώστε να συνεννοηθούν με τον Καραϊσκάκη.

Ο Ζαραλής για ν' αποφύγει αντεκδικήσεις **πιάνει μερικούς δημογέροντες (Αγιατριαδίτες) για εγγύηση**, ότι δεν θα καταδιώκονταν οι δικοί του. Αν έστελνε γράμμα για οδηγίες στον Καραϊσκάκη στην Κεφαλονιά, θα αργούσε να έχει απαντήσεις, λόγω των δυσκολιών στην αλληλογραφία. Σκέφτηκε λοιπόν να απευθυνθεί στον «προστάτη» του Στουρνάρη στο Μεσολόγγι, όπως τον είχε συμβουλευτεί κι ο Καραϊσκάκης. Δεν γνώριζε τα περὶ «ουδετερότητας» του ιδίου.

Απ' την Αγία Τριάδα του έγραψε επιστολή και εσώκλεισε και άλλη επιστολή που είχε στείλει ο Σούλτζιας στο Ζαραλή, στην οποία τον παρότρυνε να συγκρουστεί με το Ράγκο και Γάτσο. Διπλωμάτης ο Σούλτζιας του συνιστούσε τη γνωστή και πετυχημένη μέθοδο του «αλληλοφαγώματος» των Ελλήνων.

Ο Στουρνάρης παίρνει την επιστολή του Ζαραλή, αλλά δεν του απαντάει αμέσως. Στέλνει με τη σειρά του γράμμα στο Σούλτζια ώστε να λάβει οδηγίες. Του γράφει: «Μανθάνω εις τα Άγραφα ότι εβγήκεν ο αποστάτης Ράγκος, ότι οι Καραϊσκαίοι (Ζαραλής) έδωσαν τους προεστούς και ζητούν πάλι να ταραξουν την ησυχίαν. («Μπηχτές» του Στουρνάρη και για Ράγκο και για Καραϊσκάκη στον Τούρκο). Ο Σταμούλης Γάτζου κινείται κατά τα Άγραφα. Φανέρωσέ μου όποιον αγαπάς να στηρίξεις, να τον βοηθήσω, μη γίνη κανένα λάθος και πέσω εις σφάλμα». Δουλικότατος ο Έλλην οπλαρχηγός ή διπλωμάτης.

Ο Σούλτζιας του απαντάει φανερώνοντας τις πραγματικές διαθέσεις του. Του γράφει ότι «διπλωματικά» έγραψε στο Ζαραλή και ότι να βοηθήσει ο ίδιος (ο Στουρνάρης) να εκδιωχθούν οι Καραϊσκαίοι από τ' Άγραφα. «Να διωχθή ο άρπαξ της Καπιτανίας των Μπουκουβαλαίων Καραϊσκάκης».

Ο Στουρνάρης απάντησε αμέσως στο Ζαραλή. Του έγραψε: «Να τραβηχθή εις δυνατά μέρη και να βασταχθή». Καμμία βοήθεια. Το έπαιξε «ουδέτερος». Αλλά έδωσε κι αντίθετη συμβουλή απ' ότι ήθελε ο Σούλτζιας.

Μέχρι να πάνε και να 'ρθουνε οι επιστολές ο Ζαραλής πιέζεται να εγκαταλείψει την Αγία Τριάδα και κατ' επέκταση τ' Άγραφα. Ενώ οι διώκτες του τον πολιορκούσαν από μακριά στην αρχή, του επιτίθενται και τον αναγκάζουν να αποσυρθεί προς τα Πολιτοχώρια του Καρπενησίου, όπου τον βοηθούν τοπικοί οπλαρχηγοί όπως οι Λαμπραίοι. Από γράμμα του Αντ. Ζαραλή στις 25 Νοεμβρίου 1823 προκύπτει ότι ο Ράγκος και ο Γάτσιος στην τελευταία ξαφνική τους επίθεση εναντίον του, χάσανε τέσσερες σκοτωμένους κι άλλους τόσους λαβωμένους.

Έτσι διαμορφώθηκε η κατάσταση στ' Άγραφα εν τη απουσία του Καραϊσκάκη. Επικράτησε ο Ράγκος με το Γάτσιο στα τέλη του 1823. Έπεται όμως και συνέχεια.

Στις 23 Δεκεμβρίου του 1823 ο Μαυροκορδάτος συγκάλεσε στο Μεσολόγγι σύσκεψη καπεταναίων της Δυτικής επαναστατημένης Ελλάδας πήγε ο Γιάν. Γιολντάσης, ο Μήτσος Κοντογιάννης, ο Σπ. Λάμπρος, ο Πεσλής, ο Γ. Αινιάν κ.άλ. ο Ράγκος δεν πήγε. Ο Καραϊσκάκης αφού πήρε εγγυήσεις ότι δεν θα του κάνουν κακό, ήρθε άρρωστος απ' την Κεφαλονιά. Στη σύσκεψη ο Μαυροκορδάτος «έλυνε κι έδενε». Απόλυτος κυρίαρχος των αποφάσεων. Ο Καραϊσκάκης αντέδρασε κι έτσι η μεταξύ τους αντίθεση μεγάλωσε.

Ο Ράγκος (κατά το χρόνο της σύσκεψης) έστειλε αναφορά στο Μαυροκορδάτο και ζητούσε να υποχρεωθεί από τη σύσκεψη ο Καραϊσκάκης, να διατάξει **την απόλυση των προκρίτων που κρατούσε ο Ζαραλής (Αγιατριαδίτες και άλλους)**, για ασφάλεια δική του και να επιστρέψει 500.000 γρόσια που άρπαξαν τάχα οι δικοί του. Ο Καραϊσκάκης αρνήθηκε. Ο Μαυροκορδάτος του επέτρεψε να αποσυρθεί στο Αιτωλικό άρρωστος και κατάκοιτος με 100 πιστούς του συντρόφους.

Ακολούθησαν αλληλοϋποπονομεύσεις κι αψιμαχίες μέχρι τις αρχές Απριλίου που πέρασαν από δίκη τον Καραϊσκάκη στο Αιτωλικό. Δεν θα μπορούμε σε λεπτομέρειες. Έφυγε άρρωστος (σηκωτός) με τα παλληκάρια του για τ' Άγραφα. Στις 15 Μαΐου έφθασε στο Μοναστήρι της Βράχας καταδιωκόμενος απ' το Ράγκο, Ν. Στουρνάρη, Γ. Λιακατά, το Σταμούλη Γάτζο και τον Καραταΐρη (τουρκαλβανό) απεσταλμένο του Σούλτζια Κόρτζια. Στις 16-5-1824 έγινε σφοδρή μάχη (στην Ι.Μ. Σωτήρος Βράχας) όπου διέφυγε μεν ο Καραϊσκάκης αλλά σκοτώθηκε ο Αντ. Ζαραλής και άλλα παλληκάρια. Στο ζωνάρι του Ζαραλή βρέθηκε σημείωμα του Μαυροκορδάτου που το παρότρυνε να σκοτώσει τον Καραϊσκάκη με κάποιες ανταμοιβές. Δεν το έκανε!

Βλέπουμε μέσα από το μικρό απόσπασμα της παραπάνω εξιστόρησης, **που εμπλέκεται και το χωριό μας, το αιώνιο σαράκι της φυλής μας, τη διχόνοια, που υπονομεύει ανά τους αιώνες την προκοπή μας αλλά και την ύπαρξή μας ακόμη.**

Βιβλιογραφία:

- 1) «Η Βράχα» Βασ. Μαντούζα.
- 2) «Απομνημονεύματα» Δ. Αινιάνος.
- 3) «Ο Κλεφταρματολός Γιαν. Φραγγίστας» Κ. Μπουμπουρή.
- 4) «Ιστορία και Πολιτισμός, δημ. ενότητας Φουρνά Ευρυτανίας» - Πρακτικά Συνεδρίου 2012 – Τόμος Β'.
- 5) «Το Αρματολίκι των Αγράφων, Ευρ. Μπουκουβάλα.
- 6) «Τυμφρηστός και Τυμφρησταίοι» Χαρ. Μηχιώτης.
- 7) «Ιστορικά του Φουρνά Αγράφων» Δημ. Παπακαρυά.

Δύο «θύμησης» από Εκκλησιαστικά βιβλία

Ιερείς: Παπανικολάου και Παπακωνσταντής

Ήρθαν σε γνώση μας¹ δύο σημειώσεις – θύμησης γραμμένες «εις ανάμνησιν» σε δύο εκκλησιαστικά βιβλία της εκκλησίας των Δομιανών. Είχαν αντιγραφεί απ' τον μακαρίτη δάσκαλο Γιάννη Κακαβά.²

Τις παραθέτουμε:

Α' Σε εκκλησιαστικό βιβλίο, Μηνιαίο Οκτωβρίου, τυπωμένο το 1815 στη Βενετία, στο τυπογραφείο του Νικ. Γλυκέως, σελ. 224 υπάρχει η θύμηση:

«τους χρόνους και τους καιρούς όντας απεδήμησεν ο μακαρίτης Οικονόμος³ Δομιανών, έτος 1863, Οκτωβρίου 5-6, Σάββατο ξημερώνοντας, το δειλινόν ετάφη.

Ιερείς Σακελάριος, Παπακωνσταντής, Παπανικολάου, Αγία Τριάδα».

Β' Σε βιβλίο Μηνιαίο Απριλίου, έκδοσης Βενετίας 1820, σελ. 146, αναγράφεται η θύμηση:

«1870 Απριλίου 17 ημέρα Παρασκευή της Ζωοδόχου Πηγής το γιόμα. Απεβίωσε ο σακελάριος Γεώργιος,⁴ ιερεύς, Σάββατο ενταφιάσθη.

Ιερείς τρεις

Παπακωνσταντής, Παπανικολάου, Γιάννης εκ Βράχας ο νέος».

Οι «θύμησης» στην αυθεντική ορθογραφία

Α' (Ενετίησιν 1815, Νικολάου Γλυκέως, σελ. 224)

«Θήμισιν τους χρόνους και τους κερούς όντας απεβήοσεν ο μακαρίτης ηκονόμος δομιανών έτος 1863 Οκτομβρίου 5-6 σαβάτον ξιμερώνοντας το δηλινών ετάφι ιερής σακελάριος, Παπακωνσταντής, Παπανικολάου αγίαν Τριάδα».

Β' **«Θύμησιν 1870 απριλί 17 ημέρα παρασκεβή τις ζωοδόχου πηγής το γιόμα αποβήοσεν ο σακελάριος γεωργί ιεράς σάβατο ενταφιάσθη ιερής τρης Παπακωνσταντής, Παπανικολάου, ο γιάννης εκ βράχας ο νέος».**

Από το βιβλίο «Το μαναστήρι των Δομιανών Ευρυτανίας. Σημαντικό μνημείο της Ορθοδοξίας» του Ιωάννη Γ. Ζούμπου. Αθήνα 1998, σελ. 149.

1. Μας τις έδωσε ο Δομιανίτης κ. Χαλιάσος Νίκος.

2. Πρόκειται για θείο του εν ζωή δασκάλου Γιάννη Κακαβά γιο του ιερέως παπα-Χρήστου. Αδελφός του παπα-Χρήστου Κακαβά, ο Γιάννης αυτός.

3. Πρόκειται για τον ιερέα Ιωάννη Οικονόμου ή Παπαγιάννη όπως αναγράφεται σε πιστοποιητικά του 1865 που βεβαιώνουν τη συμμετοχή του στην επανάσταση του 1821. Το «Οικονόμος» είναι εκκλησιαστικός τίτλος που πέρασε ως επώνυμο. Το πραγματικό επώνυμό του ήταν «Μπούσλας». Σε απογραφή ιερέων του 1835, καταγράφεται ως «Ιωάννης Δομιανός» 56 ετών, έγγαμος (γεννηθείς το 1779). Πέθανε 84 ετών. Επίσης το Φθινόπωρο του 1824 (28 Οκτώβρη) συμμετέχει στη σύσκεψη προκρίτων των Αγράφων στη Βρύση Μπουκουβάλα στα Γιαννουσείκα (Καρδίτσας), όπου εκδίδεται και υπογράφεται από 56 πρόκριτους ψήφισμα υπέρ του Καραϊσκάκη και κατά του Ι. Ράγκου για τον έλεγχο του αρματολικιού των Αγράφων. Το μεταφέρουν στη Διοίκηση (Μαυροκαρδάτο) στο Ναύπλιο, ο Αναγνώστης Μπορμπόκης (Αγιατριαδίτης), ο Πατπαϊωάννου Δομιανίτης και ο Παπαχρήστος Γούναρης.

Η παράδοση θέλει το συγκεκριμένο Παπαγιάννη να κακοποιείται (κρέμασμα και τσιοκάνισμα) από κοτζαμπάσηδες της Φουρνάς και Ρεντίνας, προεπαναστατικά, οι οποίοι επεδίωξαν να πάνε το νερό του Πάνω Κεφαλόβρυσου (της Αγίας Τριάδας) προς τα χοχλίτικα χωράφια Καψοχώραφα, τα πετραλυνίτικα στην Τσιρέκα και τα δομιανίτικα στα Στερνίθια με σκοπό να τα ιδιοποιηθούν. Ο Παπαγιάννης φαίνεται αντέδρασε στις επαπειλούμενες αρπαγές τους.

4. Πρόκειται για το Δομιανίτη ιερέα Γεώργιο Παπαγεωργίου. Το «σεκελάριος» είναι εκκλησιαστικός τίτλος, που δινόταν σε ιερείς. Το επώνυμο «Παπαγεωργίου» στους Δομιανούς προέρχεται απ' αυτόν το Γεώργιο, για πρώτη φορά χρησιμοποιηθέν, αντί του προηγούμενου που είχε «Χαλκεύς ή Χαλκιάς». Άλλη εκδοχή τον φέρει με επώνυμο Καραγιάννης. Όπως βλέπουμε υπογράφει ως «Σακελάριος» στην πρώτη θύμηση για το θάνατο του Παπαγιάννη.

Μας ενδιαφέρουν οι δύο Αγιατριαδίτες ιερείς, Παπανικολάου και Παπακωνσταντής που αναγράφονται και στις δύο «θύμησης».

Ως γνωστόν στην Αγία Τριάδα υπήρχε η γενεά με το επώνυμο «Κούκος». Απ' τις παλαιότερες οικογένειες. Προεπαναστατικά (πριν το 1821) έγινε ιερέας ο Νικόλαος Κούκος (Παπανικόλας). Ονομάζεται μέχρι σήμερα η περιοχή στη Ρογάτα «στ' Παπανικόλα». Αυτός είχε δύο γιούς, το Στέλιο και το Χρήστο. Έγινε κι ο Χρήστος ιερέας. Για να ξεχωρίζουν ονομάστηκαν Παπανικολέοι και Παπαχρηστέοι οι απόγονοι. Ο άλλος γιός του Παπανικόλα, ο Στέλιος είχε γιούς το Νίκο (στον παππού του τ' όνομα) και τον Κώστα. Έγινε κι ο Νίκος – εγγονός ιερέας, ο δεύτερος Παπανικόλας. Αυτός είναι ο αναφερόμενος στις παραπάνω «θύμησης» των Μηναιών. Έγινε ιερέας στην Αγία Τριάδα το 1856 έως το 1879. Το 1880 απεβίωσε.

Το σημείωσε σε εκκλησιαστικό βιβλίο της Αγίας Τριάδας ο εγγονός του Θεόδωρος Παπανικολάου: **«1880, 3 Φεβρουαρίου, απεβίωσε ο ιερέας Νικόλαος, ημέρα Κυριακή βράδυ»**. Ο τάφος του ήταν στο ανατολικό μέρος της παλιάς εκκλησίας και στη γωνία που σχημάτιζαν οι τοίχοι των ενωμένων εκκλησιών Αγίας Τριάδας και Αγίου Νικολάου (προηγούμενη της σημερινής Αγίας Τριάδας).

Ποιός τώρα ήταν ο Παπακωνσταντής

Α' Μετά την Επανάσταση του 1821 εγκαταστάθηκε στην Αγία Τριάδα ο Κων/νος Αλεξόπουλος, ή Αναγνώστος, ή Αναγνωστίδης, ή Παπακώστας.⁵ Γεννήθηκε στο χωριό Μπλάζου Αγράφων (σημερινό Μοσχάτο Καρδίτσας) το 1805. Εγκαταστάθηκε στην Αγία Τριάδα Κτημενίων και χειροτονήθηκε ιερέας. Αδελφός του ήταν ο αγωνιστής του 1821 Θεόδωρος Αναγνωστόπουλος (γεν. το 1808).

Ήταν γιοι του Αναγνώστη Αλεξόπουλου από το Μπλάζου, προκρίτου των Αγράφων, που πρόσφερε στον Κώστα Βελή το 1821, 5.000 γρόσια τούρκικα, όταν έμεινε από πολεμοφόδια, μετά τις μάχες σε Τσαρδάκι και Φράγκου Καρδίτσας κατά την έναρξη του ξεσηκωμού στην περιοχή των Αγράφων. Αυτά αναφέρονται στο πιστοποιητικό που υπογράφουν για τον Θεόδωρο, από τη Γρανίτσα το 1847, οι Μανώλης Τόλης, Ιωάν. Μανώλης, Β. Αναγνώστου κ.άλ.

Ο Θεόδωρος Αναγνωστόπουλος ακολούθησε τους οπλαρχηγούς Κώστα Γαλή από το 1826-28 (πιστοποιητικό από 12-10-1844) και Νικ. Γιολντάση από 1828-1831 (πιστοποιητικό 12-7-1842).

Για τον Κωνσταντίνο δεν γνωρίζουμε περισσότερα για τη συμμετοχή του στο Αγώνα. Ίσως δεν κατέθεσε κάποιος δικαιολογητικά. Η ηλικία του και το περιβάλλον του (γεν. 1805) δείχνει πιθανή συμμετοχή του.

Β' Κατά τα έτη 1844, 1845, 1846, 1847 και 1848 υπογράφει και θεωρεί τον Βουλευτικό Κατάλογο του Δήμου Κτημενίων (της Αγίας Τριάδας) ως ιερέας του χωριού. Αναγράφει:

«Κωνστ. ιερ. Αγίας Τριάδος».

Γ' Στον κατάλογο γεωργών του 1856, είναι καταχωρημένος ως κάτοικος Αγίας Τριάδας και γεωργός, με αυξ. αριθμ. 408, ο παπα-Κωνσταντής (ιερέας) ετών 50, έγγαμος, με 5 μέλη οικογένεια.

Δ' Στον εκλογικό κατάλογο του 1865, δημότης Αγίας Τριάδας φέρεται ο Νίκος Παπακώστας του Κώστα, γεν. το 1835. Πιστεύουμε είναι γιος του παπα-Κώστα Αναγνωστόπουλου. Στον εκλογικό κατάλογο του 1871, ξαναγράφεται ο ίδιος: Νικόλαος Παπακώστας του Κώστα, ετών 30. Στο δε Μητρώο Αρρένων του Δήμου Κτημενίων του 1879 είναι γραμμένος ο Παπακώστας Δημήτριος του Κώστα, ετών 30, γεννηθείς το 1849. Δεύτερος γιος του ιερέα.

Ε' Ο Δημ. Καραπιτέρης στο βιβλίο του «Αγία Τριάδα Ευρυτανίας», σελ. 60, μας πληροφορεί και τα εξής: «Ο Παπακώστας αυτός, που έμενε στο σπίτι του Γιάννη Βαρελά (σημερινό Θωμά Μαρίνη) και ίσως να ήταν γαμπρός των Βαρελαίων,⁶ είχε ένα γιο που γεννήθηκε στο χωριό μας στα 1849. (Εμείς είδαμε παραπάνω ότι είχε δύο γιους, το Νίκο και το Δημήτρη. Ο δεύτερος γεννήθηκε το 1849). Γνωστή είναι η τοποθεσία «Πύργος του Παπακώστα» που σήμερα ανήκει στους Βαρελαίους. Πότε εγκαταστάθηκε στο χωριό μας ο Παπακώστας είναι άγνωστο. Φαίνεται όμως πως μετά το 1826, που ο αδελφός του Θεόδωρος ακολούθησε τον Κώστα Γαλή, ήρθε αυτός στο χωριό μας». Πιθανόν κι αργότερα να προσθέσουμε εμείς.

5. Βιβλίο Κώστα Ζήση: «Αγραφιώτες και Καρπενήσιώτες αγωνιστές της επανάστασης του 1821» σελ. 30.

6. Όλα τα οικοπέδα τότε στη συγκεκριμένη περιοχή ήταν Βαρελαϊκά.

7. Δεν ήταν ασυνήθιστο τότε να υπάρχουν σε χωριά πέραν του ενός ιερείς. Στους Δομιανούς π.χ. υπάρχουν τρεις ιερείς το 1835. Σε άλλα, ανά δέκα οικογένειες υπήρχε και ξεχωριστός ιερέας.

8. Είναι γιος του ιερέα Γεωργίου Παπαγεωργίου-Σακελαρίου που πέθανε το 1870, όπως αναφέρεται στη δεύτερη «θύμηση» που παραθέσαμε παραπάνω.

Ιερέας τότε στην Αγία Τριάδα και τουλάχιστον μέχρι το 1835 που καταγράφηκε σε απογραφή, ήταν ο Νεόφυτος Δημητρίου, ιερομόναχος, άγαμος, ηγούμενος του Προφήτη Ηλία, ιερέας και δάσκαλος του χωριού, Φαίνεται διαδέχτηκε (ο Παπακώστας) το Νεόφυτο και λειτουργούσε παράλληλα⁷ με το δεύτερο Παπανικολάου που αναφέραμε.

ΣΤ' α) Σε πωλητήριο συμβόλαιο (υπ' αριθμ. 99), που έγινε στο Καρπενήσι, στις 24-3-1861, ο Ιωάννης Σερπάνος πωλεί δεκαέξι (16) ακίνητα στην Αγία Τριάδα. Στο 1ο που είναι η οικία του, αναγράφεται ότι συνορεύει και με οικία Παπακώστα/ Άρα είχε δικό του σπίτι ο ιερέας ανάμεσα στα Βαρελαίικα, (κι ο Σερπάνος εμπλέκεται με τους Βαρελαίους πιθανόν ως γαμπρός τους).

β) Σε πωλητήριο συμβόλαιο (υπ' αριθμ. 169), που έγινε στην Αγία Τριάδα, στις 16-2-1864. Τετράδη π. μεσ. στην οικία του Ιωάν. Τσάτσου, ο Παπακωνσταντής Αναγνωστίδης, ιερέας, κάτοικος Αγίας Τριάδας, πωλεί στον Αναγνώστη Παπαγεωργίου Σακελαρίου, κατοίκου Δομιανών,⁸ αντί 190 δρχ., ένα αγρό ποτιστικό 1½ στρεμ. στη θέση «Λίμνη»⁹ περιφέρειας Δομιανών¹⁰ (μετά τη «Ράχη Καβλαγκά» δεξιά) σύνορα με αγρό Κώστα Σκονδριάνου, Ζάχου Καββαδία και Ιωάν. Κοκοτίνη.¹¹ Εδώ βλέπουμε χρησιμοποιεί το επώνυμο «Αναγνωστίδης».

γ) Υπάρχει κι άλλο συμβόλαιο στις 6-11-1860 στην ίδια περιοχή «Λίμνη» που είναι συνορίτης ο Παπακώστας (πριν πουλήσει τον αγρό) με αγρό που πωλεί ο Κώστας Παλιούρας στον Ιωάννη Κοκοτίνη.

δ) Σε πωλητήριο συμβόλαιο (υπ. αριθμ. 141) στο Καρπενήσι, στις 29-3-1863, ο Γεώργιος Παν. Ραγούζης και Κώστας Ντούβας από Έλοβα, πωλούν στον Ιωάννη Κων. Πάνου τέσσερους (4) αγρούς στους Δομιανούς. Μάρτυρες είναι:

1. Ο Θεόδωρος Αναγνωστίδης, παντοπώλης, κάτοικος Καρπενησίου.
2. Ο Ιωάννης Δημ. Τσάτσος, υγειονομικός φύλακας, κάτοικος Αγίας Τριάδας.

ε) Έχουμε πωλητήριο συμβόλαιο (υπ' αριθμ. 147) που έγινε στη Φουρνά στις 10-8-1881, με το οποίο ο Νικόλαος Αναγνωστίδης,¹² παντοπώλης (1ος γιος του Παπακώστα), πωλεί στον γεωργό Ζάχο Βαρελά, κάτοικοι αμφότεροι Αγίας Τριάδας, έναν αγρό ποτιστικό 3 ως έγγιστα στρεμμάτων στη θέση «Χαντζιάτικα» της Αγίας Τριάδας αντί δραχμών 100, συνορεύοντα γύρωθεν πανταχόθεν από αγρούς του ιδίου αγοραστή. Μάρτυρες οι: Γεώργιος Μπουρδάρης¹³ και Παναγιώτης Ζαγκλός.

Ζ' Σε επαγγελματικό κατάλογο της πόλης του Καρπενησίου του 1869,¹⁴ βρίσκουμε ως εμπόρους της πόλης τον Θεόδωρο Αναγν. Αναγνωστίδη και τον Ιωάν. Δ. Αναγνωστίδη.¹⁵

Σε άλλο κατάλογο του έτους 1888-1891 (σελ. 66) συναντάμε τον Ι. Αναγνωστίδη, έμπορο, 51 ετών.

Επίσης σε κατάλογο επαγγελματιών του 1905-1906 (σελ. 71) υπάρχει ως οπωροπώλης ο Γ. Αναγνωστίδης. Απόγονος των ανωτέρω.

Τελικά η οικογένεια (γενιά) του Παπακώστα Αναγνωστίδη μετοίκησε απ' την Αγία Τριάδα, πριν το 1900, πουλώνοντας την περιουσία τους σε συγγενείς τους Βαρελαίους. Ίσως να βρέθηκαν στο Καρπενήσι, κοντά στους άλλους συγγενείς απογόνους του Θεόδωρου Αναγνωστίδη, εξασκώντας το εμπορικό επάγγελμα.

9. Άγνωστη σ' εμάς σήμερα αυτή η τοποθεσία. Από τις περιγραφές των πωλούμενων αγρών και των συνόρων τους που έχουμε, ως και από πληροφορίες του Νικ. Στ. Καββαδία, τοποθετείται η περιοχή «Λίμνη» μεταξύ της Ράχης Καυλαγκά και του σπιτιού του Δημητρίου Ράντζου κάτωθεν του δημοσίου δρόμου. Υπήρχε μεγάλη «γούρνα» που συγκέντρωνε πηγαία νερά. Καλύφθηκε αργότερα από κατολίσθηση.

10. Τα χωράφια στη θέση «Λίμνη» που προαναφέραμε, ήταν ανακατεμένα με κτήματα Δομιανιτών. Αγιατριαδίτικα χωράφια υπήρχαν μέχρι το Κεφαλόβρυσο της Αγίας Παρασκευής.

11. Ο Κοκοτίνης φέρεται ως αγοραστής αρκετών αγιατριαδίτικων κτημάτων στην περιοχή αυτή. Απόγονοί του τα κατέχουν μέχρι σήμερα.

12. Ο Νίκος Αναγνωστίδης είναι ο πρώτος γιος του Παπακωνσταντή Αναγνωστίδη. Πουλάει κτήμα στο συγγενή του Ζάχο Βαρελά. Και σήμερα είναι ιδιοκτησίες των Βαρελαίων εκεί. Δηλώνει επάγγελμα παντοπώλης. Πιθανόν ακολούθησε επαγγελματικά τους συγγενείς του στο Καρπενήσι. Στο Καρπενήσι δηλαδή να είχε το κατάστημά του. Δηλώνεται στο συμβόλαιο ως κάτοικος Αγίας Τριάδας, γιατί εκεί μεγάλωσε. Στην Αγία Τριάδα είχε την κληρονομική περιουσία του, η οποία ως φαίνεται πουλήθηκε σταδιακά στους συγγενείς του Βαρελαίους.

13. Ο Μπουρδάρης έκανε κι αγοραπωλησίες ακινήτων στην περιοχή Κτημενίων (και στην Αγία Τριάδα) με σκοπό την αποκόμιση κέρδους.

14. Βιβλίο «Ο Κερδώς Ερμής σταμάτησε στο Καρπενήσι» του Δημ. Ευαγγελοδήμου, σελ. 61.

15. Είναι ο αδελφός του Παπακωνσταντή Αναγνωστίδη, ιερέα στο χωριό Αγία Τριάδα. Ο Ι. Δ. Αναγνωστίδης πιθανόν είναι εγγονός του ιερέα απ' τον γιό του Δημήτριο.

ΟΙ ΑΓΙΑΤΡΙΑΔΙΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Το κείμενο αυτό γράφτηκε απ' τον μακαρίτη Σταμάτη Τσάτσο στις 18-3-2009, με αφορμή σχετική γραπτή αναφορά δική μου στα «Αγιατριάδικα Γράμματα» του 2008. Δεν το δημοσιεύσαμε τότε για δυο κυρίως λόγους. Αναφέρεται αφ' ενός επαινετικά στο πρόσωπό μου, κάτι που με φέρνει σε δύσκολη θέση ως χαρακτήρα και αφ' ετέρου γίνεται έμμεση αναφορά σε ευθύνες της οικογένειας Καραπιπέρη. Δεν θέλαμε να αναμοχλευθούν κόντρες, μίσση και πάθη. Έγιναν τόσες προσπάθειες να κατευνασθούν, στην πορεία του χρόνου. Το παρελθόν ας μείνει στη μνήμη και στους ιστορικούς.

Όμως το παρόν κείμενο έχει την αξία του. Δεν μπαίνει σε λεπτομέρειες γεγονότων και εμπλεκόμενα πρόσωπα Αγιατριάδων. Δίνει ένα γενικό περίγραμμα, μια προσωπική «ματιά» των τότε γεγονότων. Με δεδομένο ότι «οι νεκροί δεδικαίονται» και η απόσταση απ' τα γεγονότα και τους ανθρώπους ξεμακραίνει, το παραθέτουμε.

Κώστας Σ. Καββαδίας

«Κάπως καθυστερημένα πήρα στα χέρια μου τα «Αγιατριάδικα γράμματα» που κυκλοφόρησαν τον Απρίλη του 2008 με τον αρ. 19. Το περιοδικό, όπως πάντα τα τελευταία χρόνια, είναι πλούσιο σε ύλη, όπως και στην εμφάνιση. Καλύπτει όλη τη χρονική περίοδο από την έκδοση του προηγούμενου τεύχους και διαβάζεται ευχάριστα. Είναι πολλά και ενδιαφέροντα τα δημοσιεύματα στα οποία μπορεί να σταθεί και να σχολιάσει ο αναγνώστης. Εγώ θα σταθώ στη σελίδα 20 που φέρνει τον τίτλο «Αγιατριάδτες αγωνιστές στο Γοργοπόταμο».

Ήταν καιρός πια να γραφούν αυτά τα ιστορικά γεγονότα που σημάδεψαν και το δικό μας χωριό και την περίοδο 1941-1945, αλλά και δικαίωση για τους αγιατριάδες που αφήφισαν τον κίνδυνο, εγκατέλειψαν οικογένεια και σπίτια κι έτρεξαν να λάβουν μέρος στον αγώνα, για τη λευτεριά της πατρίδας μας.

Απλοί χωρικοί χωρίς σπουδές, μακριά από τις πολιτικές σκοπιμότητες της εποχής, που οι σπουδαγμένοι τις έβλεπαν αλλά κανείς δεν καταξιώθηκε να λάβει μέρος στον αγώνα, να ενημερώσει, να εμποδίσει, να περισώσει.

Έμειναν ουδέτεροι. Γι' αυτό παίρνει μεγαλύτερη αξία η συμμετοχή των απλών ανθρώπων στον αγώνα.

Οφείλω να συγχαρώ τη Συνταχτική Επιτροπή του περιοδικού μας και ιδιαίτερα τον επιμελητή ύλης, τον ακούραστο ερευνητή, τον αγαπητό μας Κώστα Σ. Καββαδία, που, όπως αποδεικνύεται θα είναι ο πολύτιμος ιστορικός του χωριού μας και στα γραπτά του θα καταφεύγουν οι μελλοντικοί ενδιαφερόμενοι για την άντληση στοιχείων.

Η αλήθεια είναι ότι αργήσαμε πάρα πολύ για να κάνουμε αυτή την έρευνα, χάθηκε πολύτιμος χρόνος, γιατί χάθηκαν για πάντα από κοντά μας οι αγωνιστές που θα μας έδιναν αυθεντικές και χρήσιμες πληροφορίες.

Κι αυτό γιατί δεν το επέτρεψε η πολιτική κατάσταση που διαμορφώθηκε μεταπολεμικά στη χώρα μας. Ακόμα και το βαρύ κλίμα που ήταν διάχυτο και στο χωριό μας» ύστερα από τα αιματηρά γεγονότα του εμφυλίου σπαραγμού των ετών 1947-1950.

Πρέπει κάποτε να γραφεί κι αυτή η ιστορία, όσο πικρή κι αν είναι, για να μείνει παρακαταθήκη για τους νέους του χωριού μας και παράδειγμα προς αποφυγήν.

Ένας άλλος λόγος ήταν η καθυστέρηση της αναγνώρισης της Εθνικής Αντίστασης από την πολιτεία. Χρειάστηκε να περάσουν κοντά 35 χρόνια, μοναδικό φαινόμενο, για ευρωπαϊκή χώρα, ώσπου με την άνοδο του Ανδρέα Παπανδρέου στην εξουσία το 1981 και με πρωτεργάτη τον Γ. Γεννηματά να γίνει η αναγνώριση και να επέλθει η συμφιλίωση των εμπλεκόμενων στα γεγονότα εκείνα παρατάξεων.

Στη χώρα μας, μετά τον πόλεμο και με την αιτιολογία της αναμόχλευσης των παθών, θεσπίστηκαν αυστηροί νόμοι, δρακόντειοι μπορεί να τους ονομάσει κανείς, ώστε να μη μπορεί να γραφεί τίποτε για το πρόσφατο παρελθόν χωρίς τον κίνδυνο διωγμού. Η φράση «ουαί τοις ηττημένοις» (αλίμονο στους νικημένους), εφαρμόστηκε απόλυτα από τη νικήτρια παράταξη, εν προκειμένω το κράτος, με αποτέλεσμα να οδηγηθούν στη φυλακή, στην εξορία, αλλά και στο εκτελεστικό απόσπασμα καταξιωμένοι πατριώτες αγωνιστές.

Ο διορισμός στο Δημόσιο για τους οπαδούς της αριστεράς ήταν όνειρο άπιαστο, ύστερα από την καθιέρωση των δώσεων των κοινωνικών φρονημάτων. Για τους «αντεθνικώς δρώντας»! Έτσι θεωρούσαν όλους όσους είχαν πάρει μέρος στον αγώνα με τις αριστερές οργανώσεις. Μονοπώλησαν τον πατριωτισμό και κατέστρεψαν χιλιάδες έλληνες πατριώτες.

Και, για ν' απαντήσω στον Κώστα που γράφει σε κάποιο σημείο του κειμένου ότι «Μοιάζει στο κείμενο μας να αδικούμε τους ελασίτες. Δεν είναι σίγουρα στις προθέσεις μας αυτό. Γραπτές μαρτυρίες λείπουν».

Πιστεύω ότι θα βρει την απάντηση στα όσα παραπάνω ανέφερα. Ακόμα και ο Π. Βασιλείου, ο κατ' εξοχήν ιστορικός δεν τόλμησε να γράψει κάτι γι' αυτή την εποχή.

Μόνον ο Σπύρος Μερεντίτης στα χρόνια του εμφυλίου έγραφε στην εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» του Π. Κόκα κάποια σχόλια με τα οποία θεωρούσε την οικογένεια Καραπιπέρη υπεύθυνη για τα έκτροπα στο Νομό αλλά και στο χωριό μας. Μπορεί κάποτε να γίνει έρευνα και προς αυτή την κατεύθυνση.

Τώρα, για να είμαστε αντικειμενικοί, χρειάζεται να ερωτηθούν οι επιζώντες συγχωριανοί μας, που έλαβαν μέρος στον αγώνα με το ΕΛΑΣ, για να δώσουν τα ονόματα όλων που υπηρέτησαν σ' αυτόν για να μείνουν στην ιστορία. Πάντως από οποιαδήποτε σκοπιά και να δει κανείς τα γεγονότα, οι αδικημένοι είναι και παραμένουν οι ελασίτες. Ήταν και οι περισσότεροι. Αυτοί σήκωσαν το βάρος του αγώνα. Δεν φτάνει αυτοί, αν μερικοί εκμεταλλεύτηκαν το άδολο πατριωτισμό τους και τους οδήγησαν σ' άλλους ατραπούς με τα γνωστά αποτελέσματα.

Δυστυχώς στην Ελλάδα δεν αποφύγαμε τα λάθη του 1821 που οδήγησαν ακόμα και τον Κολοκοτρώνη στη φυλακή».

ΣΤ. ΤΣΑΤΣΟΣ

Η Αγία Τριάδα και οι Μαυροσκούφηδες του Άρη

Παραθέτουμε καταγεγραμμένα αποσπάσματα από βιβλία που συσχετίζουν το χωριό μας με την επίλεκτη, έφιππη ομάδα σωματοφυλάκων του Άρη.

α) Γράφει ο Βαγγέλης Παπαδάκης:¹

«...Όταν ο Άρης πήρε τ' άλογα απ' το ιπποφορβείο της Λαζαρίνας στη Θεσσαλία, σχημάτισε μια έφιππη ομάδα από καμιά δεκαπενταριά άντρες της δικής του επιλογής τη λεγόμενη ομάδα των «Μαυροσκούφηδων».²

Ο μαύρος σκούφος επικράτησε σαν σύμβολο μιας ιδιαιτερότητας που είχε συμπτωματική προέλευση. Στην πρώτη σύσκεψη που κάναμε το Νεόμβρη του 1942 στην Παλιογαννιτσού Φθιώτιδας για ενότητα των ανταρτοομάδων, ο Μπελής χάρισε στον Άρη ένα μαύρο καλπάκι (σκούφο) σαν ένδειξη φιλίας και αναγνώρισής του σαν πρώτου καπετάνιου. Έκτοτε ο Άρης φορούσε αυτόν το σκούφο και σιγά-σιγά έγινε κοινό γνώρισμα των σωματοφυλάκων του...»

β) Συνεχίζουμε με σχετικό απόσπασμα του Διον. Χαριτόπουλου:³

«...Οι μαυροσκούφηδες είχαν καπετάνιο τον Τζαβέλα,⁴ στρατιωτικό – εκπαιδευτή τον Καραϊσκάκη⁵ και πολιτικό τον Αχιλλέα.⁶ Κατά περιόδους, στενή σχέση με τον έφιππο ουλαμό είχαν δύο από τους παλιότερους συντρόφους του αρχηγού, ο κοκκινογένης Λευτέρης Χρυσιώτης⁷ κι ο αενάως μετακινούμενος από τμήμα σε τμήμα, έμπιστος Πελοπίδας.⁸

Στην **Αγία Τριάδα** Ευρυτανίας οι άντρες θα φορέσουν τους μαύρους σκούφους που τους είχε παραγγείλει ο αρχηγός, όμοιους με το δικό του. Μερικοί είναι κατασκευασμένοι από το μαύρο γούνινο παλτό της Αυστριακής Τρούντη, που εκτελέστηκε στην Κολοκυθιά. Θα εξοικονομήσουν κάποια άλογα προσωρινά, και στο Μαυρολιθάρι θα αποκτήσουν τα δικά τους, μεταφερόμενα από το ιπποφορβείο της Λαζαρίνας. Κάτι ατίθασα, βαρβάτα άλογα αναπαραγωγής που δεν ανέχονταν εύκολα αναβάτη...».

Οι μαυροσκούφηδες του Άρη στην Πλατεία Ελευθερίας της Λαμίας

1. Ο Βαγγέλης Παπαδάκης με το ψευδώνυμο καπετάν Τάσος Λευτεριάς, συμμετείχε στην Εθνική Αντίσταση 1940-45 και έδρασε στην περιοχή μας. Ήγγραψε το βιβλίο «Από το Κοξαρέ (Κρήτης) στα βουνά της Ρούμελης». Από αυτό αντλούμε αποσπάσματα. (σελ.: 222-223-224).

2. Να διευκρινίσουμε για να μην υπάρξει σύγχυση, άλλοι οι «μαυροσκούφηδες» του Άρη που έδρασαν στην Κατοχή και άλλο σώμα οι «μαυροσκούφηδες» του Εμφυλίου Πολέμου που διοργάνωσε στο Καρπενήσι ο τότε στρατιωτικός διοικητής Δημ. Καραπιπέρης.

3. Βιβλίο «Άρης ο Αρχηγός των Ατάκτων» του Διονύση Χαριτόπουλου, σελ. 356.

4. Τζαβέλας = ψευδώνυμο του Γιάννη Αγγελέτου από Τοπόλια. Έμεινε με τον Άρη μέχρι το τέλος στη Μεσοούντα. Υπήρξε κι άλλος Τζαβέλας = Βόκας Νέστορας από Σπαθάδες Καλαμπάκας.

5. Καραϊσκάκης = Μπακογιάννης Μιλτιάδης από Ανθηρό (Μπουκοβίτσα) Καρδίτσας.

6. Αχιλλέας = Αναστασίου Λευτέρης.

7. Λευτέρης Χρυσιώτης = Τσιλιγιάννης Χρήστος από τη Χρύσω Ευρυτανίας. Εκτελέστηκε από τους ίδιους τους αντάρτες με εντολή Γούσια.

8. Πελοπίδας = Λιάσκος Παντελής.

γ) Ο Βαγγέλης Παπαδάκης αναφέρεται στη συνέχεια σε γραφόμενα από τον Ρούσο⁹ ότι οι μαυροσκούφηδες έδρασαν καταλυτικά εναντίον της «Λεγεώνας των Βλάχων» στο «Βασίλειο της Πίνδου». Τα θεωρεί μυθεύματα και αποδίδει τον αγώνα αυτόν σε οργανώσεις εαμικές της Θεσσαλίας. Γράφει επίσης ο Ρούσος, ότι ονομάστηκαν «μαυροσκούφηδες από τους μαύρους σκούφους από προβιά στο σχήμα παραλλαγμένων βλάχικων σκούφων, που φορούσαν σαν σύμβολο της νίκης επί της «Λεγεώνας των Βλάχων». Θεωρεί ο Παπαδάκης ότι τα παραπάνω είναι άσχετα με τα γεγονότα.

Και καταλήγει ο Παπαδάκης:

«... Απ' ότι από προσωπική πείρα ξέρω, οι μαυροσκούφηδες έξω από τη συμβολικότητα, με πράξεις εξτρεμιστικές, έξω από το νόημα του λαϊκού αγώνα που έκανε ο ΕΛΑΣ, της 'καπετανιάς' με την κακή σημασία της λέξης, δεν είχαν άλλη σχέση. Ίσως να ήταν η μόνη ομάδα που ποτέ δεν πήρε μέρος σε μάχη και ποτέ δεν εκτέλεσε στρατιωτική αποστολή, έξω από σπάνιες περιπτώσεις συνδέσμων.

Απ' τον αυταρχισμό, τη μισαλλοδοξία και την καλλιέργεια της προσωπολατρίας στο μοναδικό τους αρχηγό, δεν έχουν τίποτε άλλο στο ενεργητικό τους.

Από το σύνολο της ομάδας (20-25 μέλη) αν αφαιρέσουμε τον Κωστούλα¹⁰ και τον Γιάννη Μανδωνή, εργάτη από την Αθήνα, όλοι οι άλλοι ήταν αρνητικά στοιχεία στο αντάρτικο κίνημα και με τις πράξεις τους και το παρελθόν τους εξέθεταν τον χαρακτήρα και το περιεχόμενο του ΕΛΑΣ...

Ίσως θα έπρεπε να αναφερθεί πως το Π.Γ. (Πολιτικό Γραφείο) όταν αντιλήφθηκε τη δράση και τη συμπεριφορά των μαυροσκούφηδων επενέβη και τους διάλυσε. Αυτά για την αλήθεια...».

Κάποιες διηγήσεις στην Αγία Τριάδα φέρουν και δύο χωριανούς μας ν' ανήκουν στους «Μαυροσκούφηδες» του Άρη. Πρόκειται για τον Χρήστο Κων. Βασιλείου με το ψευδώνυμο «Γεροδήμος» και τον Βάιο Κυριάκη με το ψευδώνυμο «Καραθάσης». Ήταν στην κοντινή ομάδα του Άρη στα γεγονότα στο Μελιγαλά.

9. Στο βιβλίο: «Η μεγάλη Πενταετία», σελ. 243.

10. Κωστούλας Αγραφιώτης = Κώστας Καβρέτζης απ' το Νεοχώρι Τυμφρηστού.

Φωτογραφία λίγα χρόνια πριν

ΩΩΩ

Φέλος διεργηθήκαμε
σχελικά τα χιόνια
και τους πάγους.
Να δομηθούμε
όμως, την αυλή
του μακαρίτη Κώστα
Βεχάωρα,
πριν 4-5 χρόνια,
όταν έσπασε
σε νύχτα παγερό,
ο σωχίνας του νερού
κι έπεφτε το νερό
ως το πρωί
δίνον κληματαριά
σχηματίζοντας
τα κρούσταλα!

ΩΩΩ

Ταξιαρχία Αόπλων

Το τίμημα που πλήρωσε η Αγία Τριάδα

(Πτυχές Εμφυλίου)

Η περιοχή μας, βρέθηκε απ' την έναρξη του Εμφυλίου, (Καλοκαίρι του 1946) στο επίκεντρο των γεγονότων των εξελίξεων και συνεπειών του Εμφυλίου σπαραγμού. Η Φουρνά ήταν το επίκεντρο συγκέντρωσης ομάδων ανταρτών, στρατιωτικών στελεχών και πολιτικών. Ιδρύεται το Γενάρη του 1947 το Αρχηγείο Ευρυτανίας με επικεφαλής τον Ερμή (Βασίλη Πριόβολο από Χρύσω). Κατά τόπους ιδρύθηκαν κι άλλα αρχηγεία. Όλα υπάγονταν στο Αρχηγείο Ρούμελης με τοποθετημένο επικεφαλής (κομματικά) τον Γούσια (Γεώργιο Βοντίσιο). Ο άνθρωπος αυτός έπαιξε ιδιαίτερα καταστροφικό ρόλο στην περιοχή μας, γι' αυτό θα αναφερθούμε σε κάποια βιογραφικά τους στοιχεία:

Γεώργιος Βοντίσιος (Γούσιας) 1912/15-12-1979

Ηπειρώτης, από το ιστορικό Συράκο, κουμουνιστής ζαχαριαδικός, μέλος του Πολιτικού Γραφείου του Κ.Κ.Ε. Δεν υπηρέτησε στον ΕΛΑΣ. Έφτασε πρώτη φορά στην Ρούμελη το Δεκέμβρη του 1946.

Ο δάσκαλος Βασ. Αποστολόπουλος¹ τον περιγράφει ως εξής:²

«Συνάντησα πρώτη φορά το Γούσια στη Φουρνά το Μάρτη του 1947.³ ...Χτύπησα την πόρτα και μπήκα. Για πρώτη φορά έρχομαι σ' επαφή με στέλεχος που κρατεί τόσο υψηλή θέση. Στην εμφάνισή του δεν είχε τίποτε το ξεχωριστό. Θα ήταν τότε τριαντάρης ή τριανταπεντάρης, κοντόχοντρος και ροδοκόκκινος, δείγμα κυκλοθυμικού χαρακτήρα. Θύμωνε απότομα, γινόταν σκληρός, άτεγκτος, άδικος. Κι αν δεν κάνω λάθος, είχε αδυναμία στην καλοπέραση “σώματος και ψυχής” και στην προσωπική του ασφάλεια. Έκοβε βόλτες πέρα-δώθε σα λιοντάρι στο κλουβί, φανερά οργισμένος όχι βέβαια από μένα που δεν είχα ανοίξει ακόμα το στόμα μου. Όταν άκουσε την αιτία της ακρόασης έγινε έξω φρενών. Φοβέριζε ότι στην Ευρυτανία θα σκοτώσει 150 κουμουνιστές σαν κι εμάς. Έφυγα με σκυμμένο το κεφάλι...»

Κάποιες άλλες χαρακτηριστικές λεπτομέρειες:⁴

«Ήθελε να τον φωνάζουν “σύντροφο Γιωργή” και όχι με το ψευδώνυμο Γούσιας. Πάντα το φαγητό του ήταν ξεχωριστό και καλύτερο απ' τους άλλους αντάρτες. Για πρωινό προτιμούσε γάλα ζεστό, καφέ, αυγά και λουκάνικα. Ψητό, ζυμωμένο ψωμί, ανθότυρο και κρασί για μεσημεριανό. Το μουλάρι “Μάρκος” είχε πάντα φορτωμένες τις προμήθειες του αρχηγού.

Ακόμη και κονιάκ, λάδι, πατάτες και πάντα κρέας. Βέβαια κάποια στιγμή φαγώθηκε κι ο “Μάρκος”. Ο ίδιος κυκλοφορούσε καβάλα στο κανελί αλόγο του. Ρούχα περιποιημένα, καθαρά, μπότες καλογουλισμένες κι ένα βαρύ αμπεχονο για το κρύο. Βοηθός του κι έμπιστή του πάντα κάποια κοπέλα για “όλες τις δουλειές”. Πάντα είχε προμήθειες καπνού. Έστριβε τσιγάρο χωρίς να προσφέρει ποτέ σ' άλλον. Έπαιρνε αυστηρά μέτρα για την ασφάλειά του. Είχε δίκτυο παρακολούθησης για αντεπαναστατική δράση. Άστραφτε και βρόνταγε για όποιο παράπτωμα των ανδρών του και οι τιμωρίες ήταν αυστηρές. Οι καταδίκες σε θάνατο ήταν συνηθισμένες.

Κάποιοι υφιστάμενοί του αξιωματικοί εξέφρασαν αμφιβολίες για τις ικανότητές του ως διοικητή του Αρχηγείου Ρούμελης».

Για τη δράση του Γούσια⁵

Τις ομαδικές εκτελέσεις στη Βράχα τις διέταξε ο Γούσιας. Ήταν τότε το αντάρτικο στην πτώση του, διαγραφόταν το κακό του τέλος. Στην ηγεσία του αντάρτικου δεν ήταν πλέον ο έμπειρος και συνετός Μάρκος Βαφειάδης αλλά ο ουτιδανός Γούσιας.

Έγραφε η «Ακρόπολις» στις 31-7-1949: Κατά μαρτυρία στελέχους κοντά στο Γούσια πιάσανε 30, τους βασάνισαν με όλες τις μεθόδους: ξυλοκόπημα, κρέμασμα, κάψιμο σώματος κτλ. Όμως ασύρματος δε βρέ-

1. Ο Βασίλης Αποστολόπουλος, απ' το Νεοχώρι Τυμφρηστού, ήταν δάσκαλος στην Αγία Τριάδα, πριν ακολουθήσει το «αντάρτικο» τον Οκτώβριο του 1946.
2. Έγραψε εκτός των άλλων και το βιβλίο «Το χρονικό μιας Εποποιίας» στο οποίο αναφερόμαστε (σελ. 25, 26).
3. Συνάντησε τον Γούσια ύστερα από παράκληση κατοίκων της Μερκάδας για άδικες συλλήψεις κατοίκων απ' τους αντάρτες.
4. Απ' το βιβλίο «Το χιόνι των Αγράφων» του Παν. Χατζημωυσιάδη.
5. Απ' το βιβλίο «Το ανθρώπινο κτήνος στον καιρό του Εμφυλίου» του Δημ. Σακκα.

θηκε. (Η συνήθης αναπόδεικτη κατηγορία). Εντούτοις ο Γούσιος που δεν γνώριζε άλλη ποινή απ' την ποινή του θανάτου, διέταξε «τραβάτε και σκοτώστε καμιά δεκαπενταριά».

Εκτελέστηκαν οι Τσιρωναίοι απ' τη Βράχα, Δομιανίτες αλλά και η Ευτυχία Ηρ. Καββαδία (γεν. 20-3-1910 / θαν. 10-8-1947) από την Αγία Τριάδα που συνελήφθη μαζί με τη Φώτω Χρ. Αντζά. Η Ευτυχία εκτελέστηκε με βασανιστήρια κι αναπόδεικτες⁶ κατηγορίες, τον Αύγουστο του 1947. Η Φωτεινή επέζησε μεν αλλά με έντονα ψυχικά τραύματα.

Ο Γούσιος έδωσε εντολή για την εκτέλεση του Χρίστου Τσιλιγιάννη⁷ (Λευτέρης Χρυσιώτης) απ' την Χρύσω Ευρυτανίας Υπαξιωματικός στην Αλβανία, πρωτοπόρος αντάρτης στην ομάδα του Άρη.

Ο δε Περικλής⁸ (Γιώργος Χουλιάρης) διακεκριμένος καπετάνιος του ΕΛΑΣ και Δ.Σ.Ε., ήταν άσπονδος εχθρός του Γούσια και στο βιβλίο του τον κατηγορεί ότι έκανε ανήθικες προτάσεις στην μέλλουσα σύζυγό του.

Μέχρι τα τέλη του 1947 οι επιχειρήσεις των ανταρτών βασιζόνταν στην μετακίνηση μονάδων για την επίτευξη του εκάστοτε στρατιωτικού στόχου. Η νέα τακτική βασιζόταν στην ιδέα ο Δ.Σ.Ε. (Δημοκρατικός Στρατός Ελλάδας) έπρεπε να αναπτυχθεί στα εδάφη που καταλάμβανε. Να οργανώσει την πολιτική του παρουσία με θεσμούς εξουσίας, δικαιοσύνης οικονομικής ζωής, συμμετοχής των κατοίκων κλπ.

Έτσι αποφασίστηκε να οργανώσει και να υπερασπιστεί τις περιοχές της βορειοδυτικής Ελλάδας, (Μακεδονία – Ήπειρο), σύνορα με Αλβανία και Γιουγκοσλαβία που κατείχε (με την έντονη παρουσία και συμμετοχή των λεγόμενων Σλαβομακεδόνων).

Κρίθηκε αναγκαίο να μεταφερθούν δυνάμεις από την Νότια Ελλάδα προς τη Βόρεια Πίνδο, για εδραίωση της κυριαρχίας του Δ.Σ.Ε. στις περιοχές αυτές.⁹ Ένα δύσκολο εγχείρημα, γιατί έπρεπε να περάσουν από περιοχές που έλεγχαν οι κυβερνητικές δυνάμεις.

Φάλαγγα Αόπλων

Το Φεβρουάριο του 1948 οργανώθηκε η μεταφορά 1.300 αόπλων από την περιοχή των Αγράφων προς τη Δυτική Μακεδονία. Η Φάλαγγα (ή Ταξιαρχία) αόπλων Ρούμελης όπως ονομάστηκε.

Ως επικεφαλής του Αρχηγείου της Ρούμελης ο Γούσιος είχε τον πρώτο λόγο στη συγκέντρωση των επιστράτων, την οργάνωση και διοίκηση του εγχειρήματος. Η Βράχα αποτέλεσε το κεντρικό χωριό συγκέντρωσης των αόπλων μελλοντικών πολεμιστών¹⁰ του Δ.Σ.Ε.

Σ' αυτή τη φάλαγγα των αόπλων συμμετείχαν κι Αγιατριαδίτες νέοι. Ο Δημ. Γ. Σκαρτσιούνης περιγράφει την αναγκαστική επιστράτευση του αδελφού του Κώστα μαζί με τρία (3) ακόμη παιδιά απ' την Αγία Τριάδα:

«Συνέλαβαν οι αντάρτες τέσσερα (4) νεαρά παιδιά, χωριανά μας, με την κατηγορία ότι στα πράματα (τα ζώα) που έβοσκαν προς την περιοχή του Βοϊδολίβαδου, έρχονταν σε επαφή με το στρατό και έδιναν πληροφορίες κι έγγραφα για τις κινήσεις των ανταρτών στην περιοχή μας. Συνηθισμένες οι κατηγορίες αυτές σ' όλα τα χωριά, μαζί με την κατηγορία περί κατοχής ασυρμάτου και κρυφής επικοινωνίας με στρατό.

Συνελήφθησαν το 1947 οι: α) Βασίλειος Ιωαν. Αντζάς (19 ετών), β) Χρυσόστομος Αλκ. Σκονδριάνος (17 ετών), γ) Κώστας Γεωργ. Σκαρτσιούνης (19 ετών), δ) Νικόλαος Σπυρ. Σκαρτσιούνης.

Τους πήγαν στη Χόχλια και τα βασάνισαν πολύ. Το Νίκο Σκαρτσιούνη τον γλίτωσε ο Κουκογιάννης Σεραφείμ (Χοχλίτης). Παρακάλεσε τους αντάρτες (λόγω συγγένειας), τον απέσπασε από την κράτηση και τον γύρισε πίσω στην Αγία Τριάδα. Τα άλλα τρία παιδιά, τα βρήκε βασανιζόμενα ο αντάρτης αξιωματικός Κώστας Πρίκος¹¹ και είπε εκεί στους βασανιστές:

– Κρίμα τέτοια παλληκάρια να τα σκοτώσετε!

Τα «έψησε» και τα πήρε μαζί του στην ομάδα του.¹²

6. Την κατηγορήσαν για ασύρματο. Ότι έδινε πληροφορίες στους αντιπάλους. Ασύρματος φυσικά δεν βρέθηκε. Κάποιες φορές πίσω από τέτοιες κατηγορίες κρύβονταν άλλα αίτια. Διαμάχες χωριανών, προσωπικές σχέσεις, αντιζηλίες κ.άλ.

7. Πληροφορίες από τα βιβλία: α) «Χρονικό 1942-1945 - Τμήμα Κωστόπουλου» του Γεωρ. Κωστόπουλου (σελ. 208). β) «19 ημέρες» του Δημ. Ευαγγελοδήμου (σελ. 30).

8. Βιβλίο «19 ημέρες» του Δημ. Ευαγγελοδήμου (σελ. 29).

9. Απώτερος βέβαιος σκοπός, η δημιουργία ανεξάρτητης κρατικής κουμουνιστικής οντότητας στα ελληνικά εδάφη και η ομοσπονδιοποίηση της με τις βόρειες κουμουνιστικές «δημοκρατίες».

10. Νεαρά αγόρια αμούστακα και μικρά κορίτσια τα πιο πολλά με το ζόρι στρατολογημένα.

11. Λοχαγός του κυβερνητικού στρατού και αργότερα του Δ.Σ.Ε. από το χωριό Πρόμαχοι Αριδαίας. Υπήρξε σημαντικό στρατηγικό μυαλό του Δ.Σ.Ε. κι έπαιζε σημαντικό ρόλο στη μάχη και κατάληψη του Καρπενησίου (20-1-1947). Πέθανε ως πολιτικός πρόσφυγας στην Τασκένδη του Ουζμπεκιστάν.

12. Φαίνεται ήταν ο «καλός» στη διαδικασία κάμψης των αντιστάσεων για τη στρατολόγησή τους. Αργότερα ήταν κι η διαδικασία του «ματώματος» Να βάλουν δηλ. κάποιον να εκτελέσει κάποιον κρατούμενο ώστε να είναι εκτεθειμένος. Να μην τολμάει να αυτομολήσει στο στρατό.

Ο αδελφός μου Κώστας, ακολούθησε για διάστημα, το 1947 το τάγμα του Πρίκου. Σκοτώθηκε το Φθινόπωρο του 1947 στα υψώματα της Άρτας. Χτυπήθηκε από μπαζούκας στο κεφάλι. Του έφυγε ολόκληρο κομμάτι οστού. Ήταν εκεί (αντάρτης) κι ο Θύμιος Μπανιάς και τον είδε βαριά τραυματισμένο. Ο Θύμιος έφυγε απ' τ' αντάρτικο εκεί και παραδόθηκε στο στρατό, όπου στη συνέχεια υπηρέτησε ως στρατιώτης.

Απ' την πλευρά του στρατού ήταν εκεί κι ο χωριανός μας Κώστας Σερ. Στόκας. Όταν σκοτώθηκε ο Κώστας στην Άρτα δεν ήταν με τον Πρίκο αλλά στο Τάγμα του Παπαγιώργη¹³ απ' τους Δομιανούς. Αυτά είπε ο Πρίκος στη μάνα μου όταν συναντήθηκαν κατά την κατάληψη του Καρπενησιού».

Επανερχόμαστε στην «φάλαγγα των Αόπλων».

Το σχέδιο ήταν να στρατολογήσουν κι απ' την Θεσσαλία νεαρόκοσμο ώστε να συγκεντρωθούν περί τους 1500 και να κατευθυνθούν βόρεια προς τη Μακεδονία.

Το πρωί της 18ης Φεβρουαρίου 1948 η ταξιαρχία των Αόπλων ξεκινάει την πορεία της από τη Βράχα. Εκτός του κυρίου όγκου των νεαρών επιστράτων (αόπλων) συνοδεύεται από ενόπλους αντάρτες και τμήματα της επιμελητείας. Συνθήματα, τραγούδια, ενθουσιασμός στο ξεκίνημα της φάλαγγας. Με εντολή Γούσια δεν ακολούθησε το συντομότερο δρομολόγιο προς Βορρά μέσω Κόζιακα, για να μη γίνει αντιληπτή απ' το στρατό ή τις δυσκολίες των χιονοπτώσεων. Αντίθετα ξεκίνησε να κατεβαίνει προς τη Θεσσαλία. Πορεύτηκε προς Μαυροβούνι και στη συνέχεια προς Όλυμπο, Πιέρια, Χάσια, Δυτική Μακεδονία. Πορεύτηκαν από Ευρυτανία προς την πεδιάδα των Φαρσάλων και στο βάθος αχνοφαίνονταν η λίμνη Κάρλα. Πορεία ακατάπαυστη, με επιταχυνόμενο ρυθμό τη νύχτα. Σαράντα χιλιόμετρα διανύουν την πρώτη μέρα. Αρχίζουν κάποιες λιποταξίες και κάποιες παραδειγματικές τιμωρίες (εκτελέσεις). Πλησιάζουν την σιδηροδρομική γραμμή των Φαρσάλων όταν δέχονται οργανωμένη επίθεση του στρατού και Μαυδων. Τους διαλύουν κυριολεκτικά και τους καταδιώκουν προς τη λίμνη Κάρλα. Μπαίνουν στην αβαθή λίμνη. Πολλοί πνίγονται, άλλοι σκοτώνονται, άλλοι ξεπαγιάζουν. Όσοι τα καταφέρνουν ασύνταχτα προχωρούν μετά τη λίμνη. Στις 23 Φλεβάρη φτάνουν τσακισμένοι στο Καλαμάκι. Δέχονται αεροπορικές επιδρομές. Έχουν κι άλλες απώλειες. Στις 3 Μαρτίου περνάνε τον Πηνειό. Προχωρούν, υποχωρούν, διαλύονται, απογοητεύονται, ανασυντάσσονται, ελπίζουν, πεινάνε, παγώνουν, τραυματίζονται, λιποτακτούν, σκοτώνονται, δεν βλέπουν πουθενά διέξοδο, τους έχει από παντού κυκλωμένους ο στρατός. Οι ελλείψεις σε τρόφιμα γίνονται ανυπέρβλητες. Οι ανθρώπινες απώλειες μεγάλες.

Περί τα μέσα Μαρτίου η φάλαγγα (όσοι απέμειναν) περνούσε απ' το Όλυμπο στα Πιέρια όρη. Προπορευόταν Γούσιας καβάλα στο κανελί αλόγό του. Από τους χίλιους πεντακόσιους (1.500) Ρουμελιώτες και Θεσσαλούς τις περιβόητες εφεδρείες που όλοι περίμεναν να φέρει ο Γούσιας στη Μακεδονία, ούτε τριακόσιοι πενήντα (350) δεν κατάφεραν να φτάσουν. Στην έκθεσή του προς το Γενικό Αρχηγείο ο Γούσιας, για τη μεταφορά των εφεδρειών, συμπεραίνει ότι η όλη επιχείρηση στέφτηκε από επιτυχία! Τι να πούμε!

Αγιατριαδίτες στην πορεία

Τα δύο από τα τέσσερα χωριανά μας παιδιά, που αναφέραμε παραπάνω, **ο Αντζάς Βασ.¹⁴ και ο Σκονδριάνος Χρυσ.** συμμετείχαν στη φάλαγγα των αόπλων και χάθηκαν στην πορεία της. Σκοτώθηκαν; Πνίγηκαν; Ξεπάγιασαν; Άγνωστο. Δεν μαθεύτηκαν ποτέ λεπτομέρειες.

Μαζί στην ίδια φάλαγγα χάθηκαν άλλοι δύο Αγιατριαδίτες: Ο νεαρός **Χουλιάρης Βησσαρίων** (22 ετών) **του Νικολάου** και ο **Παπαχρήστος Χρήστος** (28 ετών) **του Γεωργίου**.

Ο Βησσαρίων, λόγω της νεαρής ηλικίας, πιθανόν να βρέθηκε στην φάλαγγα μα παρόμοιο τρόπο, όπως τα άλλα δύο παιδιά.

Ο Παπαχρήστος Χρήστος ήταν εθελοντής αντάρτης. Πιθανόν συμμετείχε στο ένοπλο σώμα που συνόδευε την ταξιαρχία των αόπλων. Περιγράφεται ως καλός χαρακτήρας. Ήταν γιος του γνωστού «Κουκογιώργου». Τη μάνα του Ζωή (56 ετών) και την αδελφή του Μεταξία (20 ετών), σκότωσαν μαυροσκούφηδες υπό τον Δημ. Καραπιπέρη, στη θέση Καλυβάκια – Κομπόλινα Δομιανών, μαζί με άλλους άμαχους, στις 8-7-1948.

Για τους τέσσερις χωριανούς μας οι προφορικές διηγήσεις λένε ότι χάθηκαν στην Κάρλα. Ίσως δεν ήταν άλλοι Αγιατριαδίτες μαζί σ' αυτή την πορεία, ώστε να φτάσουν περισσότερες πληροφορίες στους δικούς τους.

Στα χαρτιά της κοινότητας γράφτηκε ότι σκοτώθηκαν και οι τέσσερις στις 20-8-1948. Ίσως τότε έφτασαν κάποιες πληροφορίες στο χωριό. Η πορεία (κι ο χαμός τους) έγινε το Φεβρουάριο και Μάρτιο του 1948, που αναφέρουμε, όχι τον Αύγουστο του '48.

Κομμάτια του παζλ του δράματος του Εμφυλίου. Μικρός ο τόπος μας, τρανά τα βάσανά του!

13. Παπαγεωργίου Δημήτριος (Τάκης). Στρατιωτικό στέλεχος του Δ.Σ.Ε. Και για να μην γίνεται σύγχυση. Άλλος ήταν ο Παπαγεωργίου Ηλίας (Διάκος) απ' τους Δομιανούς με τον Άρη και μετά με το Ζέρβα στην Κατοχή. Αυτόν εκτέλεσαν οι αντάρτες μαζί με το Λώζο απ' τις Λογγιές Μαυρομάτας.

14. Σε εκδόσεις του Κ.Κ.Ε. για μαχητές του Δημοκρατικού στρατού, αναφέρεται ο Αντζάς Βασίλειος του Ιωάννη, 22 ετών, ότι σκοτώθηκε το 1948.

Το Δημοτικό Σχολείο του χωριού μας στη δεκαετία του '60

Γράφει η Αθηνά Τσάτσου-Γιαννακοπούλου

Σχολικό έτος 1968-69. Στο προαύλιο του σχολείου χορεύουν οι μαθήτριες:
Φωφώ Μαρίνη, Λίτσα Καρβέλη, Ελένη Στ. Καρβαδιά, Σταυρούλα Αντζά, Αγγελική Τσάτσου, Αθηνά Τσάτσου, Ελένη Η. Καρβαδιά, Σωτηρία Καρβέλη, Φωτεινή Ντάσιου και Αθανασία Μερεντίτη.

Έχουν περάσει μερικές δεκαετίες από τότε, αλλά ηθύμηση παραμένει ζωντανή και αξίζει να καταγραφεί και να συγκριθεί με την σημερινή μαθητική πραγματικότητα.

Το Δημοτικό σχολείο, όπως πολλοί γνωρίζουν, ήταν στη θέση που είναι σήμερα η κάτω πλατεία του χωριού. Αριθμούσε περίπου 70 μαθητές και ήταν διθέσιο. Το χτύπημα της καμπάνας της εκκλησίας μας ειδοποιούσε κάθε πρωί ότι ήταν ώρα να ξεκινήσουμε για το σχολείο. Πού ρολόγια τότε...

Οι δάσκαλοί μας επιβλητικοί και αυστηροί, ενδιαφέρονταν πραγματικά να μας μάθουν γράμματα. Εκείνη την εποχή δίδαν οι Λεωνίδας Μπούργος και η γυναίκα του η Κατίνα, ο Κρέτης, η Τασία Καρακωνσταντή και ο Δουλαβέρης. Συχνά μας διαπαιδαγωγούσαν με την βοήθεια της βίτσας, έχοντας νομίζω την σύμφωνη γνώμη των γονέων γι' αυτό. Ένα λάθος στην ορθογραφία μία ξυλιά στο χέρι, δύο λάθη δύο ξυλιές και πάει λέγοντας. Χώρια αυτές που έπεφταν για τις αταξίες. Δεν ξέρω αν ο τρόπος αυτός είχε το επιθυμητό αποτέλεσμα, ή αν πετύχαινε το ακριβώς αντίθετο.

Σε κάποια διαλείμματα φεύγαμε τρεχάλα για το σπίτι, αρπάζαμε λίγο ψωμοτύρι ή καμιά φέτα με λάδι και ζάχαρη και γυρίζαμε πίσω τρέχοντας. Στα άλλα διαλείμματα παιχνίδι στο προαύλιο μέχρι να έρθει η ώρα να μπούμε στις τάξεις.

Την περίοδο μετά το σεισμό του Φλεβάρη '66 είχε συσσίτιο, σκονόγαλο το πρωί και κάποιο φαγητό το μεσημέρι. Αυτά δεν άρεσαν σε κανέναν και κρυφά από τους δασκάλους προσπαθούσαμε να βρούμε τρόπο να τα ξεφορτωθούμε και ας μην είχαμε καλύτερα στο σπίτι μας.

Τότε τα σχολεία λειτουργούσαν και τα Σάββατα. Τις δε Κυριακές όλοι στο σχολείο και γραμμή για την εκκλησία, στο πλαίσιο της θρησκευτικής αγωγής. Το χειμώνα μαζί με την σάκα του ο κάθε μαθητής έφερνε υποχρεωτικά από το σπίτι του και ένα ξύλο για την σόμπα του σχολείου και έτσι βγάζαμε

τη μέρα. Το χιόνι έπεφτε άφθονο τότε και πολλά χειμωνιάτικα πρωινά οι γονείς μας από τα χαράματα άνοιγαν με τα φτυάρια το δρόμο για το σχολείο. Για την καθαριότητα του σχολείου φρόντιζαν οι γονείς αλλά και οι μαθητές των μεγάλων τάξεων.

Οι εκδρομές μας ήταν στο σχολικό κήπο, στον Προφήτη Ηλία ή στα Αλώνια. Κάποιες φορές γίνονταν συνάντηση στην Αγία Παρασκευή με τους μαθητές των σχολείων των γειτονικών χωριών. Η μόνη μεγάλη εκδρομή, στην οποία συμμετείχαν γονείς και πολλοί χωριανοί, πραγματοποιήθηκε με τα λεωφορεία της συγκοινωνίας στην λίμνη Κρεμαστών, που τότε είχε κατασκευαστεί. Μεγάλη σημασία είχαν οι σχολικές γιορτές, όπου με την καθοδήγηση των δασκάλων δίναμε τον καλύτερο εαυτό μας, για να μας καμαρώσουν οι δικοί μας και όλο το χωριό.

Μετά το σχόλασμα όλοι βοηθούσαμε στο σπίτι, στα χωράφια, στα ζώα και όπου αλλού χρειαζόταν. Πάντα όμως βρίσκαμε το χρόνο για παιχνίδι στις αλάνες του χωριού. Τα βράδια είχε διάβασμα υπό το φως της λάμπας πετρελαίου, χωρίς να χρειάζεται να μας παροτρύνει κανείς. Υπήρχε ο φόβος της κρανίσιας βίτσας την άλλη μέρα.

Έτσι δύσκολα μεν, ανέμελα δε, τελειώσαμε το Δημοτικό Σχολείο στο χωριό μας δεκάδες μαθητές της εποχής εκείνης. Όσοι μπορούσαμε στη συνέχεια δίναμε εξετάσεις για το Γυμνάσιο και παίρναμε το δρόμο συνήθως για τον Άη Γιώργη ή το Καρπενήσι. Οι υπόλοιποι ότι έμαθαν έμαθαν... Όλοι όμως είχαμε πάρει την Στοιχειώδη Εκπαίδευση για να πορευτούμε στη ζωή μας.

Με τα χρόνια όλα άλλαξαν. Η μαθητική ζωή του σήμερα, ελάχιστες ομοιότητες έχει με τα όσα καταγράφονται εδώ. Ήταν όμως έτσι και ας φαίνονται απίστευτα στους νεότερους. Οι μεγαλύτεροι το γνωρίζουν καλά αυτό.

«...Έρμη φτώχεια...»

Δύο έγγραφα του δασκάλου Λεωνίδα Μπούργου από τη Φουρνά, που υπηρετούσε το Φθινόπωρο του 1960 στο Δημοτικό Σχολείο Αγίας Τριάδας.

Ο Λ. Μπούργος με τη σύζυγό του Φωτοπούλου Κατίνα η οποία απεβίωσε πρόσφατα (Φεβρουάριος 2024) και ενταφιάστηκε στη Φουρνά.

Α' Εν Αγία Τριάδι τη 18 Νοεμβρίου 1960

Αγαπητοί μας φίλοι.¹

Κατ' αρχήν, θα μας επιτρέψετε να σας ευχαριστήσωμεν διά την καλήν σας πρόθεσιν και την πρωτοβουλίαν που ελάβατε να μας βοηθήσετε.

Ζώμεν εις επαρχίαν λίαν άγονον και η πτωχεία των μαθητών μας είναι αποκαρδιωτική.

Η Έλλειψις επαρκούς διατροφής, η γυμνότης και η ανυποδησία είναι οι αφευδείς μάρτυρες της πτωχείας.

Εις το εύλογον ερώτημά σας «ποία ανάγκη των μαθητών μας έχει απόλυτον προτερειότητα, ιματισμού ή υποδήσεως» ομολογώ ότι δεν μπορώ να απαντήσω, δεδομένου ότι και ρακενδύτοι και ανυπόδητοι είναι οι μαθηταί μας.

Προτιμώμεν όμως τα υποδήματα καθ' ότι η υπόδησις αποτελεί και στοιχείον πολιτισμού.

Κατωτέρω παραθέτομεν συγκεκριμένα στοιχεία ως προς τα νούμερα των υποδημάτων και τας ηλικίας.²

Νούμερα	Άγρια	Ερζέται	Βαλκίς	Άγρια	Ερζέται
25 30		1 κορ.	7 2πν	6 2πν	0 κορ.
27 "	1 2πν	1 "	6 "	5 "	7 "
28 "	2 "	2 "	9 "	6 "	5 "
29 "	1 "	3 "	10 "	3 "	10 "
30 "	5 "	8 "	11 "	9 "	5 "
31 "	3 "	4 "	12 "	5 "	7 "
32 "	4 "	7 "	13 "	2 "	2 "
33 "	6 "	9 "			
34 "	4 "	5 "			
35 "	2 "	2 "			
36 "	3 "	3 "			
37 "	3 "				
Σύνολο	36 2πν.	44 κορ.		36 2πν.	44 κορ.

Το Σχολείο μας έχει εν όλω 80 μαθητάς και μαθητριάς.

Εις τον έμπροσθεν πίνακα αναγράφεται πόσοι μαθηταί ανήκουν εις έκαστον νούμερον πόσοι μαθηταί ανήκουν εις έκαστην ηλικίαν.

Τελειώνω και επιθυμώ να σας ευχαριστήσω και πάλιν δια τας προσπαθείας και τους μόχθους που καταβάλλετε, διά να μοιράσετε χαρά στου αδυνάτους.

Είθε ο καλός θεός να σας ενισχύη πάντοτε.

Με την εν Κυρίω αγάπην
Λεωνίδας Μπούργος
Δημ/λος – Δ/ντής του Δημ. Σχολείου
Αγίας Τριάδος Ευρυτανίας

Β' ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ³

Εμφαίνουσα τας οικογενείας των αστέγων και ακαταλλήλως στεγαζομένων οικογενειών αναπήρων και θυμάτων πολέμου Κοινότητος Αγίας Τριάδος Ευρυτανίας.

Α/Α	Όνοματεπώνυμο Αστέγου οικογενείας	Μετέπειτα οικογενείας	Γ/νας μοναχική κατοικία	Αναπηρία αποτέλεσμα πολέμου	Επίσημο αποτέλεσμα εξέτασης αποτέλεσμα εξέτασης
2)	Αποδότου Θανάσης	1	Λογ. 1πν	30 α/α	Διαβίβει
3)	Αποδότου Ιωάννης	7	"	30 α/α	"
3)	Αποδότου Εδούλκος	7	"	10 α/α	"
4)	Αποδότου Γεώργιος	5	"	5 α/α	"
5)	Αποδότου Γεωργίου	1	"	15 α/α	"
6)	Αποδότου Φώτιος	8	"	30 α/α	"
7)	Αποδότου Σταυρούλα	8	"	20 α/α	"
8)	Αποδότου Δημήτριος	4	"	30 α/α	"
9)	Αποδότου Αλκιόφρων	4	"	10 α/α	"
10)	Αποδότου Αλέξης	9	"	20 α/α	"
11)	Αποδότου Αλέξης	3	"	20 α/α	"

- Δεν γνωρίζουμε τους αποδέκτες της επιστολής, που είχαν προηγουμένως επικοινωνήσει με το Σχολείο για παροχή βοήθειας. Ίσως πρόκειται για κάποιον φιλανθρωπικό σύλλογο. Ούτε μας είναι γνωστό αν παρελήφθησαν τελικά τα υποδήματα απ' τους μαθητές.
- Τα τότε 80 παιδιά του σχολείου ήταν γεννημένα από το 1948 μέχρι το 1955. Στη δίνη και στα επακόλουθα του Εμφυλίου. Είναι οι σημερινοί Αγιατριαδίτες των 69 μέχρι 75 ετών.
- Οι δάσκαλοι των σχολείων, εκτός των διδακτικών καθηκόντων τους συμμετείχαν σε διάφορες επιτροπές, όπως απογραφής πληθυσμού, Πρόνοιας κτλ., εξυπηρετώντας κρατικές λειτουργίες. Στην παρούσα κατάσταση καταγράφουν, ύστερα από εντολές, τις στεγαστικές ανάγκες κατοίκων της Αγίας Τριάδας με συγκεκριμένα κριτήρια.
- Το ποσοστό συμμετοχής που αναγράφεται, έχει σχέση με τους οικονομικούς πόρους που διαθέτει ο κάθε προτεινόμενος δικαιούχος. Τα υψηλά ποσοστά (50%) προσδιορίζονται σε αναπήρους πολέμου που λάμβαναν συντάξεις οι ίδιοι.

Ερειπωμένα σπίτια

Στο χωριό μας, ως γνωστόν, έγινε εκτεταμένη ανοικοδόμηση σπιτιών, μετά την κατολίσθηση του 1963 και το σεισμό του 1966. Δόθηκαν ευνοϊκά δάνεια, συνέβαλαν και οι ιδιοκτήτες και το χωριό εκσυγχρονίστηκε οικοδομικά. Έμειναν όμως κι αρκετά κτίρια πέτρινα λασπόχτιστα, παλαιότερης κατασκευής (γύρω στα 40) που δεν υπέστησαν ζημιές. Άλλοι κατασκεύασαν στην χρονική πορεία, εξ ιδίων, εξοχικές κυρίως κατοικίες.

Πέρασαν όμως ήδη πενήντα χρόνια απ' τη μαζική ανοικοδόμηση και εμφανίζονται σποραδικά κτιριακά προβλήματα.

Σπίτια που οι ιδιοκτήτες τους αραίωσαν ή διέκοψαν τις καλοκαιρινές επισκέψεις, σ' άλλα μπλέχτηκαν τα κληρονομικά, άλλα από οικονομική αδυναμία δεν συντηρήθηκαν επαρκώς, άλλα για διάφορους άλλους λόγους, εγκαταλείφθηκαν στη φθορά του χρόνου.

Έτσι εμφανίστηκαν τα πρώτα εγκαταλειμμένα ακατοίκητα σπίτια, που σιωπηλά υπέμειναν και υπομένουν την αδυσώπητη μοίρα τους. Σπίτια με ιστορίες μέσα τους, με ζωντάνια κι όνειρα, με θαλπωρή κι αναμνήσεις, καταλήγουν σε σωρούς ερειπίων.

Θα μου πείτε: «Τι μπορεί να γίνει, αφού είναι ιδιοκτησίες;» Κανείς δεν θέλει τις καταρρεύσεις και το θέαμα που παρουσιάζεται στις γειτονιές του χωριού. Το κυριότερο που θα μπορούσε να προτείνει κάποιος είναι ν' αλλάξουν «χέρια». Να πωληθούν σε κάποιον. Κι εδώ είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα. Οι ιδιοκτησίες στα χωριά και γενικά στην Επαρχία, έχουν οικονομικά απαξιωθεί. Η συγκέντρωση του πληθυσμού στις πόλεις έφερε την εγκατάλειψη κι ερήμωση της υπαίθρου.

Οι ερειπιώνες δηλαδή είναι νομοτελειακή κατάληξη; Θέλουμε να πιστεύουμε πως όχι. Εμφανίζονται και παραδείγματα χωριών που αναγεννήθηκαν εκ της «τέφρας» τους. Σ' άλλα ο τουρισμός ή άλλες ενασχολήσεις, τους πρόσθεσαν ζωντάνια κι ενδιαφέρον.

Σ' εμάς, ας γίνονται έστω μεμονωμένες προσπάθειες, στα όρια του δυνατού, απ' όποιον μπορεί όπως το σπίτι του παπα-Νικόλα Σαρρή, κτισμένο το 1928, που μετά την ιδιοκτησιακή αλλαγή, ανακαινίστηκε, αναπαλαιώθηκε με μεράκι και γούστο και ξεκίνησε νέα πορεία. Στολίδι για τη γειτονιά, έπαινος για τους ενοίκους του. Οι φωτογραφίες το «μαρτυρούν». Είθε να έβρει μιμητές!

Ίσως κάποιο κρατικό πρόγραμμα με επιδοτούμενα δάνεια για συντήρηση οικιών στα χωριά, να εύρισκε ανταπόκριση και να αποτελούσε κίνητρο για μια κάποια έστω και μερική λύση, προς αποφυγή των ερειπίων.

Δράσεις και εκδηλώσεις του Συλλόγου μας

Α. ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΓΙΑΤΡΙΑΔΙΤΩΝ

1. Επίσκεψή στα κάγκελα της πάνω πλατείας του χωριού

Στο πλαίσιο του εξωραϊσμού του χωριού μας και μετά από σχετική απόφαση του Συλλόγου μας για προγραμματισμένα έργα και δράσεις που στοχεύουν στην ανάδειξη και ανάπτυξη του πανέμορφου χωριού και της περιβάλλουσας φύσης του στον ορεινό όγκο του Βελουχιού επισκευάστηκαν τα κάγκελα της πανέμορφης πέτρινης πλατείας του χωριού μας. Μπήκε καινούργια κουπαστή και τρίφτηκαν και βάφτηκαν τα κάγκελα που είχαν σκουριάσει λόγω της πολυκαιρίας τους και των καιρικών συνθηκών. Το καλοκαίρι του 2022 με αφορμή προγραμματισμένη εκδήλωση του Συλλόγου μας με πρωτοβουλία μας επισκευάστηκε από το Δήμο το δάπεδο της πλατείας. Το μόνο που μένει να επισκευαστεί είναι ο φωτισμός της που λόγω βραχυκυκλώματος στις καλωδιώσεις η πλατεία τα βράδια μένει σκοτεινή. Με σχετικό αίτημά μας προς το Δήμο ζητείται να επιλυθεί οριστικά και το θέμα του φωτισμού της. Ευχαριστούμε τους συγχωριανούς μας Βαγγέλη Κατσίφα και Christos Antzas για την άμεση ανταπόκρισή τους και την άπογη δουλειά που έκαναν.

2. Διάνοιξη μονοπατιών

19-20-21 Απριλίου 2023 Τρεις ημέρες χρειάστηκαν για να καθαριστεί το μονοπάτι που ξεκινάει από τη νεροτριβή στα Μαντάνια και καταλήγει λίγο πριν τον Προφήτη Ηλία, διασχίζοντας μια διαδρομή με σημεία αναφοράς Νερόμυλος-Κεφαλόβρυσο (εργοστάσιο)-Δεξαμενή- Πύργος- Αγία Τριάδα (δεξαμενή Προφήτη Ηλία).

Ένα πανέμορφο μονοπάτι μέσα στο ελατόδασος που κυκλώνει από ψηλά το χωριό μας. Ένα μονοπάτι για τους λάτρεις των μονοπατιών και της φύσης. Σύλλογος Αγιατριαδιτών Ευρυτανίας – Δήμος Καρπενησίου – Περιφερειακή Ενότητα Ευρυτανίας συνεργάστηκαν και η διάνοιξη και ο καθαρισμός ολοκληρώθηκαν.

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τους εθελοντές μας και το εργατικό δυναμικό του Δήμου Καρπενησίου και της Περιφερειακής Ενότητας Ευρυτανίας που συμμετείχαν στη δράση διάνοιξης και καθαρισμού.

Ευχαριστούμε τον Αντιπεριφερειάρχη Ευρυτανίας Αριστ. Τασιό, τον Δήμαρχο Καρπενησίου Ν. Σουλιώτη και τους αντιδημάρχους Ι. Σβερώνη και Π. Χαλκιά που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα του Συλλόγου μας για την επίτευξη της δράσης.

Στόχος η χαρτογράφηση και η σήμανσή του.

3. Για να ευλογήσουμε και λίγο τα γένια μας

Τον τελευταίο χρόνο ιδιαίτερα, ο Σύλλογός μας προσπαθεί με διάθεση εξωστρέφειας να ανταποκριθεί σε καλέσματα παρουσίας αλλά και συνεργασίας με ανθρώπους, οργανισμούς, φορείς και δράσεις που δραστηριοποιούνται στην προβολή της ευρυτανικής υπαίθρου, των τοπικών της προϊόντων, του τουριστικού της προϊόντος και της πολιτιστικής της κληρονομιάς.

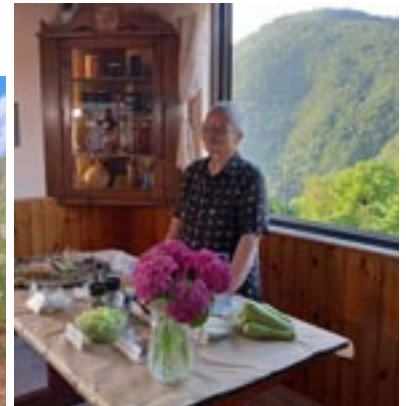
Επιχειρεί να ενεργοποιηθεί με τη συμμετοχή του κινητοποιώντας κάθε ζωντανό οργανισμό που επιχειρεί και δρα στην περιοχή.

Στο πλαίσιο αυτό εξελίχθηκαν τρεις τελευταίες δράσεις:

α) η συμμετοχή της Γραμματέας του Συλλόγου μας και παραγωγού Αρώνιας Σοφίας Σαρηγιαννίδη στην πολύ ενδιαφέρουσα εκδήλωση, αφιερωμένη στο **"Περιβάλλον - Πολιτισμός - Αγροδιατροφή - Ελληνικό Παραδοσιακό Πρωινό"** που πραγματοποιήθηκε το **Σάββατο, 10/6/2023**, στο Συνεδριακό Κέντρο Καρπενησίου.

β) Η συνεργασία του Συλλόγου μας με επιχειρηματίες του χωριού μας στην προσέλκυση και διαμονή ομάδας ανθρώπων που επισκέπτονται με τα 4x4 αυτοκίνητά τους και απολαμβάνουν τις φυσικές διαδρομές στο δάσος, στο βουνό, στα ποτάμια. Απόλαυσαν τόσο την ευρυτανική φύση όσο και τη διαμονή τους στο χωριό μας το τριήμερο της Αγίας Τριάδας. Ευχαριστούμε για τη συνεργασία το **greek terrain 4x4**.

γ) Η προβολή μέσω της γιαγιάς Ελένης Καββαδία και της οικογένειάς της στο **«Το Σύρραχο»** ντόπιων γεύσεων ήταν αποτέλεσμα της ανταπόκρισης του Συλλόγου μας μέσω της Γραμματέας μας και πάλι της κας Σοφίας Σαρηγιαννίδη στην κα Παρθενία Χαρίτου που δραστηριοποιείται στην διοργάνωση εκδηλώσεων για την προβολή **παραδοσιακών χειροποίητων γεύσεων** της ελληνικής υπαίθρου.

4. 19/7/2023. Καθαρισμός του περιβάλλοντος χώρου του Μουσείου μας

Με τη συνεργασία του Δήμος Καρπενησίου - Municipality of Karpenissi και μελών του Συλλόγου μας και φέτος καθαρίστηκε και φυτεύτηκε με επιπλέον φυτά και λουλούδια ο περιβάλλον χώρος του Μουσείου μας και του ποδοσφαιρικού γηπέδου όπου γίνονται οι περισσότερες των καλοκαιρινών εκδηλώσεων μας.

5. 13/9/2023. Αποστολή βοήθειας στους πληγέντες της Θεσσαλίας

Η μια τραγωδία ακολουθεί την άλλη. Ακραίες καιρικές συνθήκες μας καταδεικνύουν πλέον ότι η κλιματική αλλαγή είναι παρούσα. Δυστυχώς η χώρα μας υποδέχεται τα ακραία καιρικά φαινόμενα τελείως απροετοίμαστη. Όχι για να μηδενίσει τις συνέπειες αλλά για να προλάβει και να μειώσει όσο το δυνατό περισσότερο τα καταστροφικά αποτελέσματα των πυρκαγιών και των πλημμυρικών φαινομένων.

Είναι πλέον επιτακτική η ανάγκη της θωράκισης της χώρας με έργα υποδομών και πρόληψης καταστροφών. Οι σεισμοί στην Ελλάδα, ενώ δεν προαναγγέλλονται, αντιμετωπίζονται πλέον με τις μικρότερες συνέπειες εξαιτίας της εφαρμογής ενός αυστηρού αντισεισμικού κανονισμού χωρίς παρεκκλίσεις που διέπει τη χώρα εδώ και δεκαετίες.

Η επιστήμη γνωρίζει πως μπορούν να προβλεφθούν τα καιρικά φαινόμενα αλλά κυρίως γνωρίζει πως μπορεί η χώρα να θωρακιστεί με βελτιωτικά έργα, υποδομές, σεβασμό και προστασία του περιβάλλοντος και με αρωγό τη νέα τεχνολογία να προλάβει καταστροφές δασών, χλωρίδας και πανίδας, καταστροφές καλλιεργειών, οικιστικών περιοχών, σπιτιών, ζωικού κεφαλαίου και απώλεια της ανθρώπινης ζωής.

Η Πολιτεία οφείλει επιτέλους να αναλάβει την ευθύνη που της αναλογεί. Να βρει τα απαιτούμενα κεφάλαια, να συνεργαστεί με τους ειδικούς επιστήμονες, να οργανώσει και να στελεχώσει τις απαραίτητες κρατικές υπηρεσίες και δομές, με βάση την ανάγκη των καιρών, ακούγοντας μόνο τους ειδικούς και όχι ακολουθώντας την πολιτική σκοπιμότητα και καιροσκοπία. Χρόνος πλέον δεν υπάρχει, μόνο σκύψιμο στο πρόβλημα, σκέψη και συστράτευση για λύσεις αντιμετώπισης των προβλημάτων.

Όχι άλλη αμέλεια και αδιαφορία στην κλιματική αλλαγή.

Όχι άλλη καταστροφή στο περιβάλλον.

"Όταν καταστρέφεις το σπίτι σου πέφτει και σε πλακώνει".

Από μεριά μας, οι Αγιατριάτες, συμμετείχαμε σε αποστολή βοήθειας στους πληγέντες της Θεσσαλίας, ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα της Περιφερειακή Ενότητα Ευρυτανίας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας!!

6. 3/11/2023. Προσφορά οικονομικής βοήθειας στο Ταμείο Έκτακτης Ανάγκης των Γιατρών Χωρίς Σύνορα

Άλλη μια φορά, στο πλαίσιο της ανάγκης για προσφορά βοήθειας όπου υπάρχει ανάγκη και ανθρωπιστική κρίση, όπως σήμερα συμβαίνει στην πολύπαθη Γάζα της Παλαιστίνης, ο Σύλλογος Αγιατριάδων ανταποκρίθηκε στην επείγουσα έκκληση από τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα για βοήθεια στο Ταμείο Έκτακτης Ανάγκης καταβάλλοντας ως δωρεά το ποσό των 100 ευρώ εφάπαξ.

Είθε να πρυτανεύσουν η ομόνοια, η αλληλεγγύη, η συνύπαρξη των λαών και το δικαίωμα κάθε έθνους να αποκτά και να διατηρεί πατρίδα με οδηγό πάντα την ΕΙΡΗΝΗ και στο όνομα των ΕΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ, έξω και πέρα από γεωπολιτικά και γεωστρατηγικά συμφέροντα.

#ΟΧΙ_ΣΤΟΝ_ΠΟΛΕΜΟ

#ΝΑΙ_ΣΤΗΝ_ΕΙΡΗΝΗ

7. 23/12/2023. Στολισμός της πάνω πλατείας

Μέλη του Συλλόγου στολίσανε και για το 2023 χριστουγεννιάτικα την πάνω πλατεία του χωριού μας.

Ελπίζουμε του χρόνου να έχει αποκατασταθεί η εδώ και χρόνια βλάβη στο μόνιμο φωτισμό της πλατείας, και να μπορέσουμε να στολίσουμε και εδώ χριστουγεννιάτικο δένδρο.

Β. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΓΙΑΤΡΙΑΔΙΤΩΝ 2023-2024

1. ΓΙΟΡΤΗ ΑΗ ΛΙΑ

Ο Σύλλογος Αγιατριαδιτών πραγματοποίησε, για άλλη μια χρονιά, με επιτυχία στις 20 Ιουλίου, την εκδήλωσή του, στον προαύλιο χώρο του Μοναστηριού του Προφήτη Ηλία του χωριού μας.

Μετά τη λειτουργία που τέλεσε ο πάτερ Ιλιαρίων στο ναό, συγκεντρώθηκαν όλοι κάτω από τα πεύκα, και με φαγητό, ποτό, μουσική και χορό οι χωριανοί και οι επισκέπτες μας γιορτάσαμε όλοι μαζί και απολαύσαμε την ημέρα.

2. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Ο Αύγουστος 2023 ήταν ο μήνας με ένα πλούσιο δεκαήμερο πρόγραμμα εκδηλώσεων που απλώθηκε από τις 10 έως τις 18 του μήνα δίνοντας την ευκαιρία και τη δυνατότητα στους χωριανούς, επισκέπτες, μέλη και μικρούς μας φίλους μας να συμμετάσχουν στις πολλές και διαφορετικές δράσεις.

Η πρώτη ημέρα των αυγουσιάτικων δραστηριοτήτων του Συλλόγου μας ολοκληρώθηκε, με τα παιδιά να διασκεδάζουν παίζοντας **σκάκι, τάβλι και βελάκια**.

Στις 11/8/2023 ξεκινήσαμε με πρωινή και απογευματινή γιόγκα. Την απόλαυσαν μικρές και μεγαλύτερες κυρίες. Ευχαριστούμε θερμά τη γυμνάστρια **γιόγκα** και μέλος του Συλλόγου μας **Νάνσυ Δρόσου** για τις πολύ όμορφες ασκήσεις γιόγκα αλλά και αθλητικών παιχνιδιών που μας προσέφερε, αφιερώνοντας από τον πολύτιμο επαγγελματικό της χρόνο στις δραστηριότητες του Συλλόγου μας!

Το βράδυ της 11ης Αυγούστου, στις 9 μμ, παρακολουθήσαμε πάνω από 100 άτομα τη **θεατρική παράσταση «Το Τάβλι»** στην πάνω πλατεία του χωριού μας, που μας παρουσίασαν οι ηθοποιοί **Κοσμάς Κονδύλης** και **Δημήτρης Κάσσης** με τον μουσικό και ηχολήπτη τους **Ευάγγελο Αυγέρη**. Η παράσταση ήταν προσφορά του Συλλόγου μας με δωρεάν είσοδο.

“Το τάβλι” είναι μονόπρακτο θεατρικό έργο του Έλληνα θεατρικού συγγραφέα Δημήτρη Κεχαΐδη, που γράφτηκε το 1971 και παραστάθηκε πρώτη φορά το 1972 από το Θέατρο Τέχνης Κάρολος Κουν, σε σκηνοθεσία του ίδιου, και με πρωταγωνιστές τους Νικήτα Τσακίρογλου και Γιάννη Μόρτζο. Στο τέλος της παράστασης τα μέλη του Συλλόγου μας **Λάμπρος Παρούτσας** και η μητέρα του **Μαριάννα Παρούτσα** έφτιαξαν και προσέφεραν στους θεατές μας **λουκουμάδες**.

Παιδιά, αλλά και μεγαλύτεροι ήρθαν και δημιούργησαν στο **εργαστήρι** μας στις 12/8/2023. Ζωγράρισαν και έφτιαξαν κατασκευές από διάφορα υλικά. Χταπόδια, μέδουσες, πίνακες ζωγραφικής με πινέλο και νερομπογιά, με μολύβια και μαρκαδόρους. Αλλά και ντεκουπάζ με ριζόχαρτα, κόλλες και λούστρα. Συγχαρητήρια στις **Νικολέτα Ντάσιου**, **Πηνελόπη Αυγερη** και **Κωνσταντίνα Ράικου** που συμμετείχαν στην οργάνωση του σημερινού εργαστηρίου και κατάφεραν όχι μόνο να μας απασχολήσουν δημιουργικά αλλά και να περάσουμε όμορφα. Τις ευχαριστούμε!

Η νεολαία μας στις 13/8, διασκέδασε όπως αυτή επιθυμούσε και ξέρει να κάνει, στο **πάρτι** του Συλλόγου μας, **στο Νερόμυλο, στα Μαντάνια**. Όλοι μαζί συνέβαλαν στην οργάνωσή του. Στο μπαρ οι **Νίκος και Εύρυτος Κοντογιώργος**, στις μουσικές επιλογές ο **Χρήστος Καλογήρου**. Στη διασκέδαση όλοι, ντόπιοι και γείτονες!

Στις 14/8/2023, η εθελόντρια **Βούλα Σούκη**, από τη Βίνιανη, πολυτάλαντη και δραστήρια σε συλλογικές και κοινωνικές δράσεις σε συνεργασία και με την Ιερά Μητρόπολη Καρπενησίου, μας έκανε την τιμή να μας δείξει πως μπορούμε να κατασκευάσουμε **ψηφιδωτό** με διάφορα υλικά. Μεγάλοι και μικροί τόλμησαν και μπήκαν στη διαδικασία όχι μόνο να δουν πως γίνεται αλλά και να προσπαθήσουν να κατασκευάσουν μια ζωγραφιά σε χαρτόνι με χρωματιστά χαρτιά κομμένα σε ψηφίδες.

Στις 17/8, πραγματοποιήθηκαν και οι **αθλητικές δραστηριότητες** του Συλλόγου μας στο γήπεδο του χωριού μας. **Τρέξιμο, παιχνίδια με μπάλα, τουρνουά πινγκ πονγκ** και για πρώτη φορά, **τοξοβολία**.

Με τη προσφορά της βάσης στόχου τοξοβολίας από τον φίλο του χωριού μας και μέλος μας **Γιώργο Καλόσακα**, του στόχου από το μέλος και Ταμία του Συλλόγου μας **Χρύσα Σκονδριάνου**, και την αγορά των υπολοίπων υλικών τοξοβολίας από το Σύλλογο, έγινε επίδειξη βασικών αρχών τοξοβολίας. Ο αθλητής και προπονητής **Γιώργος Καλόσακας** και η αθλήτρια και μέλος μας **Δέσποινα Σπανοπούλου**, εξήγησαν τις αρχές της τοξοβολίας και τη χρήση τόξου σε μικρούς και μεγάλους που έδειξαν τεράστιο ενδιαφέρον.

Πολλά παιδιά συμμετείχαν σε όλα τα αθλήματα. Στο τέλος ο Σύλλογός μας βράβευσε τους νικητές των αθλημάτων με **κύπελλα και μετάλλια**, αλλά μετάλλια έλαβαν για τη συμμετοχή τους όλα τα παιδιά.

Τέλος, στις 18/8/2023, με τη **πεζοπορία του Συλλόγου μας** στο βουνό ολοκληρώθηκαν οι καλοκαιρινές δράσεις και εκδηλώσεις μας.

Μετά τον πρόσφατο καθαρισμό του μονοπατιού από τα μέλη του Συλλόγου μας **Εύρυτο και Νίκο Κοντογεώργο**, που διανοίξαμε την Άνοιξη, κάναμε την πεζοπορία μας με τη συμμετοχή περίπου **40 ατόμων**, τα περισσότερα παιδιά (πολύ αισιόδοξο αυτό). Στο τέλος της πεζοπορίας στον προαύλιο χώρο του Αη Λιά μας, φάγαμε **σουβλάκια** και δροσιστήκαμε πίνοντας **μπύρα** και **αναψυκτικά** που μας έφερε ο **Γιάννης Λαμπράκης του Σεραφείμ**, προσφορά του Συλλόγου μας.

3. ΕΤΗΣΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Στις 16 Αυγούστου 2023, πραγματοποιήθηκε η Ετήσια Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας, σύμφωνα με το Καταστατικό και με θέματα ημερήσιας διάταξης:

1. Έκθεση πεπραγμένων και απολογισμός του Δ.Σ
2. Έκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής (Οικονομικός Απολογισμός)
3. Απαλλαγή Διοικητικού Συμβουλίου, πάσης ευθύνης
4. Ενημέρωση του Σώματος για εξεύρεση δημοτικού χώρου για κατασκευή γηπέδου Μπάσκετ μετά την ακύρωση εκ μέρους του Δήμου για κατασκευή του σε ιδιωτικό χώρο (μισθωμένο ακίνητο)
5. Διάφορα θέματα

Με απαρτία, με παρόντα 43 μέλη ταμειακώς εντάξει, η Πρόεδρος του Συλλόγου κα Θεοδώρα Αποστόλου ενημέρωσε το Σώμα για τα πεπραγμένα και τον απολογισμό του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου για την περίοδο 16/8/2022-14/8/2023, καταθέτοντας την Έκθεση Πεπραγμένων περιόδου 16/8/2022 – 14/8/2023.

Το μέλος της Εξελεγκτικής Επιτροπής κ. Ιωάννης Νταλίπης ανακοίνωσε στο Σώμα της ΓΣ την έκθεση της Επιτροπής για τον οικονομικό απολογισμό του Συλλόγου την περίοδο 7/8/2022 έως 8/8/2023, καταθέτοντας την Έκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής περιόδου 7/8/2022 – 8/8/2023.

Ακολούθησαν προτάσεις των μελών του Συλλόγου για την επόμενη περίοδο.

Η Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης ζήτησε και έλαβε από το σώμα την έγκριση των πεπραγμένων του Διοικητικού Συμβουλίου για την περίοδο 16/8/2022 – 14/8/2022, της Έκθεσης της Εξελεγκτικής Επιτροπής για την περίοδο 7/8/2022 – 8/8/2023 καθώς και την απαλλαγή από κάθε ευθύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα μέλη δια ανατάσεως της χειρός ενέκριναν ομόφωνα τις δύο εκθέσεις και απάλλαξαν από κάθε ευθύνη τα μέλη του απερχόμενου ΔΣ.

4. ΓΙΟΡΤΗ ΚΑΣΤΑΝΟΥ 2023

Ολοκληρώθηκε και η φετινή γιορτή καστανού με πολύ καλό καιρό, αρκετό κόσμο και πολύ κέφι.

Εκ μέρους της Δημοτικής Αρχής την παρουσία στην εκδήλωση έδωσε ο Αντιδήμαρχος Παντελής Χαλκιάς.

Παρευρέθησαν η βουλευτής Ευρυτανίας Θωμαΐς Οικονόμου, ο Αντιπεριφερειάρχης Αριστείδης Τασιός και

ο νέος δήμαρχος Καρπενησίου Χρήστος Κακαβάς μαζί με νεοεκλεγέντες δημοτικούς συμβούλους της παράταξής του.

Οι επαγγελματίες του χωριού μας, παρά το γεγονός ότι η απόφαση για την πραγματοποίηση της γιορτής από τη Δημοτική Αρχή

πάρθηκε μόλις την τελευταία εβδομάδα και η σχετική ανακοίνωση δημοσιεύτηκε μόλις 4 ημέρες πριν, κατάφεραν να ανταποκριθούν άριστα μέσω της οργάνωσης, της προσφοράς και της φιλοξενίας που χρόνια τώρα υπηρετούν.

Ο Σύλλογος Αγιατριαδιδών από τη δική του πλευρά ανταποκρίθηκε άμεσα, όπως άλλωστε κάνει κάθε χρόνο και ήταν παρών με το πλούσιο περίπτερό του σε τοπικά προϊόντα, με στόχο να τα γνωρίσουν οι επισκέπτες, αλλά και με το περιοδικό του και αναμνηστικά για την οικονομική του ενίσχυση.

Στόχος μας πάντα η ανάδειξη του πολιτισμού και της φυσικής ομορφιάς της περιοχής μας, η τουριστική καθώς και η παραγωγική της ανάπτυξη, με σκοπό την ανακοπή της εγκατάλειψής της από νέους κυρίως ανθρώπους.

Επιδιώκουμε Δήμος Καρπενησίου – Municipality of Karpenissi και Περιφερειακή Ενότητα Ευρυτανίας να συνεργαστούν μεταξύ τους και μαζί μας για την ανάταξη της περιοχής μας και το καλό του χωριού μας!!

5. ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

Ο Σύλλογός μας, όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος οργάνωσε τις εορταστικές εκδηλώσεις των Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς.

Τη χριστουγεννιάτικη γιορτή, μεσημέρι παραμονής Χριστουγέννων 24/12, διοργάνωσε ο Σύλλογός μας στο χωριό μας, στο μαγαζί «Το Σύρραχο». Χωριανοί και επισκέπτες συναντηθήκαμε, ανταλλάξαμε ευχές και διασκεδάσαμε απολαμβάνοντας πλούσιο φαγητό, άφθονο ποτό, μουσική και χορό.

Την εκδήλωσή μας τίμησε με την παρουσία του ο νεοεκλεγείς Δήμαρχος Καρπενησίου Χρήστος Κακαβάς με την οικογένειά του.

Με την είσοδο του νέου χρόνου κόψαμε και για φέτος την πίτα μας, προσφορά της Προέδρου του Συλλόγου μας Θεοδώρας Αποστόλου, στον Ξενώνα «4 Εποχές», παρουσία του νεοκλεγέντα Πρόεδρου του χωριού μας Νώντα Ντάσιου και του νεοκλεγέντα δημοτικού συμβούλου Λάμπρου Δ. Παρούτσα. Την πίτα ευλόγησε ο πάτερ Ιλαρίων.

Το φλουρί της πίτας αντιστοιχούσε σε δωροεπιταγές συνολικής αξίας 100 ευρώ από το Σούπερ Μάρκετ "ΑΒ Βασιλόπουλος". Στην αγορά τους συνέβαλαν με εισφορές τους τα μαγαζιά του χωριού μας.

Είθε οι ευχές όλων μας για υγεία, αγάπη, ειρήνη, αλληλεγγύη και προκοπή να γίνουν πραγματικότητα για όλο τον κόσμο."

6. ΚΟΥΛΟΥΜΑ 2024

Μέλη του Συλλόγου, φίλοι και επισκέπτες γιορτάσαμε και τα φετινά κούλουμα στο μαγαζί του Νώντα. Κρασάκι συνόδευσε τη φασολάδα και τα παραδοσιακά σαρακοστιανά και μουσική από τον Dj Hlias Leris τη διάθεση όλων και όσων μπήκαν στο χορό.

Κούλουμα

Απόκριες

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΙΑΤΡΙΑΔΙΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ/ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2024

1. Προγραμματισμός για συμμετοχή μελών του Συλλόγου σε Πρόγραμμα εκπαίδευσης πρώτων βοηθειών που διοργανώνει το ΕΚΑΒ.
2. **Απρίλιος – Μάιος 2024:**
-Έκδοση του περιοδικού του Συλλόγου «ΑΓΙΑΤΡΑΔΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»
-Συντήρηση και βελτίωση του διανοιγμένου από το 2023 μονοπατιού «Νερόμυλος-κεφαλόβρυσος (εργοστάσιο) - Πύργος - Αγία Τριάδα (δεξαμενή Προφήτης Ηλίας)».
-Προσπάθεια για διάνοιξη και δεύτερου μονοπατιού
3. **23-24/6/2024:** Εορτασμός Αγίου Πνεύματος με συμμετοχή του Συλλόγου στις εκδηλώσεις του χωριού μας.
4. **20/7/2024:** Πανηγύρι στο μοναστήρι του Προφήτη Ηλία
5. **9/8/2024:** Εκλογοαπολογιστική Συνέλευση του Συλλόγου Αγιατριαδιτών. Σε περίπτωση μη απαρτίας η ΓΣ θα επαναληφθεί στις **16 Αυγούστου 2024.**
6. **10/8/2024:** Ημερίδα με θέμα: «Αγιατριαδίτικα Νερά – Αξιοποίηση και Διεκδικήσεις»
7. **11/8/2024:** α) (Σκάκι-Τάβλι-Βελάκια(Darts))
β) Διαδραστική θεατρική παράσταση για παιδιά με θέμα τη φιλοζωία
8. **12/8/2024:** Ημέρα Δημιουργίας και Τέχνης
9. **13/8/2024:** α) Πεζοπορία στο βουνό
β) Πάρτυ Νεολαίας
10. **14/8/2024:** Ημέρα Υγείας και αθλητισμού (Γιόγκα/Πιλάτες, Πιγκ Πογκ, Τοξοβολία, στίβος, ποδόσφαιρο)
11. **17/8/2024:** Λαϊκή βραδιά
12. Συμμετοχή του Συλλόγου Αγιατριαδιτών στις εκδηλώσεις του Δήμου για τη γιορτή κασάνου τον Οκτώβρη
13. Οργάνωση και υλοποίηση εκδηλώσεων και δράσεων για την εορταστική περίοδο των Χριστουγέννων. Τυχόν συμπληρώσεις ή αλλαγές στον προγραμματισμό θα ανακοινώνονται όταν προκύπτουν.

Χορηγίες - Προσφορές στο Σύλλογο

Το Δ.Σ. του Συλλόγου ευχαριστεί όλους όσους συνέβαλαν συνέβαλλαν με τις προσφορές τους στις εκδηλώσεις του Συλλόγου.

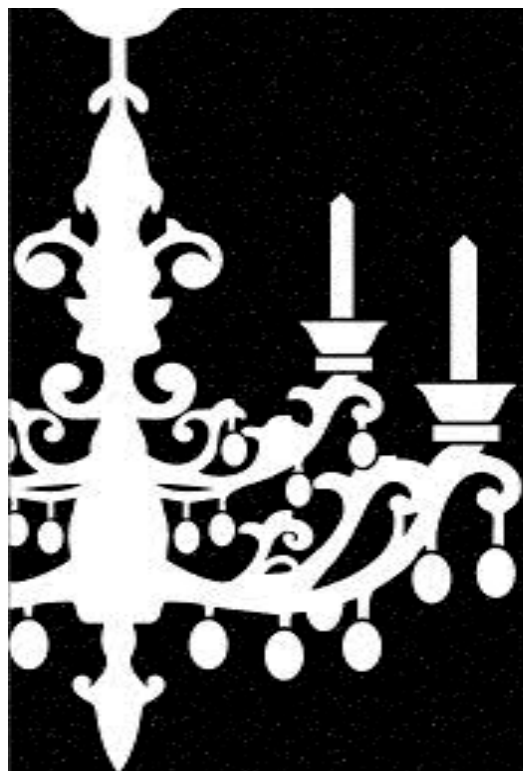
Συγκεκριμένα:

1. Το Δ.Σ. του **ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΕΙΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ**, για τη χορηγία των 1.000 ευρώ, για την έκδοση του περιοδικού μας.
2. Το Δ.Σ. του **Δήμου Καρπενησίου**, για την επιχορήγηση των 1.000 ευρώ, για τις δράσεις του Συλλόγου.
3. Τους ιδιοκτήτες και διαχειριστές των τεσσάρων καταστημάτων του χωριού, για τις προσφορές τους και τη βοήθειά τους. (**Ξενώνας, Νώντας, Σύρραχο και Λαμπράκης**).
4. Το κ. **Τσιάτσο Κώστα**, για την μόνιμη προσφορά κερασμάτων (γλυκά) στις εκδηλώσεις μας.
5. Το GalatsiSports και ο ιδιοκτήτης του **Κώστας Κοντώσης** κατασκεύασαν και συντηρούν από τη πρώτη στιγμή την επίσημη ιστοσελίδα του Συλλόγου μας, όπως επίσης και τους λογαριασμούς μας στα κοινωνικά δίκτυα. Ταυτόχρονα υπάρχει μόνιμος σύνδεσμος για την σελίδα μας στο **www.galatsisports.gr**
6. Όλους τους **εθελοντές** που βοήθησαν στις δράσεις και εκδηλώσεις μας.
7. Όλους **εσάς** που συνεισφέρατε το μικρό οβολόν σας, τη συνδρομή σας και την απλή έστω παρουσία σας στις κοινές προσπάθειες του συλλόγου μας.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

Αποστόλη Θεοδώρα

HOULIARAS *lights*

SHOW ROOM

Βουλιαγμένος 290 , Άγ. Δημήτριος
Τ. 211 1839 030

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ

Αριστοτέλους 283 , Αχαρναί
Τ. 210 2448 172 F. 210 2448 173

mail: hoularas.lights@gmail.com
www.hoularas.gr

Αρωγοί στη λειτουργία του Συλλόγου Αγιατριάδων Ευρυτανίας

Υποστηρικτές στις δράσεις και τις εκδηλώσεις του Συλλόγου Αγιατριάδων

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Ψέματα και απάτες

Ένα άρθρο που μπορεί να βοηθήσει τους απλούς χρήστες των κοινωνικών δικτύων και γενικά του διαδικτύου, να προστατευτούν από τους συνεχώς αυξανόμενους διαδικτυακούς κινδύνους.

Τα κοινωνικά δίκτυα έχουν γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής μας ζωής.

Στην αρχή της δημιουργίας τους αποτελούσαν ένα απλό μέσο επικοινωνίας. Τελικά εξελίχθηκαν σε κέντρα πληροφόρησης και ψυχαγωγίας που μας επιτρέπουν να επικοινωνούμε με τους φίλους, την οικογένεια, τους γνωστούς μας, ακόμα και “δικτυακούς” φίλους που ποτέ δεν είδαμε από κοντά.

Με τα χρόνια και τα εκατομμύρια χρήστες από όλο το πλανήτη, τα κοινωνικά δίκτυα σήμερα, δεν είναι απλά ένας τόπος για επικοινωνία και ανταλλαγή απόψεων, αλλά και ένας τόπος συναλλαγής, εμπορίου, διαφήμισης για υπηρεσίες και προϊόντα.

Όμως, υπάρχουν σοβαρά προβλήματα με κύρια εκείνα που μπορούμε να ορίσουμε ως παγίδες ηθικής, απάτες ή και καταφανέστατα ψέματα που μπορούν να επηρεάσουν την ασφάλεια, την ιδιωτικότητα και την ψυχολογική ευημερία των ανθρώπων όλων των ηλικιών που τα χρησιμοποιούν.

Ας δούμε κάποια από αυτά, ίσως τα πιο σημαντικά και ταυτόχρονα πιο επικίνδυνα.

1. **Διαδικτυακή Αποπλάνηση (Catfishing):** Σε αυτήν την απάτη, ένα άτομο δημιουργεί ένα ψεύτικο προφίλ σε κοινωνικά δίκτυα με σκοπό να εξαπατήσει άλλους χρήστες, είτε για οικονομικό κέρδος είτε για άλλους λόγους.
2. **Διασπορά Ψευδών Πληροφοριών (Misinformation):** Οι χρήστες μπορεί να διαδώσουν ψευδείς ή παραπλανητικές πληροφορίες με σκοπό να επηρεάσουν τη γνώμη του κοινού ή να προκαλέσουν αναταραχές.
3. **Κλοπή Προσωπικών Στοιχείων (Identity Theft):** Οι απατεώνες μπορούν να κλέψουν προσωπικές πληροφορίες από τα προφίλ των χρηστών και να τις χρησιμοποιήσουν για να προβούν σε απάτες ή άλλες εγκληματικές δραστηριότητες.
4. **Κυβερνοεκφοβισμός (Cyberbullying):** Οι χρήστες μπορούν να υποβάλλονται σε παρενοχλήσεις, απειλές ή εκφοβισμό από άλλους χρήστες μέσω των κοινωνικών μέσων.
5. **Παραβίαση της Ιδιωτικότητας (Privacy Breach):** Οι χρήστες μπορεί να διαρρεύσουν προσωπικές πληροφορίες χωρίς την άδεια τους, εκθέτοντας τους εαυτούς τους σε κίνδυνο κατάχρησης.
6. **Κεφαλαιοποίηση της εμπιστοσύνης:** Οι απατεώνες χρησιμοποιούν τα κοινωνικά δίκτυα για να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των ανθρώπων και να προβάλουν την ψευδή φήμη ή τη ψευδή επιχειρηματική επιτυχία.
7. **Απώλεια χρημάτων:** Οι απατεώνες μπορούν να διαδίδουν ψευδείς προσφορές ή διαφημίσεις για να εξαπατήσουν τους χρήστες και να τους καταστήσουν θύματα οικονομικής απάτης.

**Οι Αμερικανοί έχασαν 10,3 δισεκατομμύρια δολάρια
από μια μεγάλη ποικιλία διαδικτυακών απατών το 2022,
σύμφωνα με έκθεση του FBI που δημοσιεύθηκε αυτόν τον Μάρτη του 2023.**

Στη περιοχή μας, δυστυχώς, υπάρχουν αρκετά ψεύτικα διαδικτυακά προφίλ, όχι απαραίτητα ανύπαρκτων ανθρώπων, αλλά υπαρκτών με ψεύτικες πληροφορίες κυρίως σε προσωπικά βιογραφικά και επαγγελματικές δεξιότητες. Είναι δε αυτοί, σε αρκετές περιπτώσεις, επιφανή κοινωνικά άτομα και ακριβώς για αυτό άκρως επικίνδυνα!

Για την αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων, είναι σημαντικό να είμαστε επιφυλακτικοί με τις πληροφορίες που μοιραζόμαστε στα κοινωνικά δίκτυα, να επιβεβαιώνουμε την αξιοπιστία των πληροφοριών πριν τις διαδώσουμε, και να διατηρούμε υψηλά επίπεδα ευαισθησίας σχετικά με την ιδιωτικότητά μας στο διαδίκτυο.

Προσωπική καχυποψία και ισχυροί κωδικοί με συχνές αλλαγές στους προσωπικούς μας λογαριασμούς είναι στοιχεία απαραίτητα για την προστασία μας στο διαδίκτυο.

Κώστας Κοντώσης
Ειδικός Ασφάλειας Πληροφοριών και Επικοινωνιακής Συνέχειας

«Ματιές» στο χωριό

Παλιογέφυρο

Κάτω στο ποτάμι, στο δρόμο για Πετράλωνα υπάρχουν δύο τοιμεντένια γεφύρια. Σε απόσταση 50-60 μέτρα μεταξύ τους. Το πιο πάνω κτίστηκε το 1935 μαζί με ακόμη 6 τοιμεντένια γεφύρια στην περιοχή μας.¹ Έχει πέτρινες, κτιστές βάσεις και οπλισμένο σκυρόδεμα στο άνοιγμά του. Είναι στενό για αυτοκίνητα γι' αυτό κατασκευάστηκε πιο κάτω το φαρδύτερο γεφύρι, που σήμερα χρησιμοποιούμε.

Παλιογέφυρο:

Φαίνεται δεξιά, ανάμεσα στα δύο πλατάνια.

Η Βάση των παλαιότερων ξύλινων γεφυριών (πριν καταρρεύσει).
Με διαβρωμένα τα «πόδια» της
και ρηγματωμένο τον παλιό τοίχο της. Χάθηκε πλέον!

Δίπλα και πιο πάνω απ' το γεφύρι του 1935, ανάμεσα σε αιωνόβια πλατάνια, στεκόταν μέχρι τώρα (2023), μία βάση πέτρινη με ασβεστοκονίαμα, των ακόμη παλιότερων γεφυριών που έστηναν εκεί οι χωριανοί. Η βάση αυτή ήταν προς την απέναντι πλευρά (προς το Στρογγύλισμα). Η άλλη προς τ' Αλώνια είχε καταστραφεί, όταν κατασκευάζονταν το γεφύρι το 1935. Πάνω σ' αυτές τις βάσεις έριχναν μακριούς κορμούς δέντρων, με προσωπική εργασία (ομαδική) οι χωριανοί ή με εργολαβίες και έστρωναν από πάνω χώμα. Έτσι μπορούσαν να διέλθουν κοπάδια ζώων αλλά και φορτιάτικα μεγαλύτερα ζώα. Κατά διαστήματα άλλαζαν τα ξύλα γιατί σάπιζαν. Οι βάσεις παρέμεναν οι ίδιες.²

Γιατί τα γράφω όλα αυτά! Γιατί η παλαιά αυτή πέτρινη βάση δεν υπάρχει πια. Με τα χρόνια (αιώνες καλύτερα) η συνεχής ροή των νερών και οι κατεβασιές, έφθειραν – διέβρωσαν τα «πόδια» της βάσης. Ένα κενό δημιουργήθηκε στην επαφή νερών και λιθοδομής. Με τις δεκαετίες μεγάλωνε και πέρυσι δόθηκε η «χαριστική βολή». Η βάση κατέρρευσε στην κοίτη του ποταμιού. Ίσως κάποια επισκευή θα τη διέσωζε. Όμως στα σημερινά «μάτια» των ανθρώπων δεν είχε κάποια χρηστικότητα, ώστε να υπάρξει ενδιαφέρον συντήρησης.

Τόσες νεραϊδοϊστορίες έχουμε ακούσει όλοι για το συγκεκριμένο «Παλιογέφυρο». Τόσοι κυνηγοί έστηναν τη νύχτα «πλάνο» εκεί. Τόσα ψαρέματα στα νερά (και κάτω απ' τη «φαγωμένη» βάση, που πάντα «κρατούσε» πέστροφες) απ' τους νέους τα καλοκαίρια αλλά και από ενήλικες όλο το χρόνο, με διάφορους τρόπους.

Φαίνεται δεν ήταν ικανές οι αναμνήσεις να κρατήσουν ζωντανό ένα κτίσμα – τεκμήριο της τοπικής μας ιστορίας. Ένα αντηχείο του χρόνου και της μνήμης. Κατέρρευσε στην κοίτη των νερών και είναι θέμα χρόνου να σβηστούν εντελώς τα ίχνη της «βάσης του Παλιογέφυρου».

1. Τρία στο Σκατόρεμα, ένα στα Μαντάνια (είναι το μισό απ' το υπάρχον, διαπλατύνθηκε αργότερα), ένα στο Νεραϊδιά (το γκρέμισε η κατεβασία και το υπάρχον είναι το δεύτερο που κατασκευάστηκε) και ένα στον Βασίλη το Μύλο. Έγιναν με συνδρομή του τότε βουλευτή (το 1935) Θωμά Καραμπέρη.

2. Βρήκαμε μία σημείωση σε εκκλησιαστικό βιβλίο του χωριού μας. Γράφει: «1919. Επισκευάσθη η Γέφυρα του ποταμού. Εν γένει όλη η ξυλεία αυτή δραχ. 850. Εργολάβοι Ευάγ. Καββαδίας, Κ. Καρτέρης, Σ. Σκονδριάνος, Π. Καββαδίας. Κ.Ι.Τ. ιερέυς (Παπασιτάσος έγγραφος)».

Νέες Δημοτικές Αρχές

Στις δημοτικές εκλογές του περασμένου έτους, ως γνωστόν, ο Δήμος Καρπεννησίου, στον οποίο ανήκει η Αγία Τριάδα, «άλλαξε χέρια». Ο απερχόμενος (επί δετία) δήμαρχος Ν. Σουλιώτης παρέδωσε τα «κλειδιά» στον νεοεκλεγέντα Χρ. Κακκαβά. Μια εκλογή, μάλλον αναμενόμενη, λόγω της φθοράς του χρόνου. Οι ελπίδες αναπτερώθηκαν με το νέο ξεκίνημα. Νέα μέλη με την ορμή του νεοφώτιστου αλλά και έμπειρα παλαιά στελέχη πλαισιώνουν το νέο Δημοτικό Συμβούλιο.

Παρ' ότι το χρήμα (τα κονδύλια) εκπορεύονται από την Κεντρική Κυβέρνηση (που δεν άλλαξε), η διαχείρισή τους και η ιεράρχηση των αναγκών της περιοχής μας, επαφίεται στους τοπικούς «άρχοντες». Εδώ πιστεύουμε ότι πρέπει να γίνει η διαφορά. Η δίκαιη και χρηστή διοίκηση να είναι καθημερινή επιδίωξη, μακριά από τις παθογένειες του πολιτικού συστήματος.

Ο προσωποκεντρισμός, η κακοδιαχείριση, οι φιλοπροσωπίες, η διαφθορά, η αναβλητικότητα, τα προσωπικά συμφέροντα και ότι άλλο αρνητικό, πρέπει να παραμεριστούν ή καλύτερα να θαφτούν στη λήθη.

Να μπουκ αναχώματα στην παρακμιακή πορεία του τόπου, να σταθεροποιηθεί κάπως η κατάσταση και γιατί όχι να γίνουν βήματα αναπτυξιακά κι ελπδοφόρα για το μέλλον. Ζητούμενο να επανέλθει η αισιοδοξία. Η απλή διαχείριση και διεκπεραίωση των διοικητικών υποθέσεων, καλό είναι απαραίτητο και αναγκαίο. Πρέπει όμως να προχωρήσουμε παραπέρα. να επικρατήσει νέος «αέρας» δημιουργικότητας. Με όραμα και σχεδιασμό, με μέθοδο και επιμονή, με γνώση και διάρκεια, με ιεράρχηση και κυρίως λογική, με συλλογικότητα και συνεννόηση. Ο απλός πολίτης, κάτοικος ή ετεροδημότης, να αισθανθεί τη διαφορά.

Οι πραγματιστές θα αντιτείνουν ότι οι ευγενείς προσδοκίες μας, είναι ανεφάρμοστα και ανεκπλήρωτα ευκολόγια. Η πολιτική είναι η τέχνη του εφικτού. Μπορούμε να τους αποδώσουμε μερικό δίκαιο. Όμως αν δεν παλέψεις ολικά για τους υψηλότερους στόχους, η ρηκή διαχείριση θα σε απορροφήσει. Η περιοχή μας χρειάζεται βαθιές τομές, δραστικές αποφάσεις κι ενέργειες, σχεδιασμούς με βαθύ ορίζοντα, ώστε να γίνει η αντιστροφή.

Ο νέος δήμαρχος ως «μαέστρος» της συλλογικής «ορχήστρας» κρατάει την «μπαγκέτα». Δίνει την κατεύθυνση και το ρυθμό. Οι ευθύνες ξεκινούν απ' αυτόν, αλλά διαχέονται σ' όλο το Συμβούλιο. Η επιτυχία είναι στα χέρια τους. Ελπίζουμε να αισθάνονται τη βαριά ευθύνη και να ανταποκριθούν στις κυριολεκτικά αβάσταχτες απαιτήσεις του θεσμού που κλήθηκαν να υπηρετήσουν με έγκριση του λαού.

Να τους ευχηθούμε «ευδόκιμον έργον».

Και να τους υπενθυμίσουμε:

«Η επιτυχία δεν είναι παντοτινή και η αποτυχία δεν είναι μοιραία. Σημασία έχει να βρίσκεις δύναμη και κουράγιο να συνεχίζεις». (Ουίνστον Τσόρτσιλ)

Καρποί – φρούτα

Το 2022 ήταν έτος αφθονίας. Ωρίμασαν φρούτα παντού. Και στα παρατημένα τα κτήματα. Το 2023 το αντίθετο. Ήταν μια χρονιά «στερημένη» φρούτων και καρπών. Πανελλαδικό σχεδόν το φαινόμενο. Η Άνοιξη με τις βροχοπτώσεις δεν βοήθησε την ανθοφορία και τη γονιμοποίηση. Ελάχιστη η παραγωγή. Λίγα καρύδια, λίγα κάστανα, καθόλου μήλα ή σταφύλια. Και όσα ξεκίνησαν να ωριμάζουν δεν πρόλαβαν από τα πουλιά και τα άγρια ζώα. Τα έτρωγαν πριν την ώρα τους. Ακόμα και σε κήπους έφαγαν ντομάτες ή πατάτες. Και στον κάμπο είχαμε τα ίδια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η ακαρπία των ελιών. Ας ελπίσουμε το 2024 να φανεί «γενναιοδωρο». Να επανέλθει η παραγωγή σε φυσιολογικά επίπεδα.

Γιορτή Καστάνων

Γιορτάστηκε στις 22 Οκτώβρη 2023 η καθιερωμένη «Γιορτή Καστάνων» στην Αγία Τριάδα. Ο καιρός ήταν καλός και ευνόησε την προσέλευση των επισκεπτών. Άλλες συγκυρίες όμως εμπόδισαν την αθρόα προσέλευση, όπως σε προηγούμενες γιορτές. Οι μετακινήσεις των δημοτών εντός του Οκτωβρίου για τις δημοτικές εκλογές, το κοντινό τριήμερο της εθνικής γιορτής της 28ης Οκτωβρίου, οι παράλληλες εκδηλώσεις στην γειτονική Φθιώτιδα μείωσαν την επισκεψιμότητα στην Αγία Τριάδα.

Η οργάνωση της εκδήλωσης απ' το Δήμο Καρπεννησίου με την συμμετοχή του Συλλόγου Αγιατριαδιτών ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες. Και η φωτιά για τα κάστανα άναψε και το γλέντι φούντωσε με τη δημοτική ορχήστρα. Οι επαγγελματίες του χωριού ανταποκρίθηκαν στα «τραπεζώματα». Οι εκπρόσωποι των επίσημων αρχών ήταν παρόντες. Όλα πήγαν «κατ' ευχίν».

Καλά είναι όμως να μην μας διαφεύγει και η ουσία. Μιλάμε για «Γιορτή Καστάνων» σε ένα χωριό που η καστανοπαραγωγή πνέει τα λοίσθια. Ο αλλεπάλληλος ασθένειες στα δέντρα μηδένισαν σχεδόν την παραγωγή. Παρ' όλες τις προσπάθειες αντιμετώπισης, ιδιαίτερα «τη σφήκα της Κίνας», δεν έχουμε κάποια ορατά θετικά αποτελέσματα. Η απογοήτευση είναι έκδηλη.

Οι «ένδοξες» αναμνήσεις κι ο συναισθηματισμός, κρατούν τη δράση των ελάχιστων τελευταίων παραγωγών. Ανάκαμψη στον ορίζοντα δεν διαφαίνεται. Κρίμα!

Νέος τοπικός Πρόεδρος

Εκτός από το Δήμο Καρπεννησίου, αλλαγή έγινε και στον τοπικό Πρόεδρο του Δ.Δ. Αγίας Τριάδας. Ο από τετραετίας πρόεδρος Ευάγγελος Α. Ντάσιος παρέδωσε στον νεοεκλεγέντα Επαμεινώνδα Κ. Ντάσιο. Ο Νώντας, όπως είναι γνωστός, ήταν ξανά παλαιότερα πρόεδρος του χωριού. Γνωρίζει καλά το αντικείμενο. Κατέχει τα προβλήματα, τις ανάγκες και το ιστορικό των έργων στο χωριό. Έχει το φιλότιμο και την ενεργητικότητα να τα παλέψει. Το μαγαζί που διατηρεί στην πλατεία του χωριού,

του δίνει τη δυνατότητα να είναι παρόν στα καθημερινά γεγονότα, να συντρέχει και να συμμετέχει στο επίκαιρο τοπικό «γίνεσθαι». Με δεδομένο ότι ο νέος δήμαρχος κ. Κακαβάς, δήλωσε ότι θα στηριχθεί και θα δώσει πρόσθετη βαρύτητα στις γνώμες και προτάσεις των τοπικών προέδρων, ο ρόλος του Νώντα αναβαθμίζεται. Ξανοίγεται ένα ευοίωνο μελλοντικό πεδίο δράσης.

Γνώμες και απόψεις χωριανών μας, που θέλουν και αγωνίζονται για το καλό του τόπου, διαθέτουν διαφορετικούς ορίζοντες και εμπειρίες, πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη και να λειτουργούν υποβοηθητικά στην όλη προσπάθεια. «Οι πολλοί παίρνουν την πόλη» που λέει κι ο λαός μας. Η καταξίωση έρχεται μέσα απ' τα αποτελέσματα.

Πολύπαθο Πάνω Κεφαλόβρυσο

«Όσο για το "μυστικό" μας θα ανακοινωθεί στη συνέλευση του συλλόγου μας, όχι εδώ...»

Ειπώθηκε από μικροφώνου το περασμένο καλοκαίρι στο πανηγύρι της Χόχλιας, από τον τοπικό πρόεδρο.

Και επειδή τίποτα δεν μένει κρυφό, ποιο ήταν το μυστικό;

«Η ανάθεση μελέτης, απ' τον τώως δήμαρχο κ. Σουλιώτη, για να υφαρπαγεί νερό απ' το Αγιατριαδίτικο Πάνω Κεφαλόβρυσο και να οδηγηθεί στα γειτονικά χωριά. Μια πηγή που χρησιμοποιείται για άρδευση (τρία ενεργά αυλάκια) και δεν επαρκεί την καλοκαιρινή περίοδο. (Μεγάλη μείωση παροχής λόγω υπομέτρου).

Μια παλιά ιστορία, απ' την εποχή του Αλή Πασά που συνεχίζεται. Ελπίζουμε το καλοκαίρι, στα πλαίσια των εκδηλώσεων του Συλλόγου Αγιατριαδιτών, να γίνει σχετική αναλυτική ενημέρωση.

Εμάς μας ξένισε το «πανηγυριώτικο μυστικό». Γιατί γίνονται κυφά και υπόγεια και όχι στο φως του ήλιου; Μήπως κρύβονται υπέρμετρες διεκδικήσεις κι όχι πραγματικές ανάγκες; Συναινούν και οι δημόσιες υπηρεσίες σ' αυτό; Εύλογες απορίες με γνωστές όμως απαντήσεις!

Ζητείται νερό για έρπημα χωριά που μόνο τον Αύγουστο έχουν κάποια κίνηση. Ναι, έβαλαν και υδροφόρα να καλυφθούν οι εφήμερες ανάγκες. Το ίδιο πρόβλημα έχει κι η Αγία Τριάδα. Τον Αύγουστο μένει από νερό το μισό άνω χωριό.

Χρειάζεται πρόσθετη δεξαμενή στο Προφήτη Ηλία και βάνες εντός του χωριού ώστε να ρυθμίζεται η ροή το διάστημα αυτό της έλλειψης.

Το ίδιο (νοικοκύρεμα) πρέπει να γίνει και στα γειτονικά χωριά. Η Χόχλια (σύμφωνα με μαρτυρία Χοχλίτη) έχει περί τις 20 πηγές. Ας τις αξιοποιήσει με σχετικές μελέτες. Ακούσαμε ότι Χοχλίτης ενδιαφέρεται και για εμφυάλωση νερού στο χωριό του. Το ίδιο και ο Άγιος Χαράλαμπος. Έχει νερό για πότισμα (αυλάκι στην πλατεία) που το βαφτίζει όμως ιδιωτικό και δεν το αγγίζει. Το αγιατριαδίτικο δεν χρησιμοποιείται για άρδευση και δεν φτάνει; Είναι μήπως νοστιμότερο; Όσο για τα Πετράλωνα έχει το δικαίωμα του 1/3 του νερού του Κεφαλόβρυσου

της Αγ. Παρασκευής. Βέβαια υπάρχει δικαστική απόφαση που το προορίζει μόνο για άρδευση. Οι Αγιαπαρασκευιώτες όμως πήραν ποσότητα για ύδρευση καταπατώντας την έννομη τάξη. Διαμαρτυρήθηκαν μήπως οι Πετράλωνιτες; Παραμένει ένα θέμα που πρέπει να αναδειχτεί γιατί θίγει και τα δικαιώματα Αγιατριαδιτών.

Ας γίνουν μελέτες αξιοποίησης των τοπικών πηγών των χωριών. Για ύδρευση των ελάχιστων κατοίκων επαρκεί, για πότισμα κήπων δεν ξέρω. Ας μείνει το Αγιατριαδίτικο Κεφαλόβρυσο στην πouxία του. Ποια πouxία του δηλαδή!

Από εφημερίδα ενημερωθήκαμε ότι υπήρξε εκδήλωση ενδιαφέροντος για εμφιάλωση νερού, απ' το συγκεκριμένο Κεφαλόβρυσο. Από τον πρώην ιδιοκτήτη του εμφιαλωτηρίου της Αγίας Τριάδας. Η προηγούμενη δημοτική αρχή, απ' ότι γράφεται, έβλεπε θετικά το αίτημά του. Όταν παλιότερα βρέθηκε επενδυτής για την πηγή αυτή και για 8 μήνες, (πλην Καλοκαιριού) απορρίφθηκε το αίτημά του, απ' τον τότε Δήμο Κτημενίων και τους «συν αυτώ». Τι αλλάζει τώρα;

Δύσμοιρο Κεφαλόβρυσο! Αδιαφορία, χαλαρές συνειδήσεις, υπόγεια συμφέροντα, αδιαφανείς στόχοι και σκοποί, δεν λείπουν ποτέ απ' τις κοινωνίες. Αναμένουμε εξελίξεις.

Ελπίζουμε να πρυτανεύσει η λογική. Μακριά από εμάς το «διαμερίσαντο τα ιμάτια μου...»

Εμφιάλωση νερού

Σύμφωνα με δημοσιεύματα εφημερίδων, έχουμε δεύτερη προσπάθεια εμφιάλωσης νερού από το Κάτω Κεφαλόβρυσο του χωριού μας. Τις ίδιες πηγές που υδρεύεται η Αγία Τριάδα. Μετά το ναυάγιο της πρώτης εμφιάλωσης και των σποραδικών προσπαθειών ανεύρεσης νέου επενδυτή, φθάσαμε επιτέλους σε θετικό αποτέλεσμα.

Δικαιώματα εμφιάλωσης κατοχυρώθηκαν στον επιχειρηματία Δημήτρη Γρίβα, καταγόμενο από την Ευρυτανία.

Ο Δήμος Καρπενησιού είχε προκηρύξει σχετικό διαγωνισμό παραχώρησης της πηγής στις 31 Ιουλίου 2023. Συμμετείχε κι ο ανωτέρω επιχειρηματίας, αφού ήδη από διετίας είχε αγοράσει κτήμα για κατασκευή εργοστασίου. Έδειξε έμπρακτα το ενδιαφέρον του. Στην πορεία αγόρασε από την Τράπεζα το κατασχεμένο προηγούμενο εμφιαλωτήριο. Στις 28 Δεκεμβρίου 2023, ο απερχόμενος δήμαρχος Ν. Σουλιώτης, (δύο ημέρες πριν τη λήξη της θητείας του) υπέγραψε τη σύμβαση παραχώρησης του νερού στο κ. Γρίβα, μοναδικό ενδιαφερόμενο. Οι όροι κανονισμού προβλέπονται από την απόφαση 189/2016 του Δημοτικού Συμβουλίου. Ο «Όμιλος Γρίβα» έλαβε τα δικαιώματα εμπορίας επιτραπέζιου νερού και παρασκευής αναψυκτικών με ελάχιστη παροχή νερού 15.000 λίτρα την ώρα από την ανωτέρω πηγή. Ο ίδιος δήλωσε ότι σκοπεύει να έχει το εργοστάσιο σε πλήρη λειτουργία το τέλος του 2024. Τα αντισταθμιστικά οφέλη είναι προκαθορισμένα. Θέλουμε η Αγία Τριάδα ως χωριό να έχει σημαντικό

τμήμα των εσόδων, πέρα του οφέλους των θέσεων εργασίας. Απ' ότι διαβάσαμε, εξέλειπε κι εκείνη η παλαιότερη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου περί ονόματος «Νερό Καρπενσιού» που είχαν επιβάλλει (μακρόβιοι) τοπικιστές Καρπενσιώτες και που τόσο είχε ενοχλήσει τους Αγιατριαδίτες. Ας «λειαινόνται» λίγο οι «γωνίες».

Εμείς να ευχηθούμε υλοποίηση των σχεδιασμών, αντιμετώπισης των όποιων δυσκολιών (π.χ. δρόμος) και μακροχρόνια λειτουργία της επένδυσης. Επένδυσης ύψους 3,5 εκατ. ευρώ. Φυσικά με την ανάλογη κερδοφορία των επενδυτών.

Τεχνικά έργα

Τα τεχνικά έργα και η συντήρησή τους απαραίτητα διαχρονικά σε κάθε οικισμό, αποτελούν μέλημα της εκάστοτε διοίκησης. Να υπενθυμίσουμε στη νέα Δημοτική Αρχή κάποιες απ' τις ανάγκες στον τομέα αυτό του χωριού μας που χρήζουν ενδιαφέροντος και εκτέλεσής τους.

- α) Αποχετεύσεις. Διασύνδεση των αγωγών με τους σηπτικούς βόθρους. Συντήρηση και καλή λειτουργία αυτών.
- β) Στέγη νέα του πρώην Δημοτικού Σχολείου και νυν Λαογραφικού Μουσείου στον Αϊ-Γιάννη.
- γ) Διαπλατύνσεις αμαξιτού δρόμου από Αϊ-Λια και κάτω προς το χωριό και συνέχεια προς Δομιανούς.
- δ) Διαπλάτυνση γέφυρας στο Σκαματόρεμα (Χουσιαδόγιαννου).
- ε) Πλακόστρωτα σε κάποια εναπομείναντα τμήματα εσωτερικών δρόμων.
- στ) Επένδυση τσιμεντένιων τοιχιών με πέτρα, τουλάχιστον στον κεντρικό δρόμο του χωριού.
- ζ) Καθαρισμοί βλάστησης κατά μήκος των δρόμων αλλά και εντός του χωριού.
- η) Τα γκρεμισμένα Αντζαίικα σπίτια, να περιέλθουν στο Δήμο και να διαμορφωθούν σε ελεύθερο χώρο κοινής χρήσης.
- θ) Με την προσμονή επαναλειτουργίας του εμφιαλωτηρίου νερού, καλό είναι να γίνει με ασφαλτο και ο δρόμος από Κακογιάννη. Θα εξυπηρετούσε πρωτίστως την επιχείρηση αλλά και το χωριό. Μια διαμόρφωση σε χώρο αναψυχής στου Κακογιάννη, θα ήταν ωραία. Με περιποιημένη βρύση, παγκάκια και τραπέζια, ίσως και με τεχνική λιμνούλα και ότι άλλο μπορεί να αναδείξει τη φυσική ομορφιά.
- ι) Θα προσθέταμε και κατάλληλες ενέργειες προς ανάδειξη ιστορικών – θρησκευτικών μνημείων στην ευρύτερη περιοχή. Γιατί όχι και ανασκαφές στον αρχαιολογικό χώρο του Γλα.
- ια) Να διασφαλιστεί η τηλεοπτική μετάδοση προγραμμάτων τηλεόρασης αλλά και η καλή επικοινωνία κινητών τηλεφώνων.
- ιβ) Να απαλλαγεί η περιοχή μας απ' τη γάγγραινα των αδέσποτων ζώων, κυρίως γελαδιών, που για δεκαετίες παρατημένα ή πλημμελώς φυλασσόμενα λυμαινόνται τα κτήματα των κατοίκων. Απαιτείται ριζική αντιμετώπιση.

Δρόμος για Χιονοδρομικό

Όταν άρχισαν οι προσπάθειες διάνοιξης αμαξιτού δρόμου από Αγία Τριάδα για χιονοδρομικό Κέντρο Βελουχιού στις σκέψεις όλων, ήταν η διάχυση χειμερινών τουριστών και προς την άλλη πλευρά του Βελουχιού. Με άλλα λόγια η τουριστική ανάπτυξη της περιοχής μας. Αφού παρακάμφθηκαν οι προαιώνιες τοπικιστικές αντιρρήσεις των παραγόντων του Καρπενσιού, έγινε η διάνοιξη. Δυστυχώς η κακή χάραξη, όπως αποδείχτηκε με το πέρασμα των ετών, καθιστά το δρόμο μη προσβάσιμο και λειτουργικό το χειμώνα. Αυτοαναιρέθηκε ο λόγος για τον οποίο έγινε. Σ' όλη τη διάρκεια του χειμώνα τώρα παραμένει κλειστός. Χρησιμοποιείται μόνο το καλοκαίρι. (Κάτι είναι κι αυτό).

Πιστεύουμε ότι με επαναχάραξη κάποιων διαστημάτων, θα διορθωθούν οι κλίσεις και θα αποκτήσει ο δρόμος χειμερινή προσβασιμότητα. Αποφασιστικότητα και θέληση χρειάζεται, πέσεις και κατάλληλες κινήσεις, ώστε να διορθωθούν τα «κακώς κείμενα». Ο δρόμος να χρησιμοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και να εκπληρωθούν έτσι οι προσδοκίες της διάνοιξής του.

Μονοπάτια πεζοπορίας

Δημοσιεύτηκαν στον ευρυτανικό τύπο σηματοδοτημένα μονοπάτια πεζοπορίας στο νομό μας. Στη δική μας περιοχή δεν υπάρχει ούτε ένα. Παρ' ότι από χρόνια γίνονται προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση, δεν ευοδώθηκαν. Υπάρχουν αδιαμφισβήτητα ωραίες διαδρομές και στην περιοχή μας που θα μπορούσαν να μπουν στον κατάλογο, να σηματοδοτηθούν και να έχουν ενδιαφέρον και επισκεψιμότητα. Όπως ο από αιώνες βατός δρόμος Αγία Τριάδα – Κοπάνες – Καγκέλια – Πέτρα – Καρπενήσι. Κι άλλες διαδρομές μικρότερων αποστάσεων. Ας ελπίσουμε ότι θα δούμε σχετικό ενδιαφέρον κι αποτέλεσμα και στο χωριό μας.

Υδροηλεκτρικά

Γράψαμε και στο περσινό περιοδικό, σχετικά με το έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον για κατασκευή υδροηλεκτρικών έργων στο χωριό μας. Εφτά εταιρείες εκδήλωσαν «ενδιαφέρον» για παραγωγή ηλεκτρισμού στα αγιατριαδίτικα ρέματα. Θυμίζει αυτό που λέει ο λαός μας, για ανάλογες περιπτώσεις: «Βρήκαμε παπά, να θάψουμε πέντε-έξι». Δεν γνωρίζουμε γιατί τόση πρεμούρα! Ξαν Αγιατριαδίτες είμαστε εντελώς ανενημέρωτοι. Πού πάει εκείνος ο ευρωπαϊκός όρος κατασκευής τέτοιων έργων που μιλάει για «τοπική συναίνεση»;

Διαβάσαμε στις 29 Νοεμβρίου 2023, σε τοπική εφημερίδα, ότι «Μικρό υδροηλεκτρικό έργο ισχύος 2 MW έλαβε άδεια εγκατάστασης στο Αγιατριαδίτικο ρέμα». Την έγκριση περιβαλλοντικών όρων και περιορισμών για εγκατάσταση και λειτουργία, ανέλαβε η εταιρεία «STRUCTORIA ΑΕ». Πιστεύουμε ότι πρόκειται για την από αρκετών χρόνων προσπάθεια κατασκευής υδροηλεκτρικού στο ποτάμι, με υδροληψία στο τσιμεντένιο γεφύρι

για Πετράλωνα και κατάληξη (υδροστροβίλοι) πιο κάτω απ' το γεφύρι στου «Βασίλη το Μύλο».

Υπάρχουν σίγουρα οι ενδοιασμοί μας, όταν πρόκειται για επέμβαση στη Φύση. Τι προβλέπει η μελέτη, πόσο «μελετημένη» είναι και το κυριότερο η εφαρμογή της πώς θα λειτουργήσει. Έχουμε κακή εικόνα από ιδιωτικές επισκέψεις μας σε ανάλογα έργα άλλων ρεμάτων. Οι προθέσεις μπορεί να είναι «άγιες» η πράξη όμως θα δείξει. Μήπως υποκρύπτονται αγοραπωλησίες αδειών;

Προστασία των καστανόδεντρων

Τον περασμένο Απρίλη (2023) απελευθερώθηκε η Τρίτη και τελευταία παρτίδα εντόμων που προστατεύουν τις καστανιές από τη «σφήκα της Κίνας». Η Αντιπεριφέρεια Ευρυτανίας φρόντισε και διέθεσε χρηματικά κονδύλια για την προμήθεια των συγκεκριμένων εντόμων. Ευχαριστούμε πολύ! Επί τρία συνεχόμενα χρόνια, όπως οι επιστήμονες υποδεικνύουν. Παράλληλα χορηγήθηκαν και φαρμακευτικά σκευάσματα για την προστασία της καστανιάς από το «έλκος» και τη «μελάνωση».

Για να διαπιστωθούν θετικά αποτελέσματα, πρέπει να διανυθεί κάποιος χρόνος, ώστε να πολλαπλασιαστούν τα ευεργετικά έντομα και να καταστρέψουν την αναπαραγωγή της επιζήμιας «σφήκας της Κίνας».

Δυστυχώς η παγκοσμιοποίηση και τα ανοιχτά σύνορα μεταφέρουν και τις ασθένειες με την διακίνηση ανθρώπων και προϊόντων. Αυτό πληρώνεται και στην Αγία Τριάδα με την αλλεπάλληλη προσβολή και καταστροφή των καστανεώνων.

Πυροπροστασία

Η Αγία Τριάδα κι η ευρύτερη περιοχή, βρίσκονται μέσα στα δάση και στο πράσινο. Καμαρώνουμε για το όμορφο αυτό φυσικό περιβάλλον. Ευλογία Θεού. Όμως εγκυμονεί ο κίνδυνος της πυρκαγιάς. Με την κλιματική αλλαγή και κρίση που βιώνουμε, οι πιθανότητες εκδήλωσης καταστρεπτικών πυρκαγιών αυξάνεται. Και δεν είναι μόνο τα δέντρα και η βλάστηση. Κινδυνεύουν άμεσα και οι οικισμοί. Δεν γνωρίζουμε αν έχουν εκπονηθεί αρμοδίως επιχειρησιακά σχέδια αντιμετώπισης πυρκαγιάς στη συγκεκριμένη περιοχή και ιδιαίτερα στα χωριά. Δίκτυο εποπτείας τους καλοκαιρινούς μήνες, δεξαμενές νερού, διάνοιξη και καθαρισμός δασικών οδών, κρουνοί περιμετρικά μέσα στους οικισμούς και ότι άλλο είναι απαραίτητο σύμφωνα με τις επιστημονικές γνώσεις των ειδικών. Σαν απλοί πολίτες μάλλον χαλαρά διαπιστώνουμε την υπάρχουσα κατάσταση. Πρέπει να προσεχθεί το θέμα. Έχουμε το βίωμα – εμπειρία της πυρκαγιάς του 1994. Να μην έχουμε επανάληψη.

Αγιογραφίες Προφήτη Ηλία

Δεν θα σταματήσουμε να υπενθυμίζουμε το χρέος μας έναντι της ιστορίας του χωριού μας. Το μοναστήρι του Προφήτη Ηλία είναι το παλαιότερο κτίριο – μνημείο της Αγίας Τριάδας (1785). Μπορεί η στατικότητα του να

είναι προβληματική, αλλά η επέμβαση στο εσωτερικό του επιβάλλεται, πριν την ολική καταστροφή των αγιογραφιών του. Τα σιδερένια εξωτερικά στηρίγματα υπάρχουν σε πολλά μνημεία της Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης. Στηρίζουν και παραμένουν μόνιμα για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Δεν εμποδίζουν την αποκατάσταση των αγιογραφιών στου τοίχους.

Σχετική μελέτη, ως γνωστόν, υπάρχει. Ενέργειες (επιστολές – αιτήματα) χρειάζονται κυρίως προς την Περιφέρεια για χρηματοδότηση και προς την Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στην Λάρισα για έγκριση και επίβλεψη. Θα προσθέταμε, γιατί όχι, και την ανάδειξη των καταχωμένων ερεσιών των κελιών στην πάνω πλευρά του Μοναστηριού, πίσω απ' τον υπάρχοντα τοίχο αντιστήριξης. Να γίνει ολοκληρωμένη προβολή του μνημείου.

Προεκλογικά καρώματα

Πλησιάζοντας χρονικά οι δημοτικές εκλογές της 8ης Οκτωβρίου 2023, είδαμε πάλι το παλαιοκομματικό φαινόμενο της υποτίμησης της νοημοσύνης των πολιτών. Η απελθούσα δημοτική αρχή φρόντισε την τελευταία στιγμή να ρίξει κάποια ασφαλτό στους καταστραμμένους δρόμους του χωριού, να διανοίξει κάποιους αγροτικούς δρόμους, να καθαρίσει σοποραδικά, να φανεί κάπως το ενδιαφέρον για την κοινότητα. Γνωστές προεκλογικές κινήσεις απ' το παρελθόν. Ότι δεν έγινε μέσα στην τετραετία να γίνει πριν την ψηφοφορία. Να είναι πρόσφατα στη μνήμη και στα μάτια του ψηφοφόρου, τα «μεγάλα επιτεύγματα». Φυσικά και να είναι δικαιολογία για να τους ξαναψηφίσουν. Απ' ότι τελικά είδαμε, δεν πετυχαίνει πάντοτε η συνταγή!

Νέα Βουλευτής στην Ευρυτανία

Η κ. Οικονόμου Θωμάς (Τζίνα) είναι η νέα βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας, στην Ευρυτανία. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά στις εθνικές εκλογές του περασμένου έτους. Συμμετοχή είχε και σε προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις. Ελπίζουμε κι ευχόμαστε να πετύχει μια παραγωγική βουλευτική θητεία, για τον τόπο μας.

Γνωρίζει τα τεράστια συσσωρευμένα προβλήματα της περιοχής μας. Απαιτούν αντιμετώπιση και ριζικές λύσεις. Η ενημέρωση με επισκέψεις και περιοδείες στα χωριά (που γίνονται) είναι απαραίτητη. Οι συναντήσεις με αρμόδιους φορείς, η έκθεση και γνωστοποίηση των προβλημάτων, είναι επιβεβλημένη. Όμως τα τελικά αποτελέσματα μετρούν. Τι φτάνει στην καθημερινότητα και στη ζωή του πολίτη.

Ευχόμαστε να αναστραφεί η κατάσταση και να μην είναι η κ. βουλευτής η τελευταία εκπρόσωπος του νομού, πριν διαμελισθεί και συγκολληθεί ως επαρχεία σε όμορους νομούς. Ακούγονται και τέτοια σενάρια.

Αποτελέσματα εκλογών του 2023

Εθνικές εκλογές στην Αγία Τριάδα

21 Μαΐου 2023 25 Ιουνίου 2023

Εγγεγραμμένοι:	526	491
Ψήφισαν:	230	187
Άκυρα:	3	1
Λευκά:	1	0
Έγκυρα:	226	186

Έλαβαν:

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ:	125	106
ΣΥΡΙΖΑ-Π.Σ.:	44	24
ΠΑΣΟΚ:	11	19
Κ.Ε.Ε.:	11	15
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ:	1	3
ΝΙΚΗ:	1	1
ΚΚΕ (μ-λ):	-	1
ΦΩΝΗ ΛΟΓΙΚΗΣ:	-	1
ΕΝΩΣΗ ΚΕΝΤΡΩΩΝ:	-	2
ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ:	-	8
ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ-ΠΡΑΣΙΝΟΙ:	-	1
ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ:	-	1

Εξελέγη πανελλαδικά το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας. Στην Ευρυτανία εξελέγη βουλευτής για πρώτη φορά η Κα Οικονόμου Θωμάς της Νέας Δημοκρατίας.

Αυτοδιοικητικές εκλογές 8/10/2023

(Για το Δήμο Καρπενησίου)

Τοπικό διαμέρισμα Αγίας Τριάδας

Εγγεγραμμένοι:	527
Ψήφισαν:	276
Άκυρα:	4
Λευκά:	1
Έγκυρα:	271

Έλαβαν

ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ (κ. Μπακογιώργος):	0
ΑΛΛΑΓΗ ΠΟΡΕΙΑΣ (κ. Κακαβάς):	174
ΔΥΝΑΜΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ (κ. Σουλιάτης):	97

Πλειοψήφισε η «Αλλαγή Πορείας». Νέος δήμαρχος εκλέχτηκε ο Κακαβάς Χρήστος του Ιωάν. απ' τους Δομιανούς. Αρκετοί χωριανοί μας 1 συμμετείχαν ως υποψήφιοι στις δημοτικές εκλογές. Για όλους αξίζουν συγχαρητήρια! Εκλέχτηκαν δημοτικοί σύμβουλοι με τον πλειοψηφούντα συνδυασμό «Αλλαγή Πορείας» οι Παρούτσας Λάμπρος Δημ. (ψήφοι 521) και Καρβέλης Γεώργιος Κων. (ψήφοι 429). Πρόεδρος της Κοινότητας Αγίας Τριάδας εκλέχτηκε ο Νάσιος Επαμεινώνδας Κων.

(Για την Περιφέρεια)

Τοπικό διαμέρισμα Αγίας Τριάδας

Εγγεγραμμένοι:	527
Ψήφισαν:	275
Άκυρα:	1
Λευκά:	5
Έγκυρα:	269

Έλαβαν

ΓΚΛΕΤΣΟΣ ΑΠ. (ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ):	109 ²
ΜΠΑΣΔΕΚΗΣ ΚΩΝ. (ΚΚΕ):	8

ΣΠΑΝΟΣ ΦΑΝΗΣ (Ν.Δ.):123

ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ. (Ανεξάρτητος): ... 20

ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ ΛΟΥΚΑΣ (ΠΑΣΟΚ): 9

Ο Φάνης Σπανός κέρδισε με ποσοστό 48,35% απ' τον πρώτο γύρο την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Εξελέγησαν και οι τρεις περιφερειακοί σύμβουλοι της Ευρυτανίας από το συνδυασμό του. Είναι οι: Τασίος Αριστείδης, Καλαντζή Κατερίνα και Ευαγγελογιώργος Θωμάς.

Σημειώσεις

1. Με την «Αλλαγή Πορείας» του Χρ. Κακαβά συμμετείχαν εκτός των 2 εκλεγμένων (Παρούτσα Λ. και Καρβέλη Γ.) και οι: Γαλάνη-Κοντογεώργου Βασιλική, Καρβαδίας Θωμάς, Ράϊκος Ευάγγελος. Για το τοπικό (πρόεδρος) εκτός του εκλεγέντος Νάσιου Επ. υποψήφια ήταν και η Φούφλια Παναγιώτα. Με την «Δύναμη Συνεργασίας» του Νικ. Σουλιάτη συμμετείχαν οι: Κοντογεώργος Κων/νος του Νικ., Λαμπράκης Ιωάννης. Για το τοπικό ήταν υποψήφιοι οι Καρβαδίας Ευάγ., Νάσιος Ευάγ. και Ντούσκου Γεωργία.
2. Με τον συνδυασμό του Απ. Γκλέτσου ήταν υποψήφιος ο χωριανός μας Καρβαδίας Δημήτριος του Κων.
3. Δεν εντοπίσαμε τη σταυροδοσία τους στις εκλογές του Μαΐου.

Απογραφή πληθυσμού 2021

Άρνησε να ολοκληρωθεί η απογραφή πληθυσμού της πατρίδας μας, που γίνεται ανά δεκαετία. Έγινε το 2021 και ανακοινώθηκε το 2023. Έδειξε το ανησυχητικό πρόβλημα της υπογεννητικότητας που εντείνεται.

Από την προηγούμενη απογραφή του 2011 μέχρι την τελευταία το 2021 είχαμε μείωση του ελληνικού πληθυσμού κατά 450.000 άτομα.

Στην Ευρυτανία είχαμε την παρακάτω εικόνα:

Λήμος	Πληθυσμός		Άνδρες		Γυναίκες	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	13.105	11.445	6.571	5.703	6.534	5.690
ΑΓΡΑΦΩΝ	6.976	5.983	3.620	3.173	3.356	2.810
ΣΥΝΟΛΟ	20.081	17.428	10.191	8.926	9.890	8.500

Την τελευταία δεκαετία είχαμε μείωση πληθυσμού κατά 2,653 άτομα στην Ευρυτανία και σε ποσοστό -13,2%. Στην Δημοτική Ενότητα Κτημενίων είχαμε την εικόνα:

	2001	2011	2021
Αγία Τριάδα	426	204	122
Άγιος Χαράλαμπος	167	60	57
Δομιανοί	304	161	128
Πετράλωνα	98	49	53
Χόχλια	89	30	57
Αγία Παρασκευή	84	43	42
ΣΥΝΟΛΟ	1.169	547	459

Υπάρχουν βέβαια κάποιες διαφορές ως προς τις συνθήκες προσέλευσης και καταγραφής ή μεθοδολογίας ανά δεκαετία αλλά αυτό δεν αναιρεί την καταφανή εικόνα συρρίκνωσης του πληθυσμού.

Εξ άλλου όλοι γνωρίζουμε ότι τα πραγματικά πληθυσμιακά στοιχεία είναι πολύ χειρότερα των καταγραφέντων. Έχουμε μία Αγία Τριάδα με καμιά 60αριά μόνιμους κατοίκους, τον Άγιο Χαράλαμπο με 2 μόνιμους, τους Δομιανούς με καμιά 40άρια περίπου, τα Πετράλωνα με 15, τη Χόχλια με 0 μόνιμους κατοίκους και την Αγία Παρασκευή με 4-5 κατοίκους.

Νεράιδες στην Αγία Τριάδα

Έντονες ήταν παλαιότερα οι διηγήσεις για νεράιδες στο χωριό μας. Στα νυχτέρια, τα κρύα και μεγάλα βράδια του χειμώνα, έλεγαν τέτοιες ιστορίες οι μεγαλύτεροι και τα παιδιά άκουγαν και τις κατέγραφαν στη μνήμη τους. Ανάμεσα σε παραμύθια, αινίγματα, πολεμικά κατορθώματα, αλλά και επώδυνα βιώματα πολέμων, μαντέματα¹ και σχόλια επίκαιρα, κεντρική θέση είχαν οι νεραϊδοϊστορίες.

Πάντα οι άνθρωποι απ' την αρχαιότητα, κατέφευγαν στον φανταστικό κόσμο των πνευμάτων. Έπλαθαν ιστορίες εξηγώντας το περιβάλλον τους ή εξορκίζοντας τους φόβους τους. Όσο μεγαλύτερη ήταν η άγνοια, τόσο αναζητούνταν στηρίγματα ερμηνείας των γύρω φαινομένων.

Έτσι οι ξωτικές κοπέλες των αρχαίων, με τα ονόματα, νύμφες, νηριίδες, δρυάδες, αμαδρυάδες, ορειάδες, δρυμοχαρείς κλπ έφτασαν σ' εμάς ως νεράιδες. Αγαπούν το χορό, τη μουσική, το τραγούδι, τα λουλούδια. Ζουν στα δάση, στις σπηλιές, σε χαράδρες και γκρεμούς αλλά κυρίως σε νερά. Σε ποτάμια, λίμνες και πηγές. Είναι πάντα νέες, όχι αθάνατες, πειράζουν καλόκαρδα τους ανθρώπους. Τους γιατρεύουν από αρρώστιες, τους βασανίζουν με κάποια παιχνίδια τους, τους παρασέρνουν σε ατέλειωτους χορούς. Με τους καλούς είναι καλές με τους κακούς γίνονται κακές.

Είναι πανώριες νιές γυναίκες ντυμένες στα ολομέταξα, που τριγυρίζουν νύχτα και μέρα (μεσημέρια) με τραγούδια και χορούς. Αν τις συναντήσεις και μιλήσεις μπορεί να σου πάρουν τη φωνή. Στήνουν κυκλικούς χορούς (νεραϊδοχορούς), που φαίνεται ο γύρος κι αργότερα, αφού το πατημένο χορτάρι ξεχωρίζει. Βέβαια η έξαψη της φαντασίας δίνει αυτή τη διάσταση. Το κυκλικό πατημένο χορτάρι, προέρχεται από κυκλική κίνηση των ζαρκαδιών όταν ερωτοτροπούν. Το ίδιο και οι «τσεκουριές» που άκουγαν κάποιοι στο δάσος. Τα ζαρκάδια χτυπούσαν τα κέρατα στα δέντρα για να τους πέσουν (τ' αλλάζουν κατ' έτος) και να βγάλουν νέα, με μία πρόσθετη διακλάδωση.

Η Αγία Τριάδα λοιπόν είχε πολλές νεράιδες.² Τόσα νερά, τόσες πηγές, τόσα ρέματα τριγύρω απ' το χωριό και χαμηλότερα το Ποτάμι. Πλάστηκαν ιστορίες γύρω απ' τη μυθολογία τους. Αρκετές τέτοιες δοξασίες επιβιώνουν μέχρι στις μέρες μας. Οι άνθρωποι ζούσαν συχνά κι εκτός χωριού, στις εξοχές και τα βουνά για τις εργασίες τους. Κυκλοφορούσαν νύχτες φεγγαρόλουστες αλλά και σκοτεινές. Οι ήχοι των νερών που κατακυλούσαν, τους συνόδευσαν στη νυχτερινή μοναξιά τους. Το παραμικρό θρόισμα ή ήχος ανεξήγητος (από άγρια ζώα ή πουλιά κτλ) ήταν αρκετός για να εξάψει την φαντασία διαμέσου του φόβου. Δημιουργήθηκαν έτσι ερμηνείες κι εξηγήσεις που κάποιες αποδόθηκαν σε νεράιδες. Δεν είναι τυχαίο ότι ονομάστηκε κι ένα ρέμα «Νεραϊδιάς». Αλλού βρίσκουμε «νεραϊδοσπηλιές» «νεραϊδόπετρες» κλπ.

Ας δούμε κάποιες τέτοιες νεραϊδοϊστορίες του χωριού μας.

Ο Δ. Καραπιπέρης κατέγραψε δύο στο βιβλίο του.³ Γράφει:

1. «Το όνομά του (ο Νεραϊδιάς) το πήρε από θρύλο, πως σ' αυτό ζούσαν και κυκλοφορούσαν νεράιδες. Και δεν ήταν αδικαιολόγητος ο θρύλος αυτός. Δύο φορές, αποδειγμένα ιστορικά, ακούστηκαν στη διαδρομή του, και απ' το βοριά προς το νότο μουσικά όργανα. Τη μια φορά, στα 1908 και στη θέση Μεσόραχη, που είχε χωράφι ο Κώστας Σ. Καββαδίας (Καραφέρης) και που βρισκότανε εκεί με την πρώτη του γυναίκα του (Ντασοπούλα) για να θερίσουν ένα κριθάρι που είχαν. Λένε μάλιστα, πως από το φόβο της η γυναίκα του αρρώστησε και μετά κάμποσο καιρό πέθανε».

2. «Η δεύτερη φορά ήταν τον επόμενο χρόνο (1909), όπου στο χωράφι «Κωστή» των Καραπιπερίδων, εκεί όπου είναι σήμερα το γήπεδο του χωριού, ενώ θέριζαν τη νύχτα γυναίκες, άκουσαν μουσική, ν' ακολουθάει το ρέμα (Νεραϊδιά) και να χάνεται προς το νοτιά. Ήταν δε τόσο αισθητή η μουσική αυτή, ώστε ένα σκυλί που ήταν στο χωράφι, εγαύγιζε προς την κατεύθυνση, που ακουγόταν η μουσική, μέχρι ότου έπαψε ν' ακούγεται. Φαίνεται, πως κατά μήκος της διαδρομής του ρέματος αυτού, κυκλοφορούν διάφορα ραδιενεργά φαινόμενα. Εάν θελήσει κάποιος να εξετάσει διάφορα τοπωνύμια, θα βρει ότι το ρέμα αυτό, βρίσκεται στην ευθεία με την τοποθεσία Νεράιδα Νευροτόλεως και χωριό Νεράιδα Δολόπων. Να είναι άραγε συμπτωματικές οι ονομασίες αυτές; Μάλλον απίθανο.»

1. Αγαπητό ήταν το παιχνίδι γνωριμίας των οικογενειών του χωριού μέσω των συμβολικών ονομάτων των μελών. Στρουμπέκης = ο παππούς, Στρουμπέκω = η γιαγιά, Σκορδάκης = ο νοικοκύρης, Σκορδακίτσα = η νοικοκυρά, Κοκόρια = τ' αγόρια, Πουλακίδες = τα κορίτσια. Ονομάζονταν έτσι τα μέλη μιας οικογένειας και καλούμασταν να μαντέψουμε ποια ήταν. Έρχονταν και βοήθεια, προς τα που περίπου είχαν το σπίτι τους.

2. Έτσι διαπίστωσε απ' τις διηγήσεις των κατοίκων εργασίας της, η Ελληνοαγγλίδα Anna Collard, που μελέτησε εθνολογικά το χωριό μας, τη δεκαετία του 1970.

3. Βιβλίο, «Αγία Τριάδα Ευρυτανίας» - Δημ. Καραπιπέρης – σελ. 18.

3. Ο Γιάννης Φωτ. Χουσιάδας, που είχε το περίπτερο του χωριού,⁴ είχε ως γνωστόν σωματική αναπηρία. Το σώμα του ήταν παραμορφωμένο και με δυσκολία βάδιζε. Το κεφάλι του και το μυαλό του ήταν μια χαρά. Ίσως το πρόβλημα ήταν από τη γέννησή του. Το εξηγούσαν όμως με την ακόλουθη διήγηση:

«Όταν ο Γιάννης ήταν μωρό, θέλησε η μάνα του να πλύνει ρούχα.⁵ Δεν υπήρχαν τότε βρύσες στα σπίτια. Εκείνη η γειτονιά (Γουρδή) που έμεναν συνήθιζαν να πλένουν στο διπλανό ρέμα (Σκατόρεμα). Δεν είχε όμως κάποιον να αφήσει το μωρό η μάνα του και το πήρε μαζί της, με τη σαρμανίτσα στο ρέμα. Άναψε φωτιά, έβαλε το καζάνι για να βράσει νερό και ξεκίνησε το πλύσιμο. Το μωρό έκλαιγε κάποιο διάστημα. Όταν γύρισε στο σπίτι, λένε, διαπίστωσε ότι το κορμάκι του είχε αλλάξει. Το απέδωσαν στις νεράιδες. Αυτή η εξήγηση δόθηκε για το πρόβλημα».

Υπήρχε τότε και ίσως και σήμερα, η δοξασία, ότι όποιος πάθει κάποια ξαφνική αρρώστια, κυρίως ψυχική (μελαγχολία, τρέλα κτλ) ή από οξείς ρευματισμούς ή άλλες ξαφνικές κι ανεξήγητες ασθένειες, τις απέδιδαν στις νεράιδες. Έλεγαν «τον πήραν οι νεράιδες» ή «είναι νεραϊδοπαρμένος».

Πολλοί οι αγράμματοι άνθρωποι παλιότερα, ζούσαν και πολλοί εκτός χωριών, οπότε οποιαδήποτε παρόμοια παθήματα τ' απέδιδαν στις νεράιδες. Κι έτρεχαν για βότανα, μάγια και ξόρκια στους «ειδικούς», να εξευμενίσουν ή ν' αναγκάσουν τις νεράιδες να δώσουν την υγεία στα θύματά τους.

4. Ξεκίνησε τη νύχτα χωριανός μας με το μουλάρι του απ' το χωριό, να πάει στο Κρι για δουλειά του. Πιθανόν ήθελε να φορτώσει θερισμένο σιτάρι και να το μεταφέρει πίσω στ' Αλώνια για αλώνισμα. Δεν έπρεπε να γίνει με ήλιο η δουλειά, γιατί θα τριβόταν κι θα έπεφτε στο δρόμο ο σπόρος.

Καβάλα λοιπόν έφτασε στο ποτάμι,⁶ στο Παλιογιόφυρο.⁷ Πριν περάσει το γεφύρι και κάτω απ' τον ίσκιο των πυκνών πλατάνων που έκαναν ακόμη πιο σκοτεινή τη νύχτα, το μουλάρι σταμάτησε απότομα. «Στύλιωσε» τα πόδια του κι δεν έλεγε να προχωρήσει. Του έδωσε ένα-δυο παραγγέλματα αλλά τίποτε. Του φάνηκε πως άκουγε τραγούδια που πλησίαζαν. Πάγωσε απ' το φόβο του. Μόνο άκουγε. Δεν έβλεπε κάτι.⁸ Το «Συμπεθερικό»⁹ όπως έλεγε, πέρασε από μπροστά του και ξεμάκρυνε. Έστριψε το μουλάρι, γρήγορα και βιαστικά και με μια ανάσα γύρισε κάτωχρος σαν πανί στο σπίτι του.

5. Άλλη διήγηση, εκτυλίσσεται κι αυτή στο Νεραϊδιά. Την έχω ακούσει από 4-5 άτομα. Η μάνα μου Μαρίκα Καβαδιά μου την πρωτοδιηγήθηκε:

«Πολλές φορές χρειαζόνταν (απ' το χωριό) να πάμε νύχτα ή να γυρίσουμε στο χωράφι στις Πατλιάδες. Είχαμε κανονικό νοικοκυριό και μέναμε διαστήματα κι εκεί. Στο εικόνισμα, στα Παλιοχώρα¹⁰ όταν πηγαίναμε ή στον Αϊ-Γιάννη όταν γυρίζαμε νύχτα στο χωριό, κάποιες φορές, εμφανιζόταν πίσω μας ένα ζωάκι. Μας ακολουθούσε σιωπηλό. Περνούσαμε το ρέμα του Νεραϊδιά. Εμείς το βλέπαμε αλλά δεν έπρεπε να μιλάμε γιατί ήταν φάντασμα (φάντασμα). Ήταν σα σκυλί, σα γάτα, αλλά όχι σαν αυτά που 'χουμε. Χάνονταν όταν φτάναμε στο εικόνισμα ή στον Αϊ-Γιάννη, ανάλογα το δρομολόγιο. Εγώ το είδα δυο-τρεις φορές. Κι άλλοι το έβλεπαν».

Ο Σεφ. Ράντζος μου είπε, συζητώντας το θέμα, ότι ήταν άγνωστο είδος ζώου με πολύ καλή γούνα.

6. Χαμηλότερα απ' τη σημερινή Αγία Τριάδα κι απέναντι απ' το Ποτάμι, προς το Πετραλωνίτικο τόπο, είναι η γνωστή τοποθεσία «Παλιοχώρι». Νομίζουμε δεν χρειάζεται ετυμολογία. Κάποτε εκεί (πριν το 1500 μ.Χ.) υπήρχε χωριό. Πριν χτιστεί το μοναστήρι της Αγίας Τριάδας στη σημερινή τοποθεσία του χωριού, και συγκεντρωθούν γύρω του κάτοικοι και δημιουργηθεί ο οικισμός.

Στο Παλιοχώρι υπάρχει σήμερα το χωράφι του Μήτσου Κων. Ντάσιου. Η τελευταία λάκα χαμηλά, δίπλα απ' το ποτάμι, φέρει την ονομασία «Στ' Περιντέ». Αναβλύζει και μικρή πηγή, με νερό προερχόμενο απ' τον άνωθεν δεντρότοπο (βελανιδότοπος) κι όχι απ' το ποτάμι. Εκεί άρεσε να πίνουν νερό τα ζώα το χειμώνα. Ήταν ζεστότερο.

Ψάχνοντας την προέλευση της ονομασίας Περιντές ανακάλυψα ότι η λέξη **peri** στην τουρκική γλώσσα σημαίνει **νεράιδα, νύφη του δάσους**. Πηγή υπήρχε, ποτάμι δίπλα κυλούσε. Μακρύτερα απ' το τότε Παλιοχώρι η τοποθεσία,

4. Νεώτερος ήταν τενεκτής σε παράγκα στην αυλή του σπιτιού του που βούλιαξε το 1963, άνοιξε το περίπτερο μπροστά απ' το σπίτι του Καραπιπέρη και αργότερα πήγε στο Καρπενήσι όπου άνοιξε κορνιζάδικο.

5. Με μωρό παιδί εξυπακούεται, ότι έπρεπε να πλύνει και τα κωλόπανα του μικρού. Δεν υπήρχαν τα «πάμπερς» τότε.

6. Υπήρχε μονοπάτι τότε όχι όπως σήμερα ο αμαξιτός δρόμος. Πέρναγε πάνω απ' το ύψωμα (Αλώνια) σύνορο με το Ντασαϊκό κτήμα, έξω από το Μαγγιπαϊκό, έξω απ' το σημερινό Βελαωραϊκό και κατέληγε στο γεφύρι.

7. Εκεί υπήρχε πάντα μεγάλο γεφύρι. Πριν το πρώτο τσιμεντένιο που υπάρχει ακόμα κι έγινε το 1935, υπήρχε γεφύρι με ξύλα. Οι βάσεις του ήταν κτισμένες με πέτρα (σώζεται η πέρα βάση προς το Στρογγύλισμα ακόμη). Γεφυρώνονταν με χοντρά μαδέρια και πάνω έριχναν χώμα. Έτσι μπορούσαν να περνούν και τα κοπάδια ζώων αλλά και μεγάλα φορτιάρικα ζώα (άλογα μουλάρια κτλ).

8. Δεν μίλησε καθόλου. Δεν έπρεπε να πει κάτι ακόμη κι αν τον ρωτούσαν οι νεράιδες, γιατί (πίστευαν) θα του έπαιρναν τη φωνή. Είναι αυτό που λέμε: «Μου κόπηκε η λαλιά απ' το φόβο μου».

9. Πίστευαν οι άνθρωποι ότι οι νεράιδες πήγαιναν σε κάποιο γάμο. Γι' αυτό και οι μουσικές και τα τραγούδια.

10. Υπήρχε κτιστό πέτρινο εικόνισμα στη διασταύρωση των δρόμων, όπου είναι σήμερα η κορδέλα του Κατσίφα.

Μύλος λίγο πιο κάτω.¹¹ Άρα έχουμε κι εκεί νεραϊδότοπο. Φαίνεται και εκείνοι οι παλαιοί κάτοικοι, πίστευαν τα ίδια «περί νεραϊδων» με τους νεώτερους. Κάποια «σημάδια» τους ώθησαν να ονομάσουν έτσι τον τόπο. Έστω και με «δάνειο» απ' την τουρκική που ήταν τότε γλώσσα του «ηγεμόνα».

7. Διήγηση του πατέρα μου, Στέλιου Κ. Καββαδία:

«Νεαρό παιδί (15-16 ετών) δούλευα τσοπάνάκος στους Ντουμαίους. Φύλαγα τα στέρφα πρόβατα του κοπαδιού τους στην Αγκάθα. Την καλοκαιρινή περίοδο. Ένα βράδυ,¹² βοσκώντας ανέβηκαν ψηλά στο σπανό τα πρόβατα. Όπως ολοένα. Εκεί γρέκισαν (κοιμήθηκαν) κι αναχάραζαν. Καλός καιρός, ησυχία. Έκλεισαν κι εμένα τα μάτια μου. Μ' έκλεψε ο ύπνος. Κάποια στιγμή ήρθε απότομος αέρας με παράξενους θορύβους σα φωνές. Πετάχτηκα πάνω αλαφιασμένος. Τα πρόβατα πρόγκιξαν (φοβήθηκαν). Έβγαλα απ' το τρουβά μου το πιστόλι που μου είχαν δώσει οι βλάχοι κι έριξα μια – δυο φορές στον αέρα. Πέρασε αυτό κι απομακρύνθηκε. Ησυχία ξανά. Νεραϊδες ήτανε! Τι να πω!

8. Διήγηση του Πέτρου Γ. Καββαδία:

«Είχαμε τα γίδια στη Ρογάτα, εκεί που είναι το χωράφι του Ζάχου Ντάσιου, εγώ (τα δικά μου) κι ο Νίκος τ' Ντα-σόγιαννου (Νίκος Ιωαν. Ντάσιος). Του Νίκου ξεχώρισαν, κατέβηκαν κάτω στο ρέμα τον Νεραϊδιά και κύλησαν κατά το Καλογερίκο μόνα τους.

Τα δικά μου σκάρισαν προς τα πάνω, για Αμαλόραχη.

Ήταν νύχτα με φεγγάρι. Ο Νίκος ξεκίνησε να πάει για τα δικά του κι εγώ το ίδιο. Ακούστηκε τότε μέσα στο ρέμα μια κραυγή, σαν σκούξιμο, σαν κλάμα, δυο-τρεις φορές. Τ' ακούσαμε κι οι δυο μας έντονα. Φοβηθήκαμε. Άγνωστο τι ήταν. Όταν το είπαμε μετά, μας έδωσαν αυτή την εξήγηση: Η μπράσκα βογγάει σαν άνθρωπος. Είδαν κάποιοι σκαντζόχοιρο να τρώει μπράσκα και να ακούγεται βόγγος. Ίσως κάτι τέτοια ήταν».

9. Οι πολλές νεραϊδοσυναντήσεις και νεραϊδοδιηγήσεις στο χωριό, είχαν και τη φαιδρή τους πλευρά.

Ένα βράδυ, στήθηκε από νεαρούς, ένα αυτοσχέδιο γλέντι στο μαγαζί του χωριού. Αφού κατανάλωσαν άφθονο κρασί, τραγούδησαν και χόρεψαν μέχρι αργά τη νύχτα. Ένας φίλος της παρέας ήταν εξωχίτης (έμενε έξω απ' το χωριό) κι έπρεπε κάποια ώρα αργά, να γυρίσει στο σπίτι. Κάποιοι σκέφτηκαν να του κάνουν «πλάκα». Έφυγαν τρεις νωρίτερα απ' το μαγαζί (όχι μαζί) προφασιζόμενοι ζάλη και μέθη. Θα πήγαιναν δήθεν να ξαπλώσουν. Είχαν συνεννοηθεί όμως να καθυστερήσουν λίγο τον εξωχίτη φίλο τους και συγγενή τους οι άλλοι. Πήγαν στο σπίτι, πήραν από ένα λευκό σεντόνι και κατευθύνθηκαν στο γεφύρι στα Μαντάνια απ' όπου θα περνούσε ο φίλος τους. Όταν είδαν φακό μέσα στη νύχτα να πλησιάζει, άρχισαν να τραγουδάνε με λεπτή φωνή και να κάνουν χορευτικές κινήσεις. Σα νεραϊδες. Όχι στο γεφύρι και στο δρόμο αλλά ψηλότερα μέσα στην κοίτη του ρέματος (όχι στο νερό). Ο φίλος κάτι άκουσε, κάτι είδε, έκοψε στροφή και γύρισε πίσω στο χωριό. Πήγε σε συγγενή του, προφασίστηκε μεθύσι και κοιμήθηκε εκεί. Δεν γύρισε σπίτι του ούτε την επόμενη μέρα. Το ρωτούσαν οι φίλοι κι αποκρινόταν «διάφορα». Φοβήθηκε πάρα πολύ. Την Τρίτη μέρα επέστρεψε σπίτι του. Ύστερα από καιρό εκμυστηρεύτηκε αυτά που είδε κι άκουσα το βράδυ εκείνο. Πίστεψε ότι ήταν νεραϊδες. Οι φίλοι του δεν τόλμησαν να του φανερώσουν το αστείο τους. Τα είχε πάρει όλα σοβαρά. Θα τσακωνόταν, θα χάλαγε η φιλία τους για τις «νεραϊδες του γλεντιού».

10. Να θυμίσουμε και τις εκφράσεις, παροτρύνσεις κι εντολές των μεγάλων στα παιδιά:

-Νύχτα κι λουσμένος(-η) μη βγαίνεις έξω απ' το σπίτι. Θα σε πάρουν οι νεραϊδες.

-Άμα ακούσεις ή δεις κάτι τη νύχτα, μη βγάλεις φωνή. Θα στην πάρουν οι νεραϊδες. Δεν θα ξαναμιλήσεις!

-Κοιμήσου τώρα. Η καλή νεραϊδα θα έρθει στο μαξιλάρι σου, να σε φυλάει!

-Κοίτα την. Σα νεραϊδα τον πάει το χορό! (Χορεύει ωραία).

Πιστεύουμε ότι δώσαμε μια μικρή εικόνα των παιδικών μας νεραϊδοδιηγήσεων. Μια μικρή νεραϊδοπαρμένη «γεύση». Μια ανταπόκριση αιώνων απ' το νεραϊδοχώρι μας, την Αγία Τριάδα.

Κ.Σ.Κ.

11. Πιο κάτω, κατά μήκος του ποταμού, βρίσκεται η τοποθεσία «Παλιόμπλους» (παλιός μύλος). Χωριό χωρίς υδρόμυλο δεν γίνεται. Παλιοχώρι με παλιόμπλο δένει. Και ο μύλος δένει με τις Νεραϊδες. Δούλευαν και νύχτα οι μύλοι τότε για να προλαβαίνουν τ' αλέσματα. Πηγαиноέρχονταν οι άνθρωποι συνέχεια. Δημιουργούνταν και τέτοιες ιστορίες με διφορούμενες ίσως σκοπιμότητες. Οι νεραϊδες «σύχναζαν» στου μύλου!

12. Το καλοκαίρι (Ιούλιο – Αύγουστο) σκαρίζουν τα πρόβατα για βοσκή την νύχτα. Τα σηκώνουν απ' το γρέκι κατά τις πέντε η ώρα το απόγευμα. Βόσκουν όλη νύχτα με κάποια ανάπαυλα κι επιστρέφουν στο γρέκι για άρμεγμα και «ύπνο» κατά τις εννιά με δέκα η ώρα την άλλη μέρα. Το ίδιο και τα στέρφα (χωρίς άρμεγμα).

Óôĩ äéÛâá ôĩõ ×ñü ίĩõ

Όμιλος υπαυθριοφίλων Έλλήνων.

Είναι φυτοφάγοι και ήλιολάτραι, ή δέ ευρωστία των άποτελεί έναργή διαφήμισιν της φυτοκρατικής ζωής.

Πώς αλλάζουν οι καιροί και τ' ανθρώπινα γούστα!

Πώς έρχονται και παρέρχονται οι επικρατούσες αντιλήψεις και μόδες «περί το ωραίον»!

Φωτογραφία προ εκατό και πλέον ετών, από την εκδιδόμενη στο Λονδίνο εβδομαδιαία ελληνόφωνη εφημερίδα «ΕΣΠΕΡΙΑ».

Εμείς να προσθέσουμε ότι στερούνται τατουάζ και σκουλαρικών, είναι κάπως υπέρβαροι αλλά έχουν κάνει τα εμβόλια!

Η ακροστιχίδα του δάσους

Βασιλιάς των πουλιών.

Δεν πρέπει να βόσκουν στον Εθνικό Δρυμό.

Ζώο του δάσους.

Έχει φύλλωμα σγουρό... αλλά καρφώνει.

Όλα στο δάσος είναι...

Α	—	—	—	—
Γ	—	—	—	—
Α	—	—	—	—
Π	—	—	—	—
Ω	—	—	—	—

Τη μασάμε αλλά πετάει και στα έλατα.

Παράγεται άφθονο με τη φωτοσύνθεση.

Τ	—	—	—	—
Ο	—	—	—	—

Έχει πολλά το δάσος.

Αυτό το λουλούδι θυμίζει... αέρα.

Ερπετό με πόδια.

Αυτή η τρύπα μας απειλεί.

Αν τις ερεθίσεις... τσιμπάνε.

Δ	—	—	—	—
Α	—	—	—	—
Σ	—	—	—	—
Ο	—	—	—	—
Σ	—	—	—	—

Κλιματική κρίση

Η κλιματική κρίση είναι πλέον πραγματικότητα. Οι πυρκαγιές στα δάση, οι πλημμύρες των ποταμών, το λιώσιμο των παγετώνων και τόσα άλλα δεν είναι απλά φυσικά φαινόμενα, αλλά συμβαίνουν κατόπιν παρέμβασης του ανθρώπου.

Η απληστία για κέρδος έναντι ουδήςποτε κόσμους έχει βαρύ τίμημα. Τα αιωνόβια δέντρα που καταστρέφονται, τα είδη πανίδες και χλωρίδας που εξαφανίζονται, το οξυγόνο που αφαιρείται με την αποψίλωση των δασών και η ατμοσφαιρική ρύπανση, δεν συμβαίνουν από μόνα τους. Η διαφύλαξη του περιβάλλοντος δεν είναι μόνο δικαίωμα αλλά και υποχρέωση. Τη φύση πρέπει να την προσέχουμε σαν τα μάτια μας, όπως προσέχουμε το σπίτι μας. Στη φύση πρέπει να συμπεριφερόμαστε όπως σε αυτούς που αγαπάμε: με στοργή. Η φύση είναι το σπίτι μας. Ότι κάνουμε στο σπίτι μας αντανakλάται σε ολόκληρο τον πλανήτη. Το σπίτι μας είναι η Γη. Ας φροντίσουμε να είναι καθαρή και βιώσιμη έτσι ώστε οι επόμενες γενιές να έχουν κάπου να μένουν.

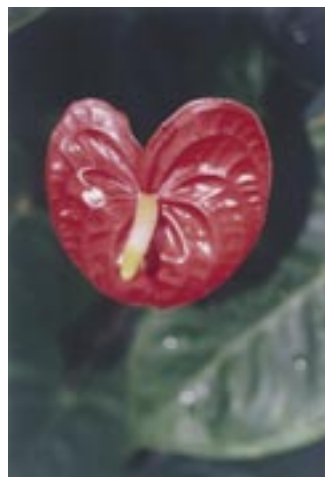
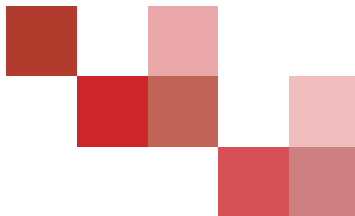
Ζούμε σε μια περίοδο όπου τα τελευταία πενήντα χρόνια η υγεία του πλανήτη κλονίζεται. Δεν είναι πια αλλαγή, αλλά κρίση. Στις πρωταρχικές έννοιες που ορίζουν τις σύγχρονες κοινωνίες, όπως ειρήνη, δημοκρατία, ελευθερία πρέπει να προσθέσουμε και το περιβάλλον.

Η κλιματική κρίση δεν ήρθε ούτε θα παρέλθει μόνη της. Με τα ημίμετρα που λαμβάνουμε δεν θα καταλήξουμε σε θετικά αποτελέσματα. Πρέπει να δράσουμε γρήγορα, αποτελεσματικά, σε παγκόσμια σύμπνοια με γνώμονα το περιβαλλοντικό όφελος, χωρίς μικροσυμβιβασμούς και πισογουρίσματα. Η αντίστροφη θετική πορεία είναι ζητούμενο και φυσικά έχει κόστος.

Ντίνος Σιώτης
(Εκδότης)

ΣΤΙΣ ΑΠΟΧΡΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ

«...πώς λουλουδίζουν τα βουνά, τα δάση, οι λαγκαδιές,
στέλνοντάς σου θυμίαμα. Χιλιάδες μυρωδιές!»

Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ, Ο ΓΕΡΟ-ΚΑΜΑΡΑΣ ΚΑΙ Ο ΜΑΣΤΡΟ-ΜΗΤΣΟΣ

Στη μνήμη των Παναγιώτη Δ. Τσαούση (Καμάρα) - Δημητρίου Ευάγγ. Μπλέντζα (Μαστρο-Μήτσου)

Γράφει ο Δημήτριος Γρηγ. Μουγγός, Δάσκαλος-Συγγραφέας-Ιστορικός Ερευνητής, Καλαμάτα

Το Βασιλικό Ίδρυμα Πρόνοιας ή Βασιλική Πρόνοια ιδρύθηκε το 1955. Αποτελέσε τη μετεξέλιξη της Ερανικής Επιτροπής «Πρόνοια Βορείων Επαρχιών της Ελλάδος» που είχε συσταθεί τον Ιούλιο του 1947 με πρωτοβουλία της Βασίλισσας Φρειδερίκης. Σκοπός της ήταν η παροχή βοήθειας για την επούλωση των πληγών του Εμφυλίου σε όλους ανεξαιρέτως τους κατοίκους της ελληνικής υπαίθρου ανεξαρτήτως ιδεολογικών ή θρησκευτικών πεποιθήσεων.

Στις δομές του Ιδρύματος της Βασιλικής Πρόνοιας συμπεριλαμβάνονταν και οι Ομάδες Βοήθειας Υπαίθρου, τα περίφημα «Συνεργεία», τα οποία —σε συνεργασία με τις κρατικές υπηρεσίες— ικανοποιούσαν τις βασικές ανάγκες των κατοίκων των χωριών με το χτίσιμο ή κυρίως την επισκευή σπιτιών, σχολείων, εκκλησιών, κοινοτικών καταστημάτων, αλλά και με τη βελτίωση των υποδομών των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης.

Τα συνεργεία της Βασιλικής Πρόνοιας¹ έκαναν παντός είδους οικοδομικές εργασίες, κατασκεύαζαν ή επισκεύαζαν τζάκια, πατώματα, σκεπές, παράθυρα κ.λπ. Ο ιδιοκτήτης επιβαρυνόταν μόνο με τα έξοδα αγοράς των υλικών, ενώ η εργασία από τους τεχνίτες του συνεργείου παρείχετο εντελώς δωρεάν.

Το 1960 στο χωριό μας, αλλά και σε όλα τα χωριά της περιοχής η Βασιλική Πρόνοια έφτιαξε τις δημόσιες βρύσες. Επίσης, δίπλα από τις βρύσες κατασκεύασε και τα υπαίθρια τσιμεντένια πλυντήρια-σκάφες, για να πλένουν οι γυναίκες τα ρούχα, που μέχρι τότε έπλεναν στα ποτάμια ή πάνω σε πέτρινες πλάκες (κοπανίσες), με αποτέλεσμα οι συνθήκες καθαριότητας και υγιεινής να είναι άθλιες.

Το 1956 Συνεργεία της Βασιλικής Πρόνοιας είχαν φθάσει στη Μεσσηνία και είχαν εγκατασταθεί στις περιοχές της Μεσσηνιακής Μάνης και της επαρχίας Μεσσήνης. Το ίδιο έτος ο Βασιλεύς Παύλος Α΄ της Ελλάδος και η Βασίλισσα Φρειδερίκη επεσκέφθησαν επανειλημμένως τη Μεσσηνία, με σκοπό να επιθεωρήσουν τα Συνεργεία της Βασιλικής Πρόνοιας που είχαν εγκατασταθεί στις προαναφερθείσες περιοχές. Μάλιστα, όπως μας πληροφορούν και τα «Μεσσηνιακά Νέα» του αείμνηστου Μίμη Φερέτου —εκτός από τις προφορικές μαρτυρίες όσων ζούσαν τότε— «Οι αγρόται και των δύο περιοχών επεφύλαξαν θερμήν υποδοχήν εις τους Βασιλείς» (Εφημ. «Μεσσηνιακά Νέα», αρ. φ. 19, 13-12-1956, σ. 1).

Το βασιλικό ζεύγος περνώντας από τα χωριά Ανδρούσα, Σάμαρι (Ελληνοεκκλησιά), Τρίκορφο, Δραΐνα, Ζαγάραινα (Κορομηλιά) και Παλαιόκαστρο (Ξεροκάσι) έφθασε στο χωριό Κυνηγού της Μεσσήνης, για να επιθεωρήσει το Συνεργείο της Βασιλικής Πρόνοιας που δούλευε εκεί. Τους δύο Βασιλείς ακολουθούσε και η δεκαοχτάχρονη τότε κόρη τους, Πριγκίπισσα Σοφία, αργότερα Βασίλισσα της Ισπανίας και σήμερα Βασιλομήτωρ της Ισπανίας.

Μέχρι την τοποθεσία Λίμνα, πλησίον του χωριού Ξεροκάσι, οι Βασιλείς έφθασαν με αυτοκίνητα. Από εκεί μέχρι το χωριό Κυνηγού, επειδή δεν υπήρχε ακόμη αμαξιτός δρόμος, συνέχισαν ανεβαίνοντας σε μουλάρια. Μάλιστα, στη θέση αυτή γευμάτισαν, όχι φυσικά με ψητά αμνοερίφια ή χαβιάρι (όπως θα έκαναν οι σημερινοί πολιτικοί ηγέτες...), αλλά με ένα λιτό χορτοφαγικό πιάτο, αντιπροσωπευτικό της τοπικής μεσσηνιακής κουζίνας: Με γεμιστά! Αυτόπτης και αυτήκοος μάρτυς η μητέρα μου Δέσποινα Ευσταθ. Κρόμπα —δεκατεσσάρων χρονών τότε— από την Κορομηλιά.

Στη διαδρομή Ξεροκάσι-Κυνηγού συνέβη και το γνωστό ευτράπελο γεγονός με τον τότε Μητροπολίτη Μεσσηνίας Χρυσόστομο Δασκαλάκη (1906-1961). Όταν ο ημίονος στον οποίο επέβαινε ο Μητροπολίτης, αρνήθηκε να υπακούσει στον αγωγιάτη του παπα-Χαραλάμπη Φλώρο και να υπερπηδήσει μια γράνα, ο παπα-Χαραλάμπης ερωτηθείς από άλλον προπορευόμενο «Γιατί δεν περνάει;», απάντησε με το περίφημο «Το 'χει ο διάβολος καβάλα»!!!

Το περιστατικό αυτό έγινε ανέκδοτο, το οποίο διανθίστηκε στη συνέχεια με μπόλικη χαλβατσαϊίκη —και όχι μόνο— «σάλτσα», όπως ότι αναγκάστηκε τάχα να κατέβει ο Μητροπολίτης για να περάσει το υποζύγιο και στην απορία του «Τώρα γιατί πέρασε;», η απάντηση του αγωγιάτη ήταν «Τώρα το ξεκαβάληκε ο διάβολος !!!» κ.λπ. κ.λπ...

Στου Κυνηγού ο Βασιλιάς Παύλος ήρθε πρόσωπο με πρόσωπο με τον παρασημοφορεμένο παλαίμαχο των Βαλκανικών Πολέμων, αείμνηστο συγχωριανό μας Παναγιώτη Δ. Τσαούση ή Καμάρα (1883-1967). Το παρωνύμιο «Καμάρας» του προσκολλήθηκε επειδή είχε πολεμήσει στο πλευρό του συνταγματάρχη Αντώνη Καμάρα στους έν-

1. Λειτουργήσαν και στην Αγία Τριάδα τέτοια συνεργεία. Αρκετοί χωριανοί μαθήτευσαν σ' αυτά μαθαίνοντας την οικοδομική τέχνη (χτίστες). Κάποιοι τοίχοι με ξερολιθιά του κεντρικού δρόμου εντός του χωριού κατασκευάστηκαν τότε.

δοξους Βαλκανικούς Πολέμους 1912-13, που διπλασίασαν την Ελλάδα, και τον ανέφερε συχνά στις διηγήσεις και τα τραγούδια του.

Ο Γερο-Καμάρας, 73 ετών τότε, παρουσιάστηκε αγέρωχος έμπροσθεν του Βασιλέως φέροντας επί του στήθους του τα παράσημα που είχε λάβει κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων. Τον χαιρέτισε δια θερμής χειραψίας και δείχνοντας τα παράσημα που έφερε, του είπε: «Μεγαλειότατε, όλα αυτά τα 'χω πάρει πολεμώντας με τον πατέρα σας !!!», δηλαδή με τον Αρχιστράτηγο, τον «Στρατηλάτη» των Βαλκανικών Πολέμων Βασιλιά Κωνσταντίνο, πατέρα του Βασιλέως Παύλου.

Ο ίδιος ο Γερο-Καμάρας σε επιστολή του προς τον Βασιλέα Παύλο —γράφτηκε λίγα χρόνια πριν από τον θάνατό του— και αναφερόμενος στο γεγονός εκείνο γράφει: «Εγώ είμαι, Μεγαλειότατε, εκείνος, όταν ήλθατε εις την περιόδειαν σας εις την Μεσσηνίαν εις το χωρίον Κυνηγού, με την σύζυγόν σας Μεγαλειοτάτη Φρειδερίκη και με την Υψηλοτάτη θυγάτηρ σας Σοφία, όπου σας εχαιρέτησα δια χειραψίας απέξω από την εκκλησίαν, φέροντας μαζί μου και τα μετάλλια του Ελληνοτουρκοβουλγαρικού Πολέμου».

Στη συνέχεια ο Γερο-Καμάρας δείχνοντας τη Βασίλισσα Φρειδερίκη ρώτησε τον Παύλο: «Αυτή είναι η νοικοκυρά σου»; Τέλος, ζήτησε από τον Βασιλιά να δοθεί κάποια σύνταξη σε όλους τους αγρότες (προς τιμήν του δε ζήτησε δική του προσωπική σύνταξη για τις στρατιωτικές του υπηρεσίες). Ο Βασιλιάς του το υποσχέθηκε και φυσικά τήρησε την υπόσχεσή του, αφού λίγα χρόνια αργότερα, τον Ιούλιο του 1961, ιδρύθηκε ο Ο.Γ.Α και τον Ιούνιο του 1962 άρχισε η απονομή των πρώτων βιβλιαρίων συνταξιοδότησης των αγροτών.

Το συνεργείο της Βασιλικής Πρόνοιας που εγκαταστάθηκε στο χωριό Κυνηγού αποτελούνταν από έναν αρχιμάστορα, δύο τεχνίτες και δύο κοπέλες, που ειδικεύονταν προφανώς στην οικοκυρική και την οικοτεχνία. Αρχιμάστορας ήταν ο Δημήτριος Ευαγγέλλου Μπλέντζας —ο περίφημος Μαστρο-Μήτσος— και τεχνίτες ο αδερφός του Περικλής Μπλέντζας και ο πρώτος τους εξάδελφος Στέλιος Μπλέντζας.² Οι τρεις αυτοί τεχνίτες-οικοδόμοι κατάγονταν από το χωριό Αγία Τριάδα Ευρυτανίας. Ο Μαστρο-Μήτσος ήταν απόφοιτος Τεχνικής Πρακτικής Σχολής που είχε τελειώσει στο Καρπενήσι και ήταν άφθαστος τεχνίτης.

Μετά τη διάλυση των Συνεργείων της Βασιλικής Πρόνοιας οι τρεις Ευρυτάνες τεχνίτες παρέμειναν στην περιοχή για 15 περίπου χρόνια. Στο χωριό μας ήρθαν τον Ιούλιο του 1960 με τη Βασιλική Πρόνοια και έφυγαν μετά το 1973.³ Αρχικά έμεναν στο σπίτι του Δημήτρη Π. Καλοφωλιά (Μπολότη) και αργότερα στου Θεοδώρου Στ. Παναγιωτόπουλου (πρώην μαγαζί Δημητρίου Ζαχ. Παναγιωτόπουλου —ήταν απέναντι από την Αγία Κυριακή, δεν υπάρχει σήμερα). Ήταν δε τόσες πολλές και τόσο σημαντικές οι κατασκευές και οι επισκευές που πραγματοποίησαν, ώστε οι κάτοικοι του χωριού να ομολογούν και να δηλώνουν με έμφαση πως «Αν δεν περνούσε ο Μαστρο-Μήτσος από το Χαλβάτσου, το παλιοχώρι θα είχε γκρεμιστεί»!!!

Ο Μαστρο-Μήτσος απεβίωσε νεότατος, σε ηλικία 58 ετών στην πατρίδα του Αγία Τριάδα Ευρυτανίας, στις 13-4-1991. Άφησε, όμως, πίσω του σπουδαίους τεχνίτες, που είχαν την τύχη να μαθητεύσουν κοντά του, όπως ο Θεοδόσης Εμμ. Χριστόπουλος και ο Γεώργιος Ανδ. Φλαούνας από το χωριό μας, ο Ανδρόνικος Γιαννόπουλος από τη Μάκραйна, ο Γεώργιος Πουλόπουλος από τη Βούταινα κ.ά.

Λίγο πριν αναχωρήσει από το χωριό μας ο Μαστρο-Μήτσος έγινε ανάδοχος στη βάπτιση της μικρότερης αδερφής μου, Μαρίας, μαζί με τον Μιχάλη Αναστ. Φλαούνα.

Το φθινόπωρο του 2005 επισκεφτήκαμε με τον αδερφό μου το χωριό της Αγίας Τριάδας Ευρυτανίας. Ο Μαστρο-Μήτσος δε ζούσε πια, βρήκαμε όμως τον Στέλιο Μπλέντζα, έναν υπέροχο άνθρωπο, που μας φιλοξένησε και μας είπε πάρα πολλά από τα χρόνια εκείνα που έζησε στο χωριό μας. Η φιλοξενία του Στέλιου και της συζύγου του ήταν υποδειγματική και θα μας μείνει αξέχαστη!

Ο Δημ. Ευαγγ. Μπλέντζας το 1959

Ο Στέλιος Μπλέντζας με τη σύζυγό του Σάββα και τον συγγραφέα

2. Για ένα διάστημα, μετά το στρατιωτικό του, εργάστηκε στην Καλαμάτα κι ο Νίκος Επ. Ντάσιος, ξάδελφος των Μπλεντζαίων.

3. Ο Μήτσος Μπλέντζας έμεινε παραπίσω στην Καλαμάτα. Οι άλλοι τρεις γύρισαν νωρίτερα στην Αγία Τριάδα, κατασκεύασαν τα σπίτια τους (με τα δάνεια μετά το σεισμό του 1966) και το 1972 εγκαταστάθηκαν στη Λαμία κι άνοιξαν «μάνδρα σιδήρου μπετόν». Στη συνέχεια άνοιξαν και κατάστημα με τζάμια.

Ο Μήτσος ήρθε αργότερα στη Λαμία κι άνοιξε κατάστημα «εργαλείων – σιδηρικών» δίπλα στο «τζαμάδικο».

Το 1975 ανέλαβε εργολαβικά την κατασκευή του Ιερού ναού της Αγίας Τριάδας στο χωριό. Έργο που έφερε εις πέρας χρόνια αργότερα, λόγω της σταδιακής εξεύρεσης χρημάτων (από εράνους). Έβαλε όλη την τέχνη και εμπειρία του και προσέφερε στο χωριό ένα οικοδόμημα-κόσμημα για τον τόπο.

Συντάξεις Ο.Γ.Α.

Α' Η απόσταση των εξήντα χρόνων που μας χωρίζει από τη δεκαετία του 1960, που εφαρμόστηκε το μέτρο της συνταξιοδότησης των αγρωτών, είναι ικανή για να δούμε με νηφάλια μάτια τα αδιαμφισβήτητα θετικά αποτελέσματα. Οι αγρότες στα γεράματα εξαρτιόταν αποκλειστικά από τα παιδιά τους. Έμπαιναν οι προτεραιότητες την οικογένειες και οι ηλικιωμένοι περνούσαν συνήθως στο περιθώριο. Δεν είχαν στον ήλιο μοίρα.

Με τις αρχικές μικρές έστω συντάξεις απέκτησαν υπόσταση και πρόσωπο. Μπορούσαν να πιούνε τον καφέ στο καφενείο σε καρέκλα κι όχι ανάμερα στο πεζούλι όπως συνήθιζαν να κάθονται μέχρι τότε, ελλείπει χρημάτων για καφέ ή για ούζο.

Δεν έλειπαν βέβαια και οι πολιτικές διαμάχες και συγκρούσεις για την εφαρμογή του μέτρου. Γνώρισμα εξ άλλου της φυλής μας οι διχογνωμία, οι κόντρες, οι διχασμοί.

Μεταφέρουμε εδώ (δίπλα), από την τοπική εφημερίδα «Ευρυτανικόν Βήμα» της Δευτέρας 7 Μαρτίου 1960 (σελ. 2) μια σχετική ενδεικτική επιστολή διαμαρτυρίας του μακαρίτη χωριανού μας Σωτήρη Τσιάτσου για το θέμα.

Β' Από το «Ευρυτανικόν Βήμα» επίσης της Κυριακής 20 Νοεμβρίου 1961 (σελ. 2) σχετικά με τις συντάξεις.

Τίτλος: Απενεμήθησαν αι πρώται αγροτικάί συντάξεις.

«Ως γνωστόν τον παρελθόντα Αύγουστο, ήρχισεν η λειτουργία του Οργανισμού Γεωργ. Ασφαλίσεων, όστις ιδρύθη εις εφαρμογήν του θερμού της κοινωνικής ασφαλίσεως των αγρωτών. Ήδη, ως ανεκοινώθη, αι υπηρεσίαι του Οργανισμού απένειμαν τας πρώτας συνάξεις εις δικαιούχους αγρότας. Αι πρώται ούται συντάξεις απενεμήθησαν εις 15 κατοίκους της κοινότητος Θρόνιου της επαρχείας Αμαρίου Ρεθύμνης και κοιμαίνονται από δραχ. **900-540 τριμηνιαίως.**

Οι δικαιούμενοι συνάξεως αγρόται υπολογίζονται εις 300.000, καθ' όλην την χώρα μέχρι δε της ημέρας ενάρξεως καταβολής των συντάξεων, ήτοι της **1ης Ιουνίου 1962** θα έχουν εφοδιασθεί πάντες δια των δικαιουμένων δι' επιταγών αναγραφουσών το ποσόν συντάξεως **τριών μηνών.**»

Γ' Στις 7 Ιουλίου 1962 ημέρα Σάββατο, πάλι από την τοπική εφημερίδα «Ευρυτανικόν Βήμα», έχουμε τις πληροφορίες:

Αναφέρονται όλα τα χωριά της Ευρυτανίας, με τους δικαιούχους συντάξεων Ο.Γ.Α. σε κάθε χωριό, και το συνολικό ποσό που διατίθεται γι' αυτούς κατά χωριό. Οι συντάξεις να τονίσουμε πληρώνονταν ανά τρίμηνο. Εδώ το ποσό είναι για ένα μήνα.. Τον Ιούλιο του 1932.

Για την Αγία Τριάδα αναγράφονται 67 δικαιούχοι και καταβλήθηκε το ποσό των 14.340 δραχμών.

Αυτά για την ιστορία ενός σωτήριου μέτρου για τους απόμαχους της ζωής.

Φίλε κ. Διευθυντά,
Εις την Εγκρίτον Εφημερίδα
υμών ημερομηνίαν 9 Φεβρουαρίου
με τίτλον «Η πρότασις»
ἀνέγνωσα τὸν τροχὸν κοινοδουλευτικὸν εἰς ἐξωκοινοδουλευτικὸν ἀνταγωνισμὸν εἰς βάρος τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ διὰ τὴν πρότασιν τοῦ Γηραιοῦ Πολιτικοῦ κ. Γ. Παπανδρέου περὶ συντάξεων τῶν ἀγρωτῶν λόγω γήρατος χαρακτηρίζετε ταύτην κ. Διευθυντά ὡς φθινὴν Πολιτικὴν Δημοσκοπίαν καὶ ἀντισυνταγματικὴν, σὰν νὰ μὴ γνωρίζετε ποῖαν θλίβραν κατὰστασιν εὐρίσκειται ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς ἰδίᾳ δὲ ὁ ὀρεινὸς ἐξ οὗ προέρχεται, ἐδέχθη ἡ Κυβέρνησις τὴν κατ' ἀρχὴν συζητήσιν κτῆς περιφάνου προτάσεως ἥτο δυνατόν νὰ μὴ δεχθῇ τὴν ἐν λόγω πρότασιν. Ποῖος Κυβερνητικὸς ἀντιπρόσωπος διῆλθε τοὺς ὀρεινοὺς πληθυσμοὺς νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὴ καὶ ἂν αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἀνέπτυξεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν βουλὴν περὶ τυχόν δεδωσμένης Κυβερνητικῆς ἀποφάσεως ὑπῆρχεν κίνδυνος ἀνατροπῆς τῆς οικονομικῆς σταθεροποιήσεως τῆς χώρας αἱ δὲ συνέπειαι θὰ εἴσαν ἀλλόθριαι. Δημοσιεύετε ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ πολλοῦ μελετᾷ τὸ θέμα αὐτὸ ἀλλὰ μόνον μὲ τοὺς Κυβερνήτας τῆς θὰ σερβίρετο τοῦτο εἰς τὴν κατὰλληλον στιγμὴν ποὺ θὰ ἐνδιέφερε τὴν Κυβέρνησιν ταῦτα ἀποκαλεῖ μετὰ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Παπανδρέου μετὰ τὴν δικαιολογίαν τοῦ Κυβερνητικοῦ τύπου περὶ δημιουργίας κλίματος ψυχροῦ διὰ τὴν Κυβέρνησιν. Σὰν ὅργανον Δημοσιογραφικὸν ἐρωτᾷτε τὸν κ. Παπανδρέου νὰ σᾶς πληροφορήσῃ ποῖα ἐθνικὸφρων Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θὰ εἶχε εὐχέριαν ἐφαρμογῆς τοιοῦτου ὑφίστης σημασίας Νομοθετήματος καὶ δὲν θὰ τὸ ἐφήρμοζεν.

Καὶ σᾶς ἀπαντῶ ἐγὼ ἀντὶ τοῦ κ. Παπανδρέου ὁποιαδήποτε ἄλλη ἐθνικὸφρων Κυβέρνησις θὰ τὸ εἶχεν ἤδη ἐφαρμόσῃ διότι τὸ σπέρμα τῶν ἐθνικὸφρων τῶν ἀγρωτῶν εἶναι εἰς τοὺς ὀρεινοὺς πληθυσμοὺς τοῦτο δὲ γινώσκου εἰς ὅλους μας ἀπ' τὰ ἀποτελέσματα τῶν τελευταίων ἐκλογῶν.

Δὲν ἐδέχθη μετ' εὐχαριστήσεως κ. Διευθυντά ὁ ὀρεινὸς πληθυσμὸς τὰς προτάσεις τῆς Κυβερνήσεως ἐδέχθη νὰ συνταξιοδοτηθῇ διότι μόνον ὁ ὀρεινὸς πληθυσμὸς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ εὐρίσκεται εἰς τὸ περιθώριον καὶ δύναται οἰοσθῆναι νὰ τὸν ἐκμεταλεψθῇ λόγω τῆς ἀδιαφορίας τῶν ἐκαστοτε Κυβερνήσεων.

Δημοσιεύεται κ. Διευθυντά ὅτι ἡ παρούσα Κυβέρνησις κατεβάλλει προσπάθειαν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὄρων διαβιώσεως καὶ ἐρωτῶ ποῖοι εἶναι οἱ ὅροι διαβιώσεως τὰ εἶδη τροφίμων ποὺ ἔφθασαν εἰς τὸ διπλάσιον, τὰ λιπώματα ποὺ δὲν ἀγοράζονται καὶ παρατηρεῖται καὶ ἔλλειψις, ἡ συγκοινωνία ἡ ὁποία δὲν ὑπάρχει χάρις τῆς ἀδιαφορίας τῶν Κυβερνούντων παρ' ὅλας τὰς διαμαρτυρίας μας εὐδελμία μέριμνα λαμβάνεται μετὰ τὴν δικαιολογίαν ὅτι δὲν ἔχουν πιστώσεις γιὰ 2 ἡμέρας μιᾶς πολτόζας νὰ ἐπικοινωνήσωμεν μετὰ τοὺς κάμπευς.

Τὰ ἀποθηκευτικὰ κέντρα ποὺ ἔμειναν ἀνεφθίστατα καὶ τοῦτο λόγω τῆς συγκοινωνίας ἡ νομίζεται ὅτι μετὰ τὴν ἴδρυσιν ἐμπορευματοπωλῶν βελτιοῦνται οἱ ὅροι διαβιώσεως;

Διὰ ἔργα ὁρισμένων Κοινοτήτων χορηγοῦνται διὰ πολλὰς ἡμέρας Πολτόζας διὰ ἐξηρηρέτισιν χιλιάδων ἀνθρώπων δὲν ἔχουμε πιστώσεις εἰς ἓνα μόνον ὄρον διαβιώσεως συμφωνοῦμεν μετὰ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ὑδρίαν τῆς Κ.Ε.Δ. ποὺ ἐκμεταλεύεται τὰ δάση μας καὶ εἰς τὸ μίσθωμα τῶν Συνεταιρισμῶν ποὺ φθάνει 360 δραχ. κατὰ κ. μ. Αὐτοὶ μόνον εἶναι οἱ ὅροι διαβιώσεως γιὰ τὸν ὀρεινὸν πληθυσμὸν τοὺς ὁποίους οἱ ὀρεινοὶ πληθυσμοὶ δὲν ἀντισταναίνονται καὶ καταφεύγουσι εἰς τὰς πόλεις πρὸς ἐξέδρεσιν ἐργασίας καὶ ἀπασχολοῦν ἀνωτέρας κρατικὰς λειτουργοὺς νὰ τονίζουν εἰς τοὺς ὀρεινοὺς πληθυσμοὺς νὰ ἀποβάλουν τὸ θανατηφόρον μικρόβιον τῆς ἀσιτιφιλίας, ταῦτα κ. Διευθυντά πρὸς γνῶσιν ὑμῶν καὶ τῶν Κυβερνούντων διὰ τὴν γενικὴν κατὰστασιν τοῦ ὀρεινοῦ πληθυσμοῦ ὁ ὁποῖος οὐδέποτε ἔτυχε οὐδεμίας Κρατικῆς προστασίας καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ κρατᾷ τὰς ἐκαστοτε Κυβερνήσεις καὶ τρέφει ἀπὸ τὸν μέρμυκα μέχρι τοῦ μεγαλυτέρου ἀγρίου ζῶου μετὰ τοὺς κόπους τοὺς καὶ τοὺς ἰδρώτας του.

Εὐχαριστῶν Μὲ ἀγάπην
Ἀγία τριάς Ευρυτανίας
Σωτήριος Κ. Τσιάτσος

Καταδίκη χωριανού «...γιατί έφαγε κρέας...»

Από το βιβλίο του Δημ. Ευαγγελοδήμου «Ο Κερδώς Ερμής σταμάτησε στο Καρπενήσι», παραθέτουμε ένα απόσπασμα που αφορά και το χωριανό μας **Γεώργιο Χουσιάδα**.

«...Και μια απόφαση της Επιτροπής Διατιμήσεων¹ που είναι εντυπωσιακή για τη σημερινή εποχή, που ψαλίζουμε ό,τι και όποτε θέλουμε. Στις 19 Μαρτίου 1951 η Επιτροπή που απαρτιζόταν από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών Δημήτριο Χατζόπουλο, τον εισαγγελέα Παναγιώτη Φραγκούλη, τον καθηγητή Γεώργιο Μουτογιάννη και τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Εφοδιασμού Κων/νο Παπασταθόπουλο, συνεδρίασε για να αποφασίσει τις ημέρες πώλησης κρέατος² και κρεοφαγίας, μια ρύθμιση που ίσχυε απ' το 1950 και ανανεωνόταν κατ' έτος.

Σύμφωνα με αυτή την απόφαση, η πώληση παντός είδους κρέατος και πουλερικών επιτρεπόταν Πέμπτη και Σάββατο, ενώ η πώληση χοιρινού και τη Δευτέρα. Στα εστιατόρια η κρεοφαγία επιτρεπόταν την Πέμπτη και την Κυριακή, ενώ την Τρίτη μόνο με χοιρινό. Δευτέρα, Τετάρτη, Παρασκευή και Σάββατο μπορούσαν να πουλάνε φαγητό μόνο με κιμά.

Σε ό,τι αφορά τα αρτοποιεία, με ψήσιμο φαγητών που περιείχαν κρέας επιτρεπόταν Πέμπτη και Κυριακή. Αν το κρέας ήταν χοιρινό, τότε έψηναν και την Τρίτη. Αν περιείχε κιμά μπορούσαν να ψήσουν Δευτέρα, Τετάρτη, Παρασκευή και Σάββατο, ενώ πουλερικά μόνο Δευτέρα, Τετάρτη και Σάββατο!

Η Αγορανομική Απόφαση για τις ημέρες κρεοφαγίας προέβλεπε αυστηρές ποινές για τους παραβάτες. Μάλιστα γνωστοί επαγγελματίες της πόλης οδηγήθηκαν στο εδώλιο και καταδικάστηκαν γιατί έτρωγαν κρέας.

Αντιγράφω την υπ' αριθμ. 2 **Απόφαση του Δικαστηρίου** των εν Ευρυτανία Πλημμελειοδικών:

Δικάζον αντιμωλία των κατηγορουμένων Νικόλαον Χρ. Ξενάκη, Κωνσταντίνος Γ. Τριανταφύλλου, **Γεώργιος Στυλ. Χουσιάδα**,³ Μενέλαον Ηλ. Παλιοδημόπουλον, Βάιον Στόκαν, Νικόλαον Γ. Τάκην, κατοίκους Καρπενησίου, κηρύσσει αυτούς ενόχους του ότι υπό κοινού συμφέροντος κινούμενοι συναπεφάσισαν την εκτέλεσιν της επομένης αξιοποιήτου πράξεως και ένεκα ταύτης συνομολογήσαντες προς αλλήλους αμοιβαία συνδρομήν την **17 Φεβρουαρίου 1950** ημέρα Παρασκευήν εν Καρπενησίω και εν τω εστιατορίω του Κωνσταντίνου Γεωργίου Τριανταφύλλου, παρέβησαν την υπ' αριθμ. 6/1950 Αγορανομικήν Διάταξιν της Αγορανομικής Επιτροπής Ευρυτανίας, ήτοι οι δύο πρώτοι παρεσκεύασαν φαγητόν εκ κρέατος και προσέφεραν τούτο εις τους λοιπούς, οίτινες και το κατανάλωσαν, ενώ κατά την ημέραν ταύτην απηγορεύετο η Παρασκευή και η κατανάλωσις φαγητών εκ κρέατος. Την πράξιν δε διέπραξαν συλληφθέντες επ' αυτοφώρῳ. Δια ταύτα καταδικάζει τους κηρυχθέντες ενόχουν εκ των κατηγορουμένων 1) Νικόλαον Χ. Ξενάκη, 2) Κων. Γ. Τριανταφύλλου, 3) Μενέλαον Ηλ. Παλιοδημόπουλον εις χρηματικήν ποινήν 100.000 δρχ. έκαστος, τους δε 1) Γεώργιον Στυλ. Χουσιάδαν, 2) Βάιον Παν. Στόκαν, και 3) Νικ. Γ. Τάκην εις χρηματικήν ποινήν 50.000⁴ δρχ. έκαστον (...) Ο Πρόεδρος Ν. Σταρόνιαννης».

Γιώργος Χουσιάδας

Με τη σημερινή πραγματικότητα (75 χρόνια μετά), προκαλεί έκπληξη και θυμηδία για τέτοια καταδίκη. Τι να σχολιάσουμε! Οι ακρότητες δεν λείπουν από το δημόσιο βίο μας. Παραδείγματα προς αποφυγήν.

1. Η επιτροπή αυτή κανόνιζε κατ' έτος διάφορα εμπορικά θέματα, ώστε να λειτουργεί κανονικά το εμπόριο (ποσοστό κέρδους, κατηγορίες καταστημάτων κτλ.). Έπαιρνε αποφάσεις αγορανομικού ενδιαφέροντος. Το Κράτος ασκούσε αυστηρό έλεγχο και εποπτεία στην οικονομία.

2. Οι περιορισμοί στην κατανάλωση κρέατος αποσκοπούσαν στην επάρκειά του για τη διατροφή των κατοίκων της πόλης.

3. Ο χωριανός μας Γεώργιος Στυλιανού Χουσιάδας, βρίσκεται στο Καρπενήσι τότε (17/2/1950), όχι ως ταξιδιώτης επισκέπτης για λίγο χρόνο, προερχόμενος απ' την Αγία Τριάδα. Διαμένει οικογενειακώς στο Καρπενήσι όπως και πολλές άλλες οικογένειες Αγιατριάδων (κι από άλλα χωριά). Ο στρατός στη διάρκεια του Εμφυλίου (1947-48) είχε εκκενώσει τα χωριά (για να μην βρίσκουν τρόφιμα και πληροφορίες οι αντίρτες) και συγκέντρωσε τους κατοίκους στο Καρπενήσι. Ακολούθησαν τα δεινά της κατάρτησης του Καρπενησίου 19-20/1/1949. Η επιστροφή των ανθρώπων στα χωριά τους έγινε σταδιακά το 1950.

4. Πρόκειται για πληθωριστικές δραχμές. Λίγο αργότερα αφαιρέθηκαν τα τρία τελευταία μηδενικά από τα ποσά.

Ἐεἰός ἀεἰβίῳ Το δικό μας Σύμπαν

Αγγελική Τσάτσου Δρίτσα

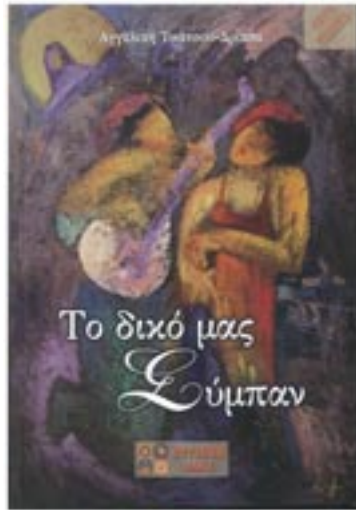

Λάβαμε στο Σύλλογο το εκδοθέν δεύτερο καλογραμμένο βιβλίο της χωριανής μας, Αγγελικής Τσάτσου Δρίτσα. Έχει τον τίτλο «Το δικό μας σύμπαν» και διανέμεται δωρεάν στη μνήμη του συζύγου της συγγραφέως, Ιερόθεου Δρίτσα. Παρατίθενται αυτοβιογραφικά κυρίως στοιχεία του αείμνηστου Ιερόθεου Δρίτσα από σημειώσεις και διηγήσεις του, αλλά και αναφορές στα μέλη όλης της οικογένειας.

Παραθέτουμε ένα απόσπασμα με επίκεντρο την Αγία Τριάδα:

Ήταν καλοκαίρι του 1985, στα ψηλά βουνά της Ευρυτανίας ήταν σαν Άνοιξη, όλα ανθισμένα και φωτεινά και δροσερά. Στο πατρικό σπίτι- στο χωριό στην Αγία Τριάδα, σε μια πλαγιά κάτω από το Βελούχι τα παιδιά της ηλικίας του Δημήτρη παραθέριζαν χαρούμενα και ευτυχισμένα, τον περισσότερο καιρό έμεναν μόνα τους -ή με την γιαγιά Αριάδνη- η μαμά και ο μπαμπάς είχαν τις δουλειές τους στην Αθήνα και ερχόταν στο χωριό για ολιγοήμερες διακοπές. Τότε πρόσεχε τα πάντα η πρωτότοκη κόρη της οικογένειάς μας, η Χριστίνα -αλλιώς το Χριστινάκι- όπως συνήθιζαν να τη φωνάζουν οι συγγενείς και φίλοι, εκδηλώνοντας όλα τα τρυφερά αισθήματα που γεννούσε στους άλλους η εξυπνάδα, η ομορφιά της, η τσαχπινιά της και η καλοσύνη της.

Στο χωριό αυτό ο Δημήτρης περνούσε τον καιρό του παίζοντας και με όλα τα αγόρια της ηλικίας ίσως και λίγο μεγαλύτερα, ήταν πολύ αγαπητό παιδί, όλο τον καιρό έπαιζαν και έτρεχαν προς το γήπεδο να παίξουν μπάλα. Πολύ συχνά τα παιδιά έπαιζαν ποδόσφαιρο με ομάδες από διπλανά χωριά, Έλοβα, Χόχλια, Φουρνά, Δομιοινοί, άλλα, στο γήπεδο του χωριού, κάτω στον Αϊ Γιάννη κοντά στο Παλιό ρέμα. Τις Κυριακές ο παππάς του χωριού ο παπα-Μπερμπερής, στον Δημήτρη τον Δρίτσα και τον λίγο μεγαλύτερο φίλο του Γιάννη Τσάτσο, τους ζητάγε να τον βοηθούν, να προκάνει την λειτουργία, στο Ιερό, στην Αγία Τράπεζα, στα εξαπτέρυγα στο μοίρασμα του αντιδώρου, ήταν και βοηθοί του γενικά. Λειτουργούσαν τότε στον Άγιο Βησσαρίωνα, στο κάτω μέρος παιδιά του χωριού, η Αγία Τριάδα ήταν υπό ανακατασκευή. Τα αγαπητά αυτά όταν τέλειωνε η λειτουργία και η θεία Μετάδοση, όντας ακόμη μέσα στο Ιερό φορούσαν για λίγο το καλυμμαύχι του παπά χασκογελώντας μεταξύ τους, μετά το έβγαζαν, το γύριζαν ανάποδα και έριχναν μέσα το υπόλοιπο του κρασιού που είχε ξεμείνει και το έπιναν αδειάζοντας το στον ουρανίσκο τους. Μερικές φορές μεθούσαν κιόλας και βγαίνοντας έξω τρέκλιζαν λίγο. Δεν έλεγαν όμως σε κανέναν τίποτα. Έτσι όλοι περνούσαμε χαρούμενοι, ξένοιαστοι και ευτυχισμένοι. Ο παπάς μας έλεγε με τον τρόπο του ιστορίες για τους ψάλτες που άκουγε την ώρα του εκκλησιασμού και εμείς γελούσαμε ευτυχισμένοι. Μια Μεγάλη Πέμπτη, δύο ήταν οι ψάλτες που έφελναν τα τροπάρια της ημέρας. Ο μπάρμπα Γιώργος Καββαδίας γέρος πια, δεξιά και ο μπάρμπα Σεραφείμ Ράντζος νεώτερος, αριστερά. Ανταγωνίζονταν ποιος θα αρχίσει να πει καλύτερα το κοντάκιο. Αρχισε ο μπάρμπα Γιώργος. Κάπου όμως στη μέση κώλωσε, δεν θυμόταν τον ψαλμό και τη μελωδία του. Τότε ζήτησε με νόημα τη βοήθεια του αριστερού ψάλτη, του Σεραφείμ. Αυτός του απάντησε ψυχρά και φωναχτά στη γλώσσα των ορεσίβιων χωριατών «Αφού δεν του ΄ξερες, τι τα αρχίναγης». Όλο το εκκλησίασμα το άκουσε αλλά προτίμησε να μην γελάσει εκείνη τη στιγμή, το άφησαν για μετά στα καφενεία, η ακολουθία συνεχίστηκε απρόσκοπτα, ήταν εξ άλλου Αγία η ημέρα.

Ο καθρέφτης

Κοίταξα τον καθρέφτη μου,
έσκυψα για να φτύσω,
πως ήμουν, πως έγινα
και πως θα καταντήσω

Το κατσαρό μου το μαλλί,
το πλούσιο και αφράτο,
φαλάκρα αντικατέστησε,
θεέ μου κακό μαντάτο

Το σφριγηλό το στήθος μου,
που έκτισα με πάθος,
εκρέμασε, επέτρεψε,
το γκρέμισε το πάχος

Οι γραμμωμένοι μου κοιλιακοί
στένεψαν το σακάκι,
από το πολύ χλαπάκισμα
το άσπρο το αρνάκι

Κοίταξα και τα σκέλια μου
βρε ανακόντα μάγκα,
για ζεις ή πέθανες,
για σ έφαγε η μαρμάγκα

Έσφιξα τους αγκώνες μου,
οι μυνώνες μου πατάτα,
εχάθησαν οι ποντικοί,
τους έφαγε η γάτα

Πατούσες, γάμπες και μηροί
ερέψανε, μικρύναν,
τα πάχη μου, τα κάλλη μου
εις τον καθρέφτη μείναν

Τσιγάρο σέρτικο

Φουμάρισα το σέρτικο,
το ντέρτι μου μεγάλο,
ντουμάνιασαν οι πνεύμονες,
πήγα εις κόσμο άλλο

Παρηγοριά ή θάνατος
ετούτο το πακέτο,
σαν το ρουφάω τον καπνό
φονιάς το σιγαρέτο

Βαλάντωσα από τους καημούς,
τις σκέψεις, τις ευθύνες,
με τούτο το γλυκόπιτο
δεν βγάζω έξι μήνες

Μάγκες και αν ντουμανιάζετε
τα βάσανα δεν νογάνε,
κρύβονται μέσα στην καρδιά,
μας λιώνουν μας πονάνε

Στίχοι: Κώστας Καλογήρου

Προίκες και προικιά

Ο άγραφος Θεσμός της προίκας επικρατούσε παλιότερα σ' όλη τη χώρα, αλλά και στο χωριό μας, που θα αναφερθούμε εδώ. Υπήρχαν βέβαια ιδιαιτερότητες και διαφορές κατά περιοχές, που δεν αναιρούν όμως τον κανόνα.

Ο πατέρας της νύφης κατά το γάμο της, έπρεπε να δώσει προίκα στο γαμπρό. Όση περισσότερη προίκα είχε η νύφη τόσο περιζήτητη ήταν. Τ' αγόρια έπαιρναν προίκα κι έφεραν περιουσία στην οικογένεια, ενώ τα κορίτσια έδιναν προίκα και μείωναν την οικογενειακή περιουσία. Γι' αυτό και τα πολλά θηλυκά στην οικογένεια, ήταν κατά κάποιο τρόπο βάρος κι ανεπιθύμητα. Ιδιαίτερα στις φτωχές οικογένειες που αδυνατούσαν να τα προικίσουν, για να καλοπαντρευτούν. Τ' αγόρια είχαν κι ένα ακόμη πλεονέκτημα, ότι μπορούσαν να κρατήσουν τουφέκι. Όσα περισσότερα «τουφέκια» είχε μια οικογένεια τόσο δυνατότερη ήταν και μπορούσε να υπερασπίζεται το «δίκιο» της.

Το είδος και το ύψος της προίκας, συνήθως συζητιόταν μεταξύ μελών ή συγγενών των δύο οικογενειών κατά το «λογοδόσιμο» ή τον αρραβώνα. Η πρόκα συνίστατο από χρηματικό ποσό,¹ σπíti,² κτήματα,³ οικόπεδα, κήπους, ζώα⁴ ή και χρυσαφικά.⁵ Φυσικά δεν υπήρχαν όλα τα παραπάνω σε μια προίκα. Ότι διέθετε η κάθε οικογένεια της νύφης. Μόνο για κάποιους κρατικούς άρρενες υπαλλήλους, είχε θεσπίσει νόμο η πολιτεία, αφ' ενός να παίρνουν υποχρεωτικά προίκα, αφ' ετέρου καθόριζε και το ελάχιστο ύψος του ποσού. Π.χ για τους χωροφύλακες (για να μειωθεί η διαφθορά).

Αυτονόητο όμως ήταν να συνοδεύουν τις προίκες και τα «προικιά». Όλος δηλαδή ο οικιακός εξοπλισμός για ν' ανοίξει ένα νέο νοικοκυριό. Συνήθως με τη γέννηση μιας κόρης, η μάνα άρχιζε και τα προικιά της. Ύφανε στρωσίδια⁶ και σκεπάσματα,⁷ υφάσματα για ρούχα, έπλεκε κουρτινάκια, κουρτίνες και κάλ-

τσες, κεντούσε διακοσμητικά και τόσα άλλα απαραίτητα. Φυσικά, εξυπακούεται ότι έπρεπε να γνωρίζει την τέχνη για την κατασκευή τους και να προμηθεύεται τα κατάλληλα υλικά.

Από καταστήματα και παζάρια αγοράζονταν σταδιακά κι ο εξοπλισμός της κουζίνας. Φρόντιζαν μ' όλη αυτή την (μακρόχρονη) προετοιμασία, να καλυφθούν όσο δυνατόν καλύτερα οι ανάγκες του νέου ζευγαριού.

Για το έθιμο των προικιών τώρα.

Στο χωριό μας την Αγία Τριάδα, μια εβδομάδα πριν το γάμο και συγκεκριμένα την Κυριακή το πρωί, κορίτσια καλούσαν με κουφέτα όλους τους χωριανούς να δουν και να κεράσουν τα προικιά της νύφης.

1. Έφτανε μέχρι 50.000 δρχ. Τις περισσότερες φορές ήταν πολύ λιγότερα και γινόταν προσπάθεια να δίνεται ακίνητη περιουσία.
2. Συνήθως ο γαμπρός είχε σπíti. Έμενε μέσα στην πατρική του περιουσία. Υπήρχαν και οι σώναμπροι που έμεναν στις νύφης το σπíti. Κάποιες φορές χιζόταν νέο σπíti ως προίκα του ζευγαριού.
3. Έδινε ο πατέρας της νύφης κάποια χωράφια (ανάλογα τι είχε) στην κόρη του ως προίκα. Όμως έπρεπε κι η πεθερά της νύφης να της δώσει το ονομαζόμενο «ξεπεζετίκι». Όταν έφτανε η νύφη καβάλα σε ζώο, μετά το γάμο στο σπíti του γαμπρού, για να ξεπεζεψεί, έπρεπε η πεθερά να της τάξει δικό της ένα κτήμα ή ένα κήπο. Ο λόγος ήταν συμβόλαιο. Ήταν πλέον της νύφης αυτό.
4. Στο χωριό μας συνήθως έδιναν πρόβατα ή γίδες. Σπανιότερα γελάδα. Βλέπετε τα ζώα ήταν απαραίτητα σε κάθε νοικοκυριό.
5. Απαραίτητες οι βέρες. Αραιότερα κι άλλα χρυσαφικά ή χρυσές λίρες.
6. Στρωσίδια για το πάτωμα και τα κρεβάτια. Πολλά πατητά. Πλεκτά με μάλλινο νήμα, υφαντά στον αργαλειό μάλλινα επίσης, πατητά με κουρέλια, αργότερα φλοκάτα. Στρώσεις μάλλινες για πάτωμα (δυο-τρεις), κουρελούδες για στρώσιμο στο πάτωμα, σεντόνια αγοραστά (μέχρι 10), κουβέρτες κεντητές στο τελάρο, (οι μακό κουβέρτες ήρθαν αργότερα απ' το εμπόριο), στρώμα διπλό για το κρεβάτι, στιμόνι αγοραστό λευκό, κόκκινο, ή μαύρο για τον αργαλειό και στιμόνι μάλλινο δικό της.
7. Τρεις – τέσσερες βελόντζες, δυο – τρία τραγότσιοια, τρία – τέσσερα κουρέλια (για σκέπασμα), βελόντζες φλοκάτες. Πέντε σιραδωτές κουβέρτες, πέντε καραμελωτές κουβέρτες (τις έφτιαχναν βιοτεχνίες αυτές, αφού τους έδιναν τα μαλλιά) ένα κιλίμι τράιο, τρεις κουβέρτες μονοκόμματα πλεχτές. Δύο «τιριπλίσεις» πλεχτές στο χέρι με αγοραστό νήμα (όχι μάλλινο).

Τα κορίτσια του χωριού φίλες και συγγενείς της νύφης, στο καλό δωμάτιο του σπιτιού, έριχναν το «γίκο» ή «γιούκο» με τα προικιά, κουβέρτες υφαντές, πλεχτές μάλλινες και βαμβακερές, φλοκάτες, βελέντζες, μαντανίες, καραμελωτές κουβέρτες, μαξιλάρια ύπνου και φιγούρας, εργόχειρα κεντητά⁸ και πλεχτά και τραγουδώντας ετοίμαζαν τα προικιά για το νέο σπίτι της νύφης:

*«Μαζέψτε τα προικιά καλά
γιατί θα πάνε μακριά,
θα γείρουν ράχες και βουνά,
μην τα ξεσκίσουν τα κλαριά
και γελάσει η πεθερά».*

Μετά, με συνοδεία το τραγούδι, ακολουθούσαν ευχές από τον πατέρα, τη μάνα και τ' αδέρφια της νύφης. Οι καλεσμένοι με τις ευχές και τα δώρα τους έριχναν ρύζι να ριζώσει το νέο ζευγάρι.

Παλιότερα τα δώρα ήταν οικιακά σκεύη, ταψιά, κατσαρόλες, πετσέτες, πλεκτά και υφαντά κι αργότερα χρήματα κι άλλα δώρα για το σπίτι.

Πάνω στα προικιά έριχναν ένα μικρό αγόρι, για να κάνει αγόρι το ζευγάρι, αν και «ισχύει» «της καλομάνας το παιδί, το πρώτο νάναι κόρη».

Τα προικιά γίνονταν «μπαλότα»⁹ τα σκεπάσματα, ενώ τα ασπρόρουχα και τα εργόχειρα έμπαιναν σε μπαούλα¹⁰ να τα μεταφέρουν στο σπίτι του γαμπρού.¹¹

Τραγούδια, χορός, κεράσματα, γλυκά κι αλμυρά, χαρές και γλέντια μέχρι αργά. Φορτωμένα τα προικιά, σε στολισμένα με μαντήλια και χρωματιστές κουβέρτες μουλάρια κι άλογα, υπό μορφή πομπής (κομβοί) οδηγούνταν και ξεφορτώνονταν στο σπίτι του γαμπρού. Αν τώρα ήταν από άλλο χωριό ο ένας, η μεταφορά δυσκόλευε, διαρκούσε πολλές ώρες, με στάσεις για ξεκούραση κι αρκετή ταλαιπωρία.

Όσο πέραναν τα χρόνια, βλέπαμε και στο χωριό να γίνεται «έκθεση προικιών».

Στόλιζαν το δωμάτιο, όλα τα προικιά απλωμένα, τα εργόχειρα, κεντημένα και πλεχτά αριστουργήματα, πετσέτες, σεντόνια, μαξιλάρια, όλα όμορφα καλοβαλμένα με τέχνη και μεράκι.

Εγώ την πρώτη έκθεση προικιών που θυμάμαι στο χωριό και μου είχε κάνει τρομερή εντύπωση γιατί δεν είχα ξαναδεί, ήταν της Βαγγελής Τσιάτσου-Παλιούρα.

Αυτός που ασχολήθηκε πολύ με εκθέσεις προικιών, τόσο στο χωριό όσο και στη Λαμία, ήταν ο αξέχαστος σε όλους μας Λάμπρος Μηχιώτης (και με τη δική μου έκθεση).

Σήμερα μπορεί όλα αυτά να είναι ξεπερασμένα, αλλά για μας ήταν πολύ όμορφα αυτά τα έθιμα και πολλά άλλα. Διασκεδάσαμε, γλεντάγαμε, τραγουδούσαμε, χορεύαμε, έχουμε τις καλύτερες αναμνήσεις από τον παλιό καλό καιρό.

Σοφία Ράντζου – Χούπα

8. Στα κεντητά εργόχειρα υπήρχε ποικιλία χρήσεων αλλά και σχεδίων. Κεντούσαν λουλούδια διάφορα (π.χ. μαργαρίτες), σταυρούς, ελάφια, κοκόρια, αλλά πουλιά, στεφάνια με σχέδια ή λουλούδια, φύλλα διάφορα αλλά και μαιάνδρους κτλ.

9. Μέσα σε κουβέρτα αραδωτή (μαντανία) έμπαιναν τα σκεπάσματα και ράβονταν μετά με σακοράφα. Συνήθως ήταν τέσσερα τα μπαλότα. Γι' αυτό χρειάζονταν δυο ζώα να φορτωθούν αυτά και ένα για τα μπαούλα. Τουλάχιστον τρία ζώα ήταν απαραίτητα.

10. Στα μπαούλα (φορτσέρια τα έλεγαν) έβαζαν ρούχα της νύφης, μαντήλια, κάλτσες, ποτήρια, πιάτα, κατσαρόλες, τηγάνι, μαχαίρο-πήρουνα, πατσαβούρες, κανάτα, ταψιά, μπρίκια, φλιτζάνια αλλά και τα «ζωσίδια». Τα ζωσίδια ήταν τα δώρα της νύφης στο συγγένεια του συζύγου. Πουκάμισο για κουνιάδους, μεσοφόρια για κουνιάδες, πουκάμισο ή μαλλίνα ή και στρώμα στην πεθερά, σώβρακο μάλινο μακρύ στον πεθερό, και μαντήλια σ' άλλους. Ανάλογα και το «χρήμα» που διέθετε η νύφη.

11. Τα προικιά συμπλήρωναν: Τραπεζομάνηλα πλεχτά γύρω – γύρω, κουρτινάκια πλεχτά, τρουβάδες στο αργαλειό και με κέντημα, ποδιές, μαρούδια για σχολείο, τριχιά μάλλινη για ζαλίγκα της νύφης, τζακόπανα κεντημένα με μουλινέ κλωστή, «πάντες» για κρέμασμα στον τοίχο δίπλα απ' το κρεβάτι (όμορφα κεντημένες). Τα μωρουδίστικα γίνονταν αργότερα με την εγκυμοσύνη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Δυσκολευόμαστε ως προς τη συγκέντρωση των κοινωνικών στοιχείων των χωριανών μας. Δεν υπάρχει τρόπος, αν οι ίδιοι δεν μας ενημερώσουν γι' αυτό. Τα στοιχεία μας είναι ελλιπή. Ζητάμε στην κατανόησή σας.

Γεννήσεις

- Ο Καραλής Γιώργος του Δημητρίου και της Φεβρωνίας Τσιάτσου με τη σύζυγό του, απέκτησαν κορίτσι το Μάιο του 2023.
- Η Καλτσή Έφη του Χρήστου και της Αγγελικής Τσιάτσου με το σύζυγό της, απέκτησαν αγόρι 10 Μαΐου 2023.
- Ο Καββαδίας Κων/νος του Δημητρίου και της Ελισάβετ και η Σιδέρη Δήμητρα, απέκτησαν κοριτσάκι, στις 20 Ιουνίου 2023.
- Η Γκλάβα Χαρούλα του Ιωάννη και της Μαργαρίτας Καββαδία με το σύζυγό της Βασίλη απέκτησαν κοριτσάκι στις 3 Οκτωβρίου 2023.
- Ο Κυράνης Γιώργος του Χρήστου και της Νικολέτας και η Χουλιάρα Όλγα του Νικολάου και της Αμαλίας, απέκτησαν κοριτσάκι στις 20 Ιανουαρίου 2024.
- Ο Οδυσσέας Κακοσαίος και η Μαγδαλένα Καββαδία απέκτησαν αγοράκι στις 27 Ιανουαρίου 2024.

Να ζήσουν με υγεία και προκοπή!

Βαπτίσεις

- Η Μακρυπουλία Βάσω του Ματθαίου και της Αθανασίας με τον σύζυγό της Ιορδάνη, βάφτισαν στις 23 Απριλίου 2023 στην Ρόδο τα δίδυμα τέκνα τους και τους έδωσαν τα ονόματα Ματθαίος και Αθανασία.
- Ο Σερακιώτης Δημήτριος του Γεωργίου και της Αθανασίας και η Τσιάτσου Γεωργία του Κων/νου και της Βασιλικής, βάφτισαν στις 9 Ιουλίου 2023 στις Ράχες Φθιώτιδας το γιό τους και του έδωσαν το όνομα Γεώργιος.
- Ο Μανέλας Βασίλης και η Θεοδώρα Κ. Ντούσικου βάφτισαν το γιό τους στις 24 Ιουλίου 2023 και του έδωσαν το όνομα Κωνσταντίνος.
- Ο Χαλκιάς Θωμάς του Χρήστου και της Ασήμωσ και η σύζυγος του Λία, βάφτισαν το αγόρι τους στις 27 Αυγούστου 2023 και του έδωσαν το όνομα Χρήστος.
- Ο Ρουμελιώτης Κων/νος του Αθανασίου και της Γιώτας Κ. Ντάσιου και η Αγγελική Κερφίλη, βάφτισαν το αγόρι τους στις 2 Σεπτεμβρίου 2023 στη Μαλεσίνη Φθιώτιδας και του έδωσαν το όνομα Αθανάσιος.

Τις ευχές μας!

Γάμοι

Ενώθηκαν με τα «δεσμά» του γάμου:

- Ο Μπέλος Ιάσωνας του Γρηγορίου και η Αντζά Αλεξάνδρα του Κων/νου, στις 21 Απριλίου 2023.
- Ο Κόκοτος Θεοδόσης του Σπύρου και η Παρούτσα Ολυμπία του Στυλιανού και της Δήμητρας, την 1 Ιουλίου 2023, στο Καρπενήσι.
- Ο Σερακιώτης Δημήτρης του Γεωργίου και της Αθανασίας και η Τσιάτσου Γεωργία του Κώστα και της Βασιλικής, στις 26 Αυγούστου 2023, τη Λαμία. (Θρησκευτικός).
- Ο Ρουμελιώτης Κώστας του Αθανασίου και της Γιώτας Κων. Ντάσιου και τη Αγγελική Κερφίλη, στις 2 Σεπτεμβρίου 2023, στη Μαλεσίνη Φθιώτιδας.
- Ο Καββαδίας Στυλιανός του Κων/νου και της Χρύσας Τοψίδου και η Αμπτζιανίτζε Ταμάρ, στις 7 Νοεμβρίου 2023, στην Αθήνα.
- Ο Αντζάς Χρήστος του Βασιλείου και της Ακριβής Τριανταφυλλοπούλου και η Ευαγγελία Δροσίου του Κων/νου στις 2 Δεκεμβρίου 2023, στην Αθήνα.

Βίον ευτυχισμένο, μακρόβιον και ακύμαντον!

Εκείνοι που έφυγαν για πάντα

- Λουκάς Σταύρος, σύζυγος Φωτεινής Ιωάν. Παρούσα, απεβίωσε στις 23 Μαρτίου 2023, ετών 64 στη Λαμία.
- Ταγκλή Πανωραία, σύζυγος Βησσαρίωνος Ταγκλή, απεβίωσε στις 27 Μαρτίου 2023, ετών 94, στην Αγία Τριάδα.
- Ράντζο Νικήτας του Γεωργίου και της Γούλας, απεβίωσε στις 30 Μαρτίου 2023, ετών 77 στην Θεσσαλονίκη.
- Ταγκλή Κατίνα του Παναγιώτη, απεβίωσε στις 2 Μαΐου 2023, ετών 75, στην Αμερική.
Κρουστάλλης Ιωάννης του Δημητρίου και της Μερόπης, απεβίωσε στις 11 Ιουνίου 2023, ετών 76, στην Αγία Τριάδα.
- Πανίδου - Τσιάτσου Κωνσταντίνα του Επαμεινώνδα και της Αρετής, απεβίωσε στις 8 Αυγούστου 2023, ετών 92, στην Αθήνα.

Πανίδου - Τσιπάτσου
Κωνσταντίνα

Χουλιάρα Αγορίτσα

Κατσαρής Χρήστος

Ραΐκος Θανάσης

Ράντζος Νικήτας

• Κοντογεώργος Αναστάσιος του Ηλία, απεβίωσε στις 14 Οκτωβρίου 2023, ετών 89, στην Αγία Τριάδα.

• Καρράς Ηλίας, σύζυγος Όλγας Κ. Χριστοδουλιά, απεβίωσε στις 7 Νοεμβρίου 2023, ετών 60, στη Μακρακώμη.

• Γιαννακόπουλος Βασίλης γιός της Αναστασίας Ι. Κοντογιώργου, απεβίωσε στις 7 Νοεμβρίου 2023, ετών 53, στην Αθήνα.

• Χριστοδουλιά Αλεξάνδρα του Γεωργίου και της Ουρανίας, απεβίωσε στις 10 Δεκεμβρίου 2023, ετών 58, στην Αμερική.

• Κατσαρής Χρήστος, σύζυγος Αντωνίας Ι. Μηχιώτη, απεβίωσε στις 14 Δεκεμβρίου 2023, ετών 84, στο Καρπενήσι.

• Καββαδία Μαίρη, σύζυγος Πάνου Ζ. Καββαδία, επεβίωσε στις 28 Δεκεμβρίου 2023, ετών 85, στην Αγία Τριάδα.

• Καββαδίας Πέτρος του Γεωργίου και της Αλεξάνδρας, απεβίωσε στις 13 Ιανουαρίου 2024, ετών 95, στην Αγία Τριάδα.

• Χουλιάρα - Βαρελά Αγόρω, απεβίωσε στις 31 Ιανουαρίου 2024, ετών 100, στην Αγία Τριάδα.

• Ραΐκος Αθανάσιος του Χρήστου, απεβίωσε στις 5 Φεβρουαρίου 2024, ετών 92, Αγία Τριάδα.

• Ντάσιος Νικόλαος του Επαμ., απεβίωσε στις 26 Φεβρουαρίου 2024, ετών 76, στην Αγία Τριάδα.

• Ραΐκος Κώστας του Σερ., απεβίωσε στις 15 Μαρτίου 2024, ετών 89 στην Αγία Τριάδα.

• Ντάσιου - Πατρώνα Πανωραία του Επαμ., απεβίωσε στις 11 Μαρτίου 2024, ετών 83, στο Πλατύστομο.

• Ντάσιος Γιάννης του Κων., απεβίωσε στις 25 Μαρτίου 2024, ετών 54.

Συλλυπητήρια στους οικείους τους

Γιάννης Κων. Ντάσιος (1970-25/3/2024)

Χάσαμε πρόωρα, στα 54 χρόνια του, ανήμερα της 25ης Μαρτίου, τον αγαπητό Γιάννη. Ο απρόσμενος θάνατός του, ξάφνιασε και πάγωσε τους πάντες. Γνωστός, κοινωνικός, φιλότιμος, πρόσχαρος, εργατικός, διακρίθηκε τόσο στην Υπηρεσία της Αστυνομίας που υπηρετούσε για τρεις δεκαετίες όσο και στην Αγία Τριάδα το χωριό του, που τόσο αγαπούσε και συχνά επισκεπτόταν.

Θρήνος και πόνος μεγάλος, ασήκωτος, για την οικογένειά του, τους συγγενείς, τους συναδέλφους του, τους φίλους κι όλους τους Αγιατριαδίτες. Η απώλειά του συγκλόνησε την τοπική κοινωνία της Ευρυτανίας. Δυσαναπλήρωτο το κενό που αφήνει.

Ας προσευχηθούμε ν' αναπαυθεί και να βρει τη γαλήνη στα Ουράνια. Ελαφρύ το Ευρυτανικό χώμα που τον σκεπάζει.

Αιωνία τη μνήμη!

Πέτρος Καββαδίας

Αγαπημένε μου Πατέρα,
Μου είπαν να γράψω σε ένα κείμενο, λίγα πράγματα για την ζωή σου. Μα που να χωρέσει Ένας Αιώνας Ζωής, μέσα σε μια παράγραφο; Θα ήθελα μέρες η μήνες για να γράψω όλα όσα ζήσαμε μαζί σου. Ένα μεγάλο ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ θέλω μόνο να σου πω. Και ένα Σ' Αγαπάμε. Τρία παιδιά, επτά εγγόνια και τρία δισέγγονα ο απολογισμός της ζωής σου και η παρακαταθήκη σου. Μια ολόκληρη ζωή με μόχθο για την επιβίωση και την οικονομία σου. Αμέτρητες ώρες, προσφοράς, εργασίας και εξυπηρέτησης, μέσα από το μαγαζί σου, δημιουργήσαν χιλιάδες αναμνήσεις σε πολλές γενιές Αγιατριαδιτών. Και έφυγες, όπως ακριβώς έζησες. Σαν Αητός.

Υ.Γ. Ο Πέτρος γεννήθηκε στις 2/6/1928 από τον Γιώργο και την Αλεξάνδρα Καββαδία. Πέντε αδέρφια μεγάλωσαν στην Αγία Τριάδα. Παντρεύτηκε την Ελένη Καββαδία και απέκτησε την Αλέκα, την Μαργαρίτα και τον Γιώργο. Μας ευχήθηκαν να πάρουμε τα χρόνια του. Ευχόμαστε να ζήσουμε την ζωή του.

Καλή ανάπαυση πατέρα μου.

Κατίνα Ταγκλή-Ρούτση

Η Κατίνα της καρδιάς όλων μας, συγγενών, φίλων και συγχωριανών, έφυγε από τη ζωή στις 2 Μαΐου 2023.

Γεννήθηκε στις 7 Ιουνίου 1946, στο

χωριό μας Αγία Τριάδα, από ήδη πολύτεκνη και αγωνίστρια μάνα, την Κωνσταντίνα. Την θεία την Πάναϊνα.

Πατέρας της, ο Πάνος Ταγκλής, ο μπάρμπα-Πάνος και αδέρφια της η Μαρία, που ζούσε στην Ουγγαρία, η Ευαγγελία (Λούλα), η Ιώ, ο Γιώργος και ο μικρότερος ο Κώστας. Από νήπιο, βίωσε τις πιο σκληρές συνθήκες της ζωής, αφού η οικογένεια λόγω του Εμφυλίου ζούσε για τρία χρόνια ζωή προσφυγική στο Καρπενήσι (1946-1949).

Η ζωή στο χωριό, σκληρή και ο μπάρμπα Πάνος αναγκάστηκε να μεταναστεύσει στην Αμερική, στα 64 του χρόνια, μαζί με τη γυναίκα του και τον μικρό του γιο το 1967. Δυο χρόνια αργότερα, αναχώρησε και η αείμνηστη Κατίνα για τη νέα της πατρίδα, στην οποία έζησε με την πολυαγαπημένη της οικογένεια μέχρι το θάνατό της.

Το 1970 παντρεύτηκε τον Πάτροκλο Ρούτση, από τις Φυτείες Ξηρομέρου. Δημιούργησαν μια υπέροχη, ισορροπημένη, αγαπημένη και μονιασμένη οικογένεια. Απέκτησαν τέσσερις γιους (Τον Γιάννη, τον Βήσσο, τον Νίκο και το Βασίλη) και οκτώ εγγόνια.

Λάτρευε τα παιδιά της, τις νύφες και τα εγγόνια της. Δούλευε σκληρά και πάλεψε σε όλη της τη ζωή να τη στηρίξει. Τα μεγάλωσε ελληνικά. Τα είδε όπως ήθελε, επιτυχημένα και αγαπημένα.

Το καλοκαίρι πριν το θάνατό της, ήρθε από την Αμερική με την αξιολάτρευτη οικογένειά της και με ένα ανεπανάληπτο γλέντι στο χωριό αποχαιρέτησε με πολλή συγκίνηση όλους εμάς συγγενείς, φίλους και συγχωριανούς, βέβαιη ότι είναι η στερνή φορά στον τόπο που την γέννησε.

Έφυγε με την ψυχή γεμάτη αγάπη από συγγενείς και φίλους, όπως της άξιζε.

Αγαπημένη μας Κατίνα, δεν θα σε ξεχάσουμε.

Βασίλης Χ. Αντζάς

Γιάννης Κρουστάλλης

Ένας άνθρωπος πολύτεκνης οικογένειας γεννημένος στο όμορφο χωριό μας στις 4/3/1947 στις δύσκολες μεταπολεμικές εποχές

Αφού έζησε μια μεγάλη περίοδο στην Αμερική, γίνεται οδηγός ταξί με έδρα την Αγία Τριάδα για πολλά χρόνια, με άπειρες ώρες οδήγησης στους δύσκολους δρόμους της Ευρυτανίας και όχι μόνο... φροντίζοντας την ασφαλή μεταφορά των ανθρώπων της.

Από την άλλη ένας άνθρωπος που αγαπάει και στηρίζει την οικογένεια του.. ζούσε με τη μητέρα του για αρκετά χρόνια και τη φρόντισε μέχρι τέλους...

Με τα αδέρφια του δεμένος σε μεγάλο βαθμό, για εκείνον ο καθένας ξεχωριστός... η μοίρα χτύπησε την οικογένεια με διαφορά μερικών χρόνων και χάνει τα 2 αδέρφια του... μεγάλη απώλεια για όλους. Προσπάθησε με όποιο τρόπο μπορούσε να στηρίξει την υπόλοιπη οικογένεια, να δίνει την παρουσία και την αγάπη του.

Ήρθε και η στιγμή που έκανε και τη δική του οικογένεια ...ήταν κάτι που το ήθελε πάρα πολύ, παντρεύτηκε έναν υπέροχο άνθρωπο τη μητέρα μου και έπειτα γεννήθηκε εγώ.

"Με μεγάλωσες με μεγάλη αγάπη και στοργή, σε θυμάμαι πάντα με ένα λαμπρό χαμόγελο που μας φωτίζε συνεχώς.

Θυμάμαι να μου λες ότι εμείς δεν θα πεθάνουμε ποτέ, μα έφυγες νωρίς για εκεί ψηλά στις 11/6/2023. Ξέρω όμως ότι είσαι πάντα δίπλα μας, φύλακας άγγελος."

Μας λείπεις πολύ.

Η κόρη σου, Μερόπη - Η σύζυγος σου, Μαρία

ΚΩΣΤΑΣ ΡΑΙΚΟΣ

Παναγιά μου, πολλές φορές ζήτησα τη βοήθεια σου και τη χάρη σου και ποτέ δε μου την αρνήθηκες. Ένιωθα πάντα την παρουσία σου κοντά μου, δίπλα μου. Παναγιά μου τούτη τη φορά η χάρη που σου ζήτηω δεν είναι για μένα. Είναι για τον πατέρα μου που έφυγε πριν λίγες μέρες. Έρχεται σε σένα. Εκεί, έξω από την πόρτα του παραδείσου θα είναι και θα περιμένει να τον πάρεις κοντά σου. Να τον πας στη μάνα του, στον πατέρα του που στερήθηκε από μικρός, στα αδέρφια του, στη γυναίκα του. Μην φάξεις κανένα γεράκο. Παρά τα 89 του χρόνια να ψάξεις για ένα λεβέντη, με μεγάλη θωριά, περήφανο και καμαρωτό με το μπλε του το κουστούμι και την γραβάτα του. Κώστα τον λένε. Ράικο. Κατάγεται από την Αγία Τριάδα Ευρυτανίας, έναν τόπο που λάτρευε και επέστρεψε εκεί ώστε να γίνουν τα χώματα της η αιώνια κατοικία του. Παναγιά μου, ξέχασε και το μπαστούνι του και δεν θα μπορεί να περπατήσει καλά. Φοβάμαι μην πέσει. Θα είναι και κουρασμένος γιατί η διαδρομή είναι μεγάλη. Πάρτον κοντά σου Παναγιά μου και εγώ θα σε υμνώ για όσο ζω. Ο καιρός δεν είναι καλός, φοβάμαι μην κρυώσει ...Ένα χρόνο τώρα τον ταλαιπωρεί μια πνευμονία ...Δεν πείραξε κανέναν στη ζωή του. Δούλεψε σκληρά για να μεγαλώσει τρία παιδιά. Ήταν όμως χαρούμενος και ευτυχισμένος σε ένα σπίτι γεμάτο με τα παιδιά του, νύφη, γαμπρό, εγγόνια και δισέγγονα. Έβρεχε όταν τον αποχαιρετούσαμε και ο δισέγγονος του είπε ότι στεναχωρήθηκε και ο ουρανός και τα σύννεφα επειδή μας άφησε. Επειδή ήταν ο πιο kind, thoughtful και caring παππούς του κόσμου είπε η δισεγγονή του από το Λονδίνο. Παναγιά μου σε ευχαριστώ. Προσευχή τα λόγια μου αυτά στη μνήμη του πατέρα μου. Του Κώστα Ράικου.

Ἰἰέεῶβά - Ἰίςῖῠόῶῖῖ ἄεά ὀῖῖ πάπά-Ἰπαῆῖπαῆς

Κάθε χρόνο στις 4 Αυγούστου, γίνεται ειδική τελετή στην εκκλησία της Αγίας Τριάδας, ως τιμητική ανάμνηση των εγκαινίων του υπάρχοντος ναού, που έγιναν τις 4 Αυγούστου του 1985, από τον τότε μητροπολίτη Νικόλαο.

Τον περασμένο Αύγουστο, με την ευκαιρία και της κατασκευής του μνημείου για τα μεταφερθέντα οστά του αείμνηστου παπα-Μπερμπερή Γεωργίου, στ' ανατολικά του ναού, (δημοσιεύσαμε φωτογραφία στο περασμένο τεύχος μας), εκφωνήθηκε η παρακάτω ομιλία από τον υιό του Μωυσή Μπερμπερή.

Σεβαστό ιερατείο και αγαπητό Εκκλησίασμα

Δεν μπορώ να σκεφτώ καμία άλλη ανάγκη στην παιδική ηλικία τόσο ισχυρή όσο αυτή της πατρικής προστασίας.

Ακόμη και μόνο με τη μορφή της απλής φυσικής παρουσίας του γονιού κάποιες φορές.

Είναι βέβαια γενικά δύσκολο για κάποιον να μιλήσει αντικειμενικά για τους γεννήτορες του, υπάρχει όμως νομίζω πάντα χώρος για μία τίμια υποκειμενική αναφορά.

Δεν θα με ενδιέφερε άλλωστε να κάνω μια αγιογραφία για τον παπα-Γιώργη, γιατί αυτό θα ήταν τουλάχιστον άκομφο.

Σε αυτά που συνέβαιναν λοιπόν θα ήθελα να αναφερθώ και με το ρίσκο της μεροληψίας κατά την ανάγνωση των γεγονότων, καθότι ο παπα Μπερμπερής ήταν ο πατέρας μου.

Γεννήθηκε τον Απρίλιο του 1917 στο Κλεισό της Ευρυτανίας.

Ήταν ο μεγαλύτερος από τα πέντε αδέρφια τέσσερα αγόρια και ένα κορίτσι.

Έχασε νωρίς τον πατέρα του, κάπου εκεί στην εφηβεία του.

Μοιραία λοιπόν έπρεπε να ωριμάσει βιαίως αναλαμβάνοντας παράκαιρα ρόλο οικογενειακού προστάτη.

Στα δύσεκτα χρόνια του εμφυλίου έχασε και το μικρότερο αδερφό του.

Η μάνα μου συχνά τον χρέωνε ως συναισθηματικά ανέκφραστο, συνεπικουρούμενη και απ' τις αφηγήσεις της πεθεράς της.

Κανένας άνθρωπος όμως, αλλά και κανένας πολιτισμός δεν έχει εξοικειωθεί με την απώλεια της ζωής.

Εκείνα τα δίσεκτα χρόνια βέβαια ο θάνατος είχε πυκνή παρουσία.

Έπρεπε λοιπόν κάποιος να κρατηθεί όρθιος για να σώσει ότι σώζονταν και για τους ζωντανούς.

Γινόταν οι άνθρωποι σκληροί σαν την πέτρα που συχνά πυκνά ακουμπούσαν για μαξιλάρι τους και ως μια ιδιαίτερη κοινωνική ανάγκη.

Είχε τελειώσει μία-δύο τάξεις απ' το τότε Σχολαρχείο.

Αν και καλός μαθητής το εγκατέλειψε αναλαμβάνοντας από νωρίς ρολό οικογενειακής ευθύνης.

Μέχρι τα 40 του ήταν τσοπάνης στον Κλεισό, ώσπου τότε και γύρω στα 1960 πήρε τη μεγάλη απόφαση να αφήσει την κάπα του και να φορέσει το ράσο.

-Το σκέφτηκες καλά Γιώργο μου, τον ρώτησε η μάνα του.

-Πολύ καλά μάνα της απάντησε, θα φορέσω εγώ μαύρα για να φορέσουν τα παιδιά μου άσπρα, με απόλυτη επίγνωση για τα επίγεια και υπολανθάνοντα φόβο για τα επουράνια.

Έγινε λοιπόν παπάς και επί σχεδόν 30 χρόνια διακόνησε την εκκλησία εδώ στην Αγία Τριάδα.

Απαύγασμα θεολογικού λόγου κατ' αυτόν και εν είδη κοσμοθεωρητικής προσέγγισης το προοίμιον του εκ του κατά Ιωάννη Ευαγγελίου.

«*Εν αρχή ην ο λόγος και ο λόγος ην προς τον Θεόν και Θεός ην ο λόγος...*»

Ποιητικός αλλά και βαθιά φιλοσοφικός λόγος με στωική διάσταση από τον φωτισμένο Ευαγγελιστή που και προσωπικά με είχε αγγίξει.

Στη διασταλτική του ερμηνεία ίσως και από διαφορετική αφετηρία απ' τον πατέρα μου.

Μυσταγωγικές σκηνές άσβεστης μνήμης στο τέλος της δεκαετίας του 60, με σκηνές για τον κινηματογραφικό φακό ή και την γραφίδα του Παπαδιαμάντη.

«*Σήμερον κρεμάται επί ξύλου ο εν ύδασι την γην κρεμάσας*».

Με την τρεμάμενη μεταλλική φωνή του και κατά την αναπαράσταση του θείου δράματος της Σταύρωσης

«*Ω γλύκυ μου εαρ γλυκύτατο μου τέκνον που έδου σου το κάλλος*».

Πολυφωνικό μοιρολόι απ' το εκκλησίασμα και τον επιτάφιο θρήνο.

«*Δεύτε λάβετε φως εκ του ανεσπέρου φωτός...*», το λυτρωτικό μήνυμα και το βράδυ της Ανάστασης.

Οι χωριανοί του πιστώνουν τη συμβολή του στην ανέγερση της εκκλησίας που βρισκόμαστε τώρα και με τη συνδρομή πολλών συνεργατών του βέβαια, του Ραντζοσεραφεΐμ του Λία Καββαδία του Ραΐκοθανάση και άλλων.

Λειτουργούσαν ακόμη η έννοια της κοινωνικής προσφοράς, η συλλογική συνείδηση, η αλληλεγγύη και η αλληλοβοήθεια.

Θα ήταν σημαντική μου παράληψη να μην αναφέρω εδώ τον επί δεκαετίες συλλειτουργό και φίλο του ιεροψάλτη Καββαδία Γιώργο.

Μετά από 28 χρόνια το Φθινόπωρο του 1988 οι γονείς μου έφυγαν για τη Λαμία.

Ανέσυρε η αδελφή μου απ' το αρχείο της ιδιόγραφο κείμενο του πατέρα μας.

Ήταν η αποχαιρετιστήρια ομιλία του προς τους χωριανούς το φθινόπωρο του 1988 και κατά την τελευταία του λειτουργία στο χωριό.

Επιτρέψτε μου να σας το διαβάσω.

«Όλοι σας γνωρίζετε από καιρό τώρα πως τελικά θα φύγω και θα πάω στη Λαμία.

Σήμερα είναι η τελευταία φορά που λειτουργώ ως υπεύθυνος παπάς στο χωριό σας.

Δεν μου επιτρέπεται και δεν αρμόζει να πω ότι κατά το χρονικό διάστημα που ήμουν εδώ δεν με σεβαστήκατε ως παπά ότι δεν πέρασα καλά ή ότι ήρθα πλούσιος και φεύγω φτωχός.

Μερικοί βέβαια από σας, ευτυχώς νομίζω ολίγοι άντρες και γυναίκες, ίσως και να χαίρονται που θα φύγω, κάτι σαν να ελευθερώθηκαν από μια αιχμαλωσία.

Ας το μάθουν όμως αυτοί οι λίγοι πως με τις όποιες ασθενικές σωματικές και πνευματικές μου δυνάμεις υπηρέτησα το χωριό είκοσι οκτώ ολόκληρα χρόνια όσο καλύτερα μπορούσα.

Δεν αδίκησα κανέναν και ούτε καν το σκέφτηκα ποτέ κάτι τέτοιο.

Εύχομαι προς όλους σας υγεία, ευτυχία, επιτυχίες και ό,τι ο καθένας σας επιθυμεί. Στο σταθμό Λιανοκλαδίου έχω φτιάξει ένα καλύβι, οι πόρτες του θα είναι πάντα ανοιχτές για όλους σας, είτε μέρα είτε νύκτα.

Σας χαιρετώ ...»

Δεν ήταν καθόλου εύκολη επιλογή γι' αυτούς η μετοίκηση.

Η πρωτόγνωρη κοινωνική απομόνωση του αστικού χώρου, αλλά και οι τελείως διαφορετικές κλιματολογικές συνθήκες και ειδικά το καλοκαίρι.

Επανέρχομαι στα πρότερα.

Αγαπούσε τα γράμματα και πάντα πάνω στο τραπέζι μας υπήρχε κάποιο βιβλίο ή έστω μία εφημερίδα.

Το θεωρούσε δε αυτό ως τη μοναδική διέξοδο για το αξιόβιωτο των παιδιών του. Θυμάμαι χαρακτηριστικά πως συχνά-πυκνά μας έλεγε και υπό μορφή απειλής ή για γράμματα ή με τα γίδια, διαλέξτε και πάρτε...

Ένιωθε περίσσια τιμή όταν τα καλοκαίρια είχε την ευκαιρία στο καφενείο του χωριού να συζητάει με τους διανοούμενους της τότε εποχής τον Πάνο Βασιλείου, το Μήτσο το Σακκά το δικηγόρο, τον Καραθάνο, τους Μερεντιταίους τον Ντίνο και το Σπύρο.

Άνθρωπος αγράμματος ξύλο απελέκητο, έλεγε πάντα, ίσως και εν είδη αυτομαστιγώματος.

Υπήρξε διαρκώς διδακτικός και ιδιότυπα προστατευτικός προς εμάς, ακόμα και μέχρι τα βαθιά του γεράματα.

Οι γονείς δύσκολα αντιλαμβάνονται ότι κάποτε τα παιδιά τους μεγαλώνουν και ότι οι ρόλοι τότε αντιστρέφονται.

Τον ενοχλούσαν τα γένια μου και τα μακριά μου μαλλιά τότε και το ότι δεν φορούσα πότε μου γραβάτα.

Ίσως και να το αντιλαμβανόταν αυτό ως μια σημειολογία κοινωνικής αποστασίας.

Εκείνο δε που μου έλεγε και με μία δόση παραπόνου ήταν ότι η γενιά του πάλευε για την επιβίωση, ενώ εμείς είχαμε το νου μας στην καλοπέραση.

Έφυγε από τη ζωή στα 87 του το Σεπτέμβριο του 2004 χωρίς μεγάλη ταλαιπωρία και νομίζω ως το αίσιο τέλος.

Άφησε πίσω του δύο παιδιά και τέσσερα εγγόνια, τι πιο σημαντικό για κάποιον!

Πατρική κληρονομιά λοιπόν η ευγνωμονούσα άσβεστη μνήμη, όπου μπορώ ανεπεξέργαστα και με άνεση να μιλώ στα παιδιά μου γι αυτόν.

Ίσως απ' τους πιο δύσκολους ρόλους είναι αυτός του γονιού.

Στη δικιά μου γενιά η σχέση με τους γεννήτορες ήταν πολύτροπη και ίσως ανεξερεύνητη.

Σέβας, φόβος, ενοχές αλλά και συναισθηματική ασφάλεια σε μια μη ορατή αλληλοσύνδεση.

Στους μετανεωτερικούς καιρούς τα πράγματα βέβαια αλλάξαν κατά πολύ, στον πυρήνα της όμως αυτή η σχέση παραμένει πάντα αναλλοίωτη αναγκαία και ταυτοτική.

Να συγχωρέσουμε πρέπει τους γονείς μας για τυχούσες πράξεις ή παραλείψεις τους, αυτό άλλωστε μπορούσαν να κάνουν με τους όρους του τότε και αυτό έκαναν.

Για να μπορέσουμε έτσι και μεις να αγαπήσουμε και να αγαπηθούμε ουσιαστικά από τα παιδιά μας.

Ευχαριστώ τον Πατέρα Ιλαρίωνα για ότι τιμητικό έχει κάνει για τον παπα-Γιώργη.

Έχω βέβαια μία άποψη που λέει ότι οι άνθρωποι έχουν την ανάγκη να τους τιμάμε κυρίως ζωντανούς.

Η υστεροφημία μπορεί να κολακεύει τους επιγόνους, χωρίς όμως αυτό οι θανόντες να το αντιλαμβάνονται

Με το πέρας του βίου του συνοδεύει η δόξα κατά την εκκλησία μας, παραμένει όμως το αποτύπωμα των έργων μας, για τους διαδόχους αλλά κυρίως για την κοινωνία.

Ευχαριστώ επίσης όλους εσάς για τη σημερινή σας παρουσία.

Σε αυτό το χωριό μεγάλωσα, εδώ έχτισα τα θεμέλια μου και εδώ οι μνήμες φεγγίζουν ως βάτος φλεγόμενη και μη καιώμενη.

Σε έναν αγώνα εξιδανικευμένης ίσως μνήμης ενάντια στη λήθη και τις όποιες επί μέρους πικρίες.

Βλέπω εδώ κοντά μας φίλους απ' τα σχολικά θρανία ...

... ..

Έχουμε παίξει μαζί τσιλίκια, έχουμε κάνει μπάνιο στο ποτάμι και έχουμε κλέψει και κάμποσα κεράσια.

Βιώνουμε δε από τότε σε μια σχέση αμοιβαίου σεβασμού και αλληλοεκτίμησης αν και εκ του μακρόθεν.

Πέρα και έξω από τις διαφορετικές διαδρομές και επιλογές του καθενός μας όλα αυτά τα πολλά προηγούμενα χρόνια.

Καθένας μας άλλωστε είναι οι επιλογές του και ως τέτοιο τον αποδεχόμαστε.

Υπό αίρεση αποδοχή δεν υφίσταται.

Έχουμε κάποτε συμβιώσει με πολλούς εξ υμών σε καιρούς χαλεπούς και τούτο έχει εγγραφεί αναλλοίωτα στο υποσυνείδητο.

Λένε δε πως οι παλιές αγάπες πάνε στον παράδεισο.

Μπορεί να είναι και έτσι.

Ναστε όλοι καλά.

Παροιμιώδης λαϊκές εκφράσεις

1. Αγάπαε η Μάρω το χορό, βρήκε κι άνδρα χορευτή!
2. Τον πήρα για βασιλικό κι αυτός βγήκε τσουκνίδα!
3. Σόϊ πάει το βασίλειο.
4. Τ' αψύ το ξύδι τ' αγγειό χαλάει!
5. Μοναχός σου χόρευε κι όσο θέλεις πήδα!
6. Όποιος λυπάται το καρφί, χάνει και το πέταλο!
7. Με πορδές δεν βάφονται αυγά!
8. Κλαίει κι ο καβαλάρης, που κουνιούνται τα ποδάρια!
9. Θρέψε λύκο το χειμώνα, να σε φάει το καλοκαίρι!
10. Τί έκαμες; Μια τρύπα στο νερό!
11. Γάϊδαρος είν' ο γάϊδαρος κι σέλα αν του φορέσεις!
12. Αν κάθεται στη θέση σου, κανείς δε σε σηκώνει!
13. Αυτού που είσαι ήμουνα και 'δω που είμαι θα 'ρθεις!
14. Ανάμεσα στα δυο μαντριά, εψόφησεν ο σκύλος!
15. Οι πολλοί θέλουν πολλά κι ο μοναχός απ' όλα!

ΑΙΩΓΜΑΤΑ

Ο μπάμπας μου ο Θεόδωρος παλούκια φορτωμένος.
(Σκαντζόχοιρος)

**Εγώ γι' αυτό σ' αγόρασα κι έδωσα τα λεφτά μου, για να σε
βάξω ανάσκελα, να κάνω τη δουλειά μου.** (Η οκάφη)

Γυρίζει, γυρίζει και κάθε γωνιά καθαρίζει. (Η οκούπα)

**Γούρνα μου πελεκητή, μαρμαρένια και χυτή, πού 'ναι τα
μαύρα ψάρια μέσα και γλυκό κρασί.** (Το καρπούζι)

**Γύρω-γύρω γυαλιστερό κι από μέσα μαλλιαρό, αν το βάλεις
στη φωτιά, γίνεται καλή χαψιά.** (Το κάσιανο)

Την τεντώνω, την κορδώνω και στην τρύπα την τρυπώνω.
(Η βελόνα με κλωστή)

Κλειδώνω την κασέλα μου, τα κρόσσια αφήνω απ' έξω.
(Τα μάτια)

Μικρή-μικρή νοικοκυρά, μεγάλη πίτα φτιάνει. (Μέλισσα και
κερήθρα)

Άλλοι πάνε κι άλλοι έρχονται και τη νύχτα συμμαζεύονται.
(Τα μυρμήγκια)

Ένα πράμα που πετά σαν φύλλος και δαγκάνει σαν σκύλος.
(Η οπίθα)

Σανίδα, παλιοσάνίδα μες στο νερό μουσκεύει. (Η γλώσσα)

Σαν τη νύφω ανεβαίνει, σαν τη χήρα κατεβαίνει. (Η οπίθα)

Παιδικό παιχνίδι «Τι βλέπεις»

Δυο παιδιά στέκονται πλάτη με πλάτη και με τα χέρια τους πιασμένα πισθάγκωνα. Το ένα παιδί σκύβει και σηκώνει το άλλο στην πλάτη του. Κι ενώ το ένα παιδί είναι σκυμμένο και το άλλο ανάσκελα, γίνεται ο παρακάτω διάλογος:

Αρχίζει το σκυμμένο παιδί:

- Τί βλέπεις;
- Ουρανό
- Τί πατάς;
- Γη
- Τί τρως;
- Ψωμί κι αγγούρι.
- Πέσε κάτω σαν γαϊδούρι!

Και το σκυμμένο παιδί αφήνει τα χέρια του κι ανασηκώνεται οπότε το άλλο παιδί γλιστράει πάνω του και πέφτει κάτω.

Παραλλαγή:

- Τ' είν' απάνω;
- Ουρανός.
- Κάτω;
- Γη.
- Πόσ' αστέρια;
- Δέκα κι ένα.
- Γύρισε και παρ' και μένα!

Παροράματα (λάθη) περιοδικού 2023

- 1) Σελ. 5 γράφει, «νότια πλαιρά» αντί του ορθού «νότια πλευρά».
- 2) Σελ. 15 γράφει, «προσπάθησε νε περιέλθει» αντί «προσπάθησε να περιέλθει».
- 3) Σελ. 16 γράφει, «τούρκου χωριού» αντί «τούρκικου χωριού».
- 4) Σελ. 20 και 23 γράφει, «οθωμανικής περιόδου» αντί «οθωνικής περιόδου».
- 5) Σελ. 46 γράφει, «από το 1965 μέχρι το 2021» αντί «από το 1865 μέχρι το 2021».
- 6) Σελ. 51 γράφει, «η κυβέρνηση Μαυροκαρδάτου» αντί «η κυβέρνηση Μαυροκορδάτου».
- 7) Σελ. 61 γράφει, «του πατήρ Ιλαρίωνα» αντί «του πατέρα Ιλαρίωνα» ή «του πατρός Ιλαρίωνα».
- 8) Σελ. 62 διευκρινήσεις – αναγνωρίσεις παλιάς φωτογραφίας. Ο κύριος με το καπέλο που αναφέρουμε ως «άγνωστο» είναι συγγενής των Καββαδαίων, Αγιοχαλαμπίτης μετανάστης στην Αμερική ονόματι Μπλατσιώρης και δίπλα απ' τον μπαρμπα-Γιώργο Καββαδία είναι η σύζυγός του. Πίσω απ' την Ελένη Καββαδία είναι η Αθανασία σύζυγος Κων. Τσολιά και όρθια η κόρη της. Ο άνδρας δεξιά είναι ο Πέτρος Καββαδίας. Δίπλα στη σόμπα με γυρισμένη την πλάτη είναι η Παναγιού Σταμέλου, σύζυγος του Βασιλείου Γρ. Τσιάτσου.

Τρανά βουνά αδροφίχητα, σας έβησα κι ακόμα
βω τη λευκή σας δόμηση και τα όνειρά σας πλέκω,
κι αν μπρος στο άπειρο όγκο σας μια φούχλα βέρνω χώμα,
όσο κι εσείς όμως ψηλά στη μοναξιά μου δέκω.
Γεώργιος Δελλής